

“เรามุ่งสร้างวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่นให้สามารถใช้ทุนและศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่และสร้างสรรค์ ด้วยการจัดการข้อมูลชุมชนในหลากหลายด้าน ซึ่งถือเป็น “แก่น” และ “กลไก” สำคัญ ในการเอาพื้นที่เป็นฐานในการพัฒนา อันเป็นหนทางเดียวที่จะสามารถพัฒนาชุมชนท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ ภายใต้อัตลักษณ์และตัวตนของชุมชน”

ดวงพร เสงบุญพันธ์

ผู้อำนวยการสำนักสนับสนุนสุขภาวะชุมชน

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

เมล็ดพันธุ์ที่ชื่อ...การมีส่วนร่วม

‘กฤตตฤณ’

เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ 978-616-7790-73-2

พิมพ์ครั้งที่ 1

ตุลาคม 2557

บรรณาธิการอำนวยการ

ดวงพร เสงบุญพันธ์

สุรียา ชลาชัย

ปลื้มจิต ต่อเสนา

บรรณาธิการ

กฤตพจน พงศ์ถิรประสิทธิ์

กองบรรณาธิการ

สงฟาง จรุงกิจอนันต์

พรใจ บุญอึ้ง

อาทร จันทา

พ.จ.อ.สุวิทย์ เรืองอร่าม

ช่างภาพ

กฤตพจน พงศ์ถิรประสิทธิ์

ศิลปกรรม

กรกช สุริยาอาภรณ์

ออกแบบปก

อรกุล แก้วศิริบุญ

พิสูจน์อักษร

ปริญญ์ ตั้งพุทธิพงศ์

ประสานงานการผลิต

ชัชฎาพร ณ บางช้าง

จัดพิมพ์โดย

สำนักสนับสนุนสุขภาวะชุมชน

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

อาคารเรียนรู้สุขภาวะ เลขที่ 99/8

ซอยงามดูพลี แขวงทุ่งมหาเมฆ เขตสาทร กรุงเทพฯ 10120

โทรศัพท์ 02-343-1500

www.thaihealth.or.th

www.punsook.org

www.facebook.com/punsook

เมล็ดพันธุ์ที่เชื่อ...การมีส่วนร่วม

คำนำ

ตำบลศรีณรงค์เป็นชุมชนชนบทโดยแท้ ประชากรส่วนใหญ่ทำเกษตรกรรมแทบทุกบ้านมีนาไร่ เบี่ยงไปทำอาชีพอื่นนั้นน้อยนัก ที่นี่เคยเป็นตำบลที่ยากจน การนั่งรอภาครัฐเข้าช่วยอย่างเดียวคงไม่ทันการ การลงมือทำ สร้างโอกาส สร้างคุณภาพชีวิตขึ้นมาเอง เป็นสิ่งที่คนที่นี่ร่วมด้วยช่วยกัน สิ่งเหล่านั้นนอกเหนือจากเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลกันในเรื่องของปากท้อง ยังเป็นรากฐานของการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนมาจนถึงทุกวันนี้

การมีส่วนร่วมนี้เองที่เป็นเสมือนเมล็ดพันธุ์ หยั่งรากอยู่ในสำนึกของประชากรศรีณรงค์ ผ่านวันเวลาที่พาซึ่งแดดฝน เคี้ยวกรำมาอย่างเข้มข้น ทุกก้าวอย่างของตำบลศรีณรงค์จึงมีรอยทางให้เก็บเกี่ยวเรียนรู้ ตลอดจนเสริมก่อต่อยอดเพื่อพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็งสืบไป

คนที่นี่รู้ดีถึงความลำบาก เช่นเดียวกับที่รู้รสชาติของความสำเร็จ โอกาสที่พวกเขาสร้างขึ้นร่วมกัน ตลอดจนก้าวเดินที่ละก้าวอย่างพร้อมเพรียง นับเป็นเครื่องการันตีอนาคตของชุมชน ตราบใดที่ชุมชนไม่นั่งนอนอยู่เฉย ร่วมด้วยช่วยกันทำ ร่วมด้วยช่วยกันรับผลประโยชน์ ชุมชนแห่งนี้จะกลายเป็นชุมชนแห่งความยั่งยืน น่ายุ่่น่าอาศัย

สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นจากเมล็ดพันธุ์ที่ชื่อการมีส่วนร่วม หยั่งรากลงลึก งอกงามเหมือนข้าวได้น้ำฝนที่ตกต้องตามฤดูกาล แต่เชื่อหรือไม่ว่า ต่อให้ฝนไม่ตก ต้นกล้าที่เติบโตใหญ่จากเมล็ดพันธุ์นี้ก็ยังมียืนยงอยู่ได้...

คณะบรรณาธิการ

Introduction - บทนำ ‘เมล็ดพันธุ์ที่ชื่อ...การมีส่วนร่วม’	9
Self-managed Village - การบริหารจัดการ ‘เมื่อหมู่บ้านจัดการตนเอง’	11
‘เมืองยางน้อย’ เมื่อหมู่บ้านจัดการตนเอง	12
จุดเริ่มต้นของการรวมกลุ่ม	14
กลุ่มสาธิตการตลาดบ้านยางน้อย	15
ต่อยอดสู่กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	16
กองทุนหมู่บ้าน	17
โครงการ กข.คจ.	18
เมื่อเยาวชน ริจะเป็นจิตอาสา	19
มีเวลา มานวดกะลาฝาเท้า	20
มีเศษเหลือ ไม่ต้องเอากลับ	21
ฉาปนกิจสงเคราะห์	21
หมู่บ้านจัดการตนเอง หมู่ที่ 9	22
ศูนย์สาธิตการตลาดบ้านวังศิลา	24
กลุ่มออมทรัพย์เย็บผ้าบ้านวังศิลา	26
กลุ่มเกษตรอินทรีย์บ้านวังศิลา	28
โรงสีอุ่นใจ ไกลๆ คุณ	30
เมื่อมีเศษข้าว เราก็เอามาทำขนม	31
หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ หมู่ที่ 2	32
การเริ่มต้นใหม่ของ สายสุนีย์ ธรรมรัมย์	35
ความสุขของเหล่า นะมิมรัมย์	37
Welfare - ให้ชุมชนช่วยดูแล	39
ฉาปนกิจสงเคราะห์หมู่ 1, 10	40
Folk Wisdom for Health - ภูมิปัญญาเพื่อสุขภาพ	43
นวดรักษากับ ‘ตาทองคำ’	44
จากก๊วนแม่ค้าตำส้ม สู่กลุ่มนวดแผนไทย	46
เป่าต่อกระดูกด้วยสมุนไพร	48

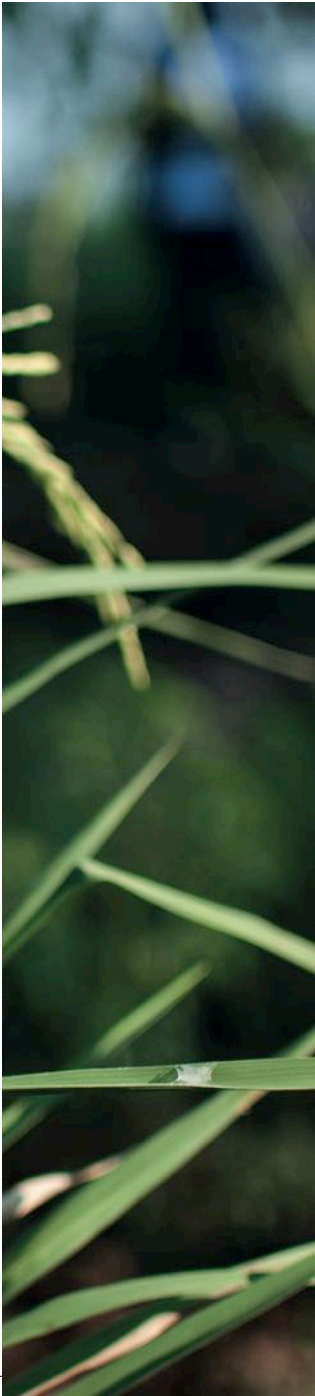

สารบัญ

Sustainable Agriculture - เกษตรกรรมยั่งยืน	51
นวัตกรรมเกษตรพอเพียง หมู่ที่ 7	52
เลี้ยงปลาในกระชัง หมู่ที่ 2	54
ธนาคารข้าว บ้านโคกเม็ก	56
Education - การศึกษา ‘วิชาชีวิต’	59
กลุ่มอนุรักษ์ดนตรีไทยโรงเรียนบ้านสำโรง	60
โรงเรียนธนาคารบ้านสำโรง	62
โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร	64
Local Economy - เศรษฐกิจชุมชน	69
ทอผ้าไหม บ้านยางชุมเหนือ	70
ทอเสื่อกก ที่บ้านสำโรงเหนือ	72
ดอกไม้ประดิษฐ์ด้วยวัสดุธรรมชาติ	74
Stay - พักผ่อนหย่อนกาย	77
บ้านเหมือนฝัน รีสอร์ท	78
โฮมสเตย์รองรินทร์	80
Local Food - อาหารพื้นบ้าน	83
ต้มโคล้งปลากดใบมะขามอ่อน	84
ผัดเผ็ดปลาไหล	86
Sightseeing - เที่ยวชมยามเย็น	91
วัดบรมนิเวศน์ (วัดบ้านยางชุม)	92
วัดศรัทธาวารินทร์ (วัดบ้านสำโรง)	93
พายเรือน้อย คอยกินปลาเผา เล่าเศรษฐกิจพอเพียง	93
Interview - สัมภาษณ์ ‘ภาวะผู้นำ’	95
ประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วม	96
ก้าวใจให้มวลชน	98
มีปัญหา เรียกหากำนัน	100
Contact – ติดต่อ	102

บทนำ 'เมล็ดพันธุ์ที่ชื่อ...การมีส่วนร่วม'

บทนำ ‘เมล็ดพันธุ์ที่ชื่อ...การมีส่วนร่วม’

Introduction

ฝนสุดท้ายโปรยปรายคล้ายจะสั่งลาฤดูกาล ต้นข้าวในไร่นาที่เรียงรายเป็นทางยาวสุดสายตากำลังรับน้ำฝนสุดท้าย ปลายเดือนตุลาคม ต้นเดือนพฤศจิกายนคงได้เก็บเกี่ยวกันถ้วนหน้า นับเป็นช่วงเวลาแห่งความสุขของชาวตำบลศรีณรงค์ ที่ทุกครัวเรือนยังคงทำนาอาศัยต้นข้าวเลี้ยงชีพ

บ้านเรือนปลูกอยู่ริมทางถนนที่ลาดยางดีแล้ว หลังบ้านเป็นทุ่งนา ชาวบ้านจูงวัวจูงควายกลับคอกในยามเย็น สังคมเกษตรกรรมยังคงขับเคลื่อนตัวเองอย่างค่อยเป็นค่อยไป ที่นี่ทำนาปีละ 2 ครั้ง ไม่นับรวมนาปรังที่ชาวบ้านจำนวนหนึ่งทำอยู่ **สุริยา ชลาชัย** นายกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ ไม่ค่อยเห็นด้วยกับการทำนาปรัง ด้วยอยากให้มันเต้านปี เพื่อผลักดันให้ข้าวหอมมะลิเป็นของดี หรือเป็นลายเซ็นประจำตำบล เพื่อว่าวันหนึ่งเมล็ดพันธุ์ข้าวหอมมะลิ ดิถีห่อตำบลศรีณรงค์จะเลื่องลือ แม้ขยายสาขาออกไปไม่รู้จบ

ตำบลศรีณรงค์เป็นชุมชนชนบทโดยแท้ เคยเป็นพื้นที่ที่ยากจน ประชากรส่วนใหญ่ทำเกษตรกรรม แทบทุกบ้านมีนาไว้ การนั่งรอภาครัฐมาช่วยอย่างเดียวคงไม่ทันการ คนศรีณรงค์ลงมือสร้างโอกาส สร้างคุณภาพชีวิตขึ้นมาเอง เพื่อเกื้อกูลกันในเรื่องของปากท้อง โดยที่ ณ เวลานั้น พวกเขา还不知道ว่า การร่วมมือร่วมแรงนั้น ได้สร้างเมล็ดพันธุ์ที่ชื่อการมีส่วนร่วมขึ้น แล้วเมล็ดพันธุ์ที่วากี้หล่นอยู่ตามที่ต่างๆ ผ่านแดด ลม ฝนฟ้า กองกองและหยั่งรากอยู่ในสำนึกของประชากรศรีณรงค์

ทุกก้าวย่างของตำบลศรีณรงค์จึงมีรอยทางให้เก็บเกี่ยวเรียนรู้ จากความลำบาก สูความลำบากที่น้อยลงตามลำดับ และตราบดีที่ชุมชนไม่นิ่งนอนอยู่เฉย ร่วมด้วยช่วยกันทำ ร่วมด้วยช่วยกันรับผลประโยชน์ ชุมชนแห่งนี้จะกลายเป็นชุมชนแห่งความยั่งยืน น่าอยู่น่าอาศัย

กระทั่งในเวลาี่ การกระจายอำนาจได้ลงมาถึงพื้นที่ การเมืองแบบใหม่และเก่ายังต้องใช้เวลาปรับจูน แต่โชคดีที่ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ พยายามหนุนเสริมพลังประชาชนให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น จากทุนเดิมที่มีอยู่ก่อนแล้ว การสร้างกระบวนการตรวจสอบการทำงานของข้าราชการในพื้นที่ จึงไม่ใช่เรื่องยากสาหัสแต่อย่างใด รวมถึงเสริมการทำงานเชิงรุกผ่านการส่งเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่พูดคุยกับประชาชน เพื่อสร้างความเข้าใจในทุกกิจกรรมที่เกิดขึ้นกับชุมชน ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาตำบล เพราะการสร้างฐานจากประชาชน คือรากฐานที่แข็งแกร่งและยั่งยืน

การพัฒนาที่มีการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนเป็นแกนกลาง จึงเป็นพลังที่ผลักดันให้ตำบลไม่อยู่นิ่ง ผ่านรูปธรรมการจัดการมากมาย ซึ่งแต่ละรูปธรรมล้วนยึดโยงอยู่กับรากฐานนี้ ที่ต่อให้ฝนสั่งลาฟ้าอีกสักกี่รอบฤดูกาล ต้นแกร่งที่เติบโตใหญ่จากเมล็ดพันธุ์ของการมีส่วนร่วม ก็ยังยืนยงอยู่ได้ แข็งแรงและงดงามคู่ตำบลศรีณรงค์สืบไป

จากนี้ลองไปดูว่า แต่ละรูปธรรมเป็นอย่างไร มีส่วนสำคัญในการพัฒนาศรีณรงค์อย่างไรบ้าง...

‘เมื่อหมู่บ้านจัดการตนเอง’ Self-managed Village

พื้นที่ตำบลศรีณรงค์เคยประสบกับปัญหาความยากจนมาก่อน และความยากจนนี้แหละที่เป็นแรงผลักดันให้เกิดพลังชุมชน จากความต้องการร่วมกัน นำสู่การสรรค์สร้างรูปธรรมอย่างศูนย์สาธิตการตลาด กลุ่มออมทรัพย์ กับกลุ่มกิจกรรมอีกมากมาย สิ่งเหล่านี้เป็นทุนทางสังคม เป็นเมล็ดพันธุ์ที่วางรากฐานชุมชนให้มีความเข้มแข็งเรื่อยมา

เวลานี้ตำบลศรีณรงค์ มีบ้านอย่างน้อย หมู่ที่ 13 กับบ้านวังศิลา หมู่ที่ 9 ที่เป็นหมู่บ้านจัดการตนเอง โดยมีจุดเริ่มต้นมาจากการแก้ไข ปัญหาเรื่องปากท้องเป็นสำคัญ เกิดกลุ่มกิจกรรมภายในชุมชนมากมาย ที่ล้วนสร้างรายได้ ตลอดจนคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้นให้กับ ประชากร

แล้วยังมีบ้านเบง หมู่ที่ 2 ที่กำลังเดินตามมา โดยที่นี้กำลังพยายามผลักดันตนเองให้เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ดำเนินชีวิตตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ลองไปดูกันว่า แต่ละหมู่บ้านมีรายละเอียดปลีกย่อยน่าสนใจเพียงใด...

‘เมืองยางน้อย’ เมื่อหมู่บ้านจัดการตนเอง

บ้านยางน้อยเติบโตด้วยพื้นฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้าน แต่กว่าจะมาถึงวันนี้ ก็ต้องผ่านอะไรมาเยอะ ค่อยๆ เติบโตตามเวลา ขับเคลื่อนด้วยพลังของการรวมกลุ่ม ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อให้ประชาชนในหมู่บ้านมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยที่นี่มีการประชุมประชาคมหมู่บ้านทุกเดือน สัดส่วนในการเข้าร่วมสูงถึงร้อยละ 80 กิจกรรมทั้งหมดล้วนตั้งไข่ความคิดจากเวทีแห่งนี้ รวมถึงปัญหาทุกอย่าง หรือข้อพิพาทที่ชวนให้ขุนช่องหมองใจ ทั้งหมดล้วนได้รับการแก้ไข โดยผ่านคณะกรรมการหมู่บ้านที่ช่วยไกล่เกลี่ยประนีประนอม

บ้านยางน้อย หมู่ 13 เป็นหมู่บ้านขนาดเล็กที่สุดในตำบล จำนวน 73 ครัวเรือน มีจำนวนประชากรทั้งหมด 296 คน มี บุญศรี คอนเพชร เป็นผู้ใหญ่บ้าน เขาเป็นชาวย้ายกลางคน นั้งอยู่ภายในศูนย์สาธิตการตลาดบ้านยางน้อย ซึ่งเป็นศาลาประชาคมประจำหมู่บ้าน ภายในอกจากจะขายเครื่องอุปโภคบริโภค ยังเป็นที่เก็บรวบรวมเอกสารการดำเนินกิจกรรมด้านต่างๆ ที่ล้วนแล้วเป็นรากฐานให้หมู่บ้านนี้มีความเข้มแข็ง สามารถดูแลกันและกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความเป็นหมู่บ้านจัดการตนเองของบ้านยางน้อยนั้นสะท้อน

ผ่าน 11 กลุ่มกิจกรรม ที่แตกย่อยแตกกอต่อขยายกันมานานกว่าทศวรรษ ก่อนหน้ามาเป็นผู้ใหญ่บ้านในช่วงปี 2550 บุญศรีเป็นสมาชิก อบต. มาก่อน รับรู้คลุกคลีกับกิจกรรมต่างๆ ภายในหมู่บ้าน ของตัวเอง เส้นทางพัฒนาที่จะมาเป็นหมู่บ้านจัดการตนเองอย่างวันนี้ จึงไม่ใช่เรื่องไกลตัว บุญศรีเลย

เช่นเดียวกับ **สุรชาติ เอกา** อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนในวัยเกษียณ และ **พวงศิริ วิทย์พงษ์พันธ์** ครูประจำโรงเรียนบ้านสำโรง ที่เป็นทีปกริษารวมถึงคณะกรรมการของหมู่บ้าน ทั้งสองมาร่วมบอกเล่า ที่มาที่ไปที่จะมาเป็น ‘เมืองยางน้อย’ เมื่อหมู่บ้านจัดการตนเอง

จุดเริ่มต้นของการรวมกลุ่ม

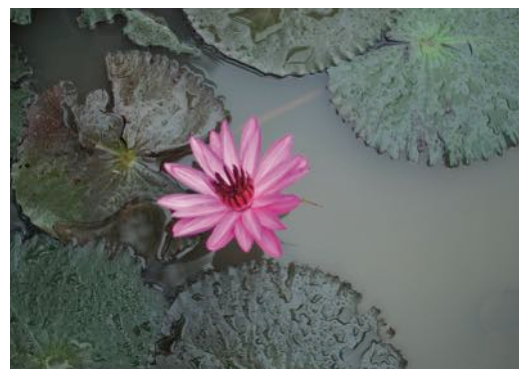
หากย้อนไปในปี 2542 ซึ่งเป็นปีที่กลุ่มสัจจะพัฒนาชุมชนและสิ่งแวดล้อมได้รับการจัดตั้งขึ้นนั้น ประชาชนตำบลศรีณรงค์ทั้งตำบลล้วนทำนากันทุกบ้าน ในยามที่ประสบปัญหาภัยแล้ง หรือช่วงรอเก็บเกี่ยว หลายบ้านประสบปัญหาไม่มีข้าวบริโภค

บุญศรี คอนเพชร ย้อนความให้ฟังว่า หมู่บ้านจัดเวทีประชาคมเพื่อหาแนวทางในการอยู่รอดของประชาชนบ้านยางน้อย ผลสัมฤทธิ์เกิดเป็นกลุ่มสัจจะพัฒนาชุมชนและสิ่งแวดล้อม ซึ่งจริงๆ แล้วก็คือฉางข้าวชุมชน ด้วยส่วนใหญ่เห็นพ้องต้องกันว่าให้มีฉางข้าวประจำหมู่บ้าน

ดำเนินการในลักษณะให้สมาชิกที่สนใจนำข้าวมาลงเป็นหุ้นในจำนวนไม่เกิน 4 ถัง เมื่อถึงฤดูทำนา จะมีการเปิดให้ประชาชนกู้ข้าวจากฉางไปใช้บริโภคในครัวเรือน โดยปล่อยกู้ในอัตราส่วน 4 ถัง คิดดอกเบี้ย 1 ถัง

ข้าวในฉางนั้นนอกจากปล่อยกู้บรรเทาความเดือดร้อนให้กับสมาชิกแล้ว ยังนำดอกผลมาพัฒนาหมู่บ้าน ในงานกิจกรรม เช่น งานบุญ งานศพ ก็มีการนำข้าวในฉางไปช่วย

ปัจจุบันกลุ่มมีสมาชิกอยู่ 42 ครัวเรือน ผ่านฤดูกาลแห่งความลำบากมานานกว่าทศวรรษ เป็นฉางข้าวประจำชุมชนที่สามารถเป็นหลักประกันให้กับสมาชิกได้ว่า ถึงอย่างไรก็มีข้าวกิน แล้วยังมีพืชผักสวนครัวปลูกได้ตรงริมรอบขอบรั้ว เปิดไถ่ส่วนใหญ่มีเลี้ยงไว้ ปลาออกไปจับตามบึงหรือท้องนา บางบ้านมีบ่อเลี้ยงปลาของตัวเอง รอให้เกี่ยวให้เก็บไปเลี้ยงปากท้อง ส่วนเครื่องปรุงหรือของใช้ที่จำเป็น หมู่บ้านก็มีที่ให้หยิบยืม...

กลุ่มสาธิตการตลาดบ้านยางน้อย

ในยามที่ประสบปัญหาภัยแล้ง หรือช่วงฤดูร้อนของทุกปี แต่ละบ้านล้วนประสบปัญหา 'ไม่มีเงินไปจับจ่ายซื้อสินค้าอุปโภคบริโภค' หลายคนต้องพึ่งการกู้ยืมนอกระบบเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้า จึงเป็นที่มาของร้านค้าชุมชน ซึ่งรวมกลุ่มก่อตั้งขึ้นในปี 2544

บุญศรี คอนเพชร ผู้ใหญ่บ้านยางน้อย เล่าว่า ในเวลานั้นมีการประชุมประชาคมหมู่บ้านเพื่อถกถามความคิดของประชาชน ซึ่งบทสรุปแล้วแต่เห็นชอบให้มีการตั้งกลุ่มสาธิตการตลาดบ้านยางน้อยขึ้น มีหน้าที่เป็นร้านค้าหมู่บ้านให้กับสมาชิกได้ซื้อสินค้าผ่านการ 'เชื่อ' หรือ 'เซ็น' เอาไว้ก่อน เมื่อถึงฤดูเก็บเกี่ยวขายข้าวได้ จึงค่อยนำเงินมาคืน

วิธีการเข้าเป็นสมาชิกนั้น ต้องทำการซื้อหุ้น ในราคาหุ้นละ 100 บาท สามารถซื้อกันได้ไม่เกิน 5 หุ้น โดยสาเหตุที่มีการจำกัดการซื้อหุ้นนั้น ก็เพื่อกันไม่ให้คนที่มีฐานะใช้เป็นช่องทางในการลงทุน ด้วยกลุ่มนี้ตั้งขึ้นเพื่อการช่วยเหลือบรรเทาความลำบากเท่านั้น

สมาชิกแต่ละคนจะมีสมุดบันทึกประจำตัวเก็บไว้ที่ร้าน เวลามาซื้อของ คนเฝ้าร้านจะทำการลงบันทึกยอดเอาไว้ให้ ซึ่งสมาชิกแต่ละรายจะได้รับปันผลเมื่อครบรอบปี และเพื่อความคล่องตัวของเงินคงคลัง ทางร้านค้าจะเก็บเงินจากยอดขายในแต่ละวันๆ ละ 200 บาท เข้าไว้ในบัญชี

สำหรับการปันผล **สุรชาติ เอกา** ชี้แจงว่า ในแต่ละปีจะมีการนำกำไรที่ได้หลังจากหักค่าจ้างคนเฝ้าร้าน และค่าน้ำซากาแฟของคณะกรรมการนิดหน่อย มาปันผลคืนให้กับสมาชิก ซึ่งมีอยู่ 2 ส่วนด้วยกัน ส่วนแรกคือการปันผลหุ้น ที่คืนให้ร้อยละ 50 หมายความว่า ถ้าสมาชิกถือหุ้น 100 บาท จะได้เงินปันผล 50 บาท ส่วนที่สองคือการปันผลยอดซื้อ คณะกรรมการจะมีการคำนวณผลกำไร และจ่ายปันผลคืนให้ โดยเฉลี่ยจะอยู่ที่ราว 6-7 เปอร์เซ็นต์

ผลกำไรส่วนหนึ่ง กลุ่มยังจัดสรรคืนให้กับหมู่บ้าน ในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ส่วนรวม งานบุญ งานกุศล งานประเพณี หรือชาวบ้านที่เดือดร้อนก็จะมีการทำประชาคมกลุ่มเพื่อพิจารณาความช่วยเหลือเป็นกรณีไป

ปัจจุบันกลุ่มสาธิตการตลาดบ้านยางน้อยมีสมาชิก 57 ครัวเรือน แต่ละครัวเรือนได้รับประโยชน์จากร้านค้าแห่งนี้ถ้วนหน้า ชื่อของในร้านที่ตัวเองเป็นเจ้าของ จะเรียกแบบนั้นก็ได้ แล้วรู้ไหมว่าปันผลแต่ละปี ส่วนหนึ่งได้รับการร้องขอให้เก็บออม หรือที่จริงควรเรียกว่า บังคับโดยความสมัครสมานจะดีกว่า...

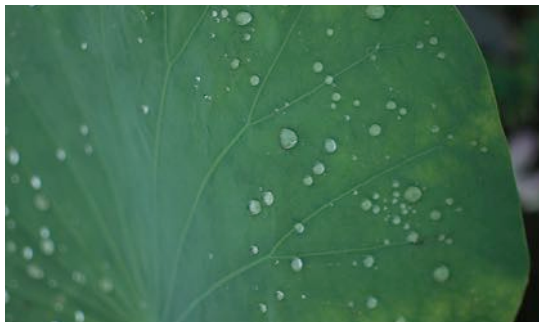

ต่อยอดสู่กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

จุดเริ่มต้นของกลุ่มนี้มีความแปลกอยู่สักหน่อย เพราะตั้งขึ้นเพื่อจุดประสงค์บางอย่าง **บุญศรี คอนเพชร** ยิ้มและเล่าให้ฟังว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเกิดขึ้นได้เกี่ยวกับกลุ่มสาธิตการตลาดบ้านยางน้อย โดยธนาคารออมสินเข้ามาวางรูปแบบให้ ที่เริ่มต้นกลุ่มนี้ก็เพื่อเป็นหลักประกันหรือสร้างเครดิตให้ชาวบ้าน เพื่อไปดำเนินเรื่องกู้เงินจากธนาคารออมสินได้ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการส่งเสริมการออมของชาวบ้านโดยสมัครสมาน จึงตัดเงินปันผลที่ได้จากกลุ่มสาธิตการตลาดบ้านยางน้อยมาฝากไว้ โดยจะทำการเก็บเงินปันผลที่สมาชิกได้รับจากกลุ่มสาธิตการตลาดบ้านยางน้อยจำนวน 120 บาท ฝากเข้ากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตทุกปี ดำเนินการฝากกับธนาคารออมสิน

เงินในบัญชีดังกล่าว ถือเป็นการเก็บออมเป็นเครดิตมาตั้งแต่ปี 2544 จนถึงปัจจุบัน ส่วนในเรื่องของการกู้ยืมเงินเพื่อการลงทุนนั้น หมู่บ้านยางน้อยนั้นโชคดี เพราะมีแหล่งเงินทุนถึงสองกองทุนในการนั้น...

กองทุนหมู่บ้าน

กองทุนหมู่บ้านเกิดขึ้นในช่วงปี 2544 ปีเดียวกับกลุ่มสาธิตการตลาด มีครัวเรือนสมาชิกกลุ่มเดียวกัน ซึ่งก็คือ 57 ครัวเรือน โดยผลักดันให้มีการส่งเงินเข้าสู่กองทุนหมู่บ้านปีละ 120 บาท

บุญศรี คอนเพชร อธิบายว่า กองทุนหมู่บ้านนี้เปิดให้กู้ยืมในหมู่ครัวเรือนสมาชิกเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้า โดยให้กู้ในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 5 ต่อปี การกู้แต่ละครั้งไม่จำเป็นต้องอ้างอิงเงินฝาก แค่มียกค้ำประกัน 2 คน ก็สามารถกู้ได้

กองทุนหมู่บ้านนี้ไม่ใช่กองทุนใหญ่โตอะไรนัก แต่ก็เพียงพอสำหรับครัวเรือนเล็กๆ ในการนำไปใช้ในยามขัดสน ทั้งเมื่อกองทุนมีเงินหมุนเวียนคล่องตัว ก็มีการจัดสรรส่วนกำไรเล็กน้อยไปใช้ในกิจกรรมที่เป็นสาธารณประโยชน์ของหมู่บ้านตามสมควร

ที่กองทุนหมู่บ้านนี้เกิดขึ้นและดำเนินไปอย่างไม่รีบร้อน ก็เพราะทางหมู่บ้านได้รับเงินก้อนหนึ่ง ที่เป็นทุนให้สมาชิกในหมู่บ้านได้หยิบยืมไปเป็นทุนในการเลี้ยงชีพ...

โครงการ กข.คจ.

ช่วงปี 2544 เช่นเดียวกัน บ้านยางน้อย ได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการ กข.คจ. หรือโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน โดยอำเภอชุมพลบุรีมีทั้งหมด 122 หมู่บ้าน บ้านยางน้อยเป็น 1 ใน 71 หมู่บ้านที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการ

บุญศรี เสริมว่า รัฐบาลจัดสรรงบประมาณ ให้หมู่บ้านยางน้อย จำนวน 280,000 บาท โดยทางหมู่บ้านได้จัดตั้งคณะกรรมการ ดำเนินงาน รวมถึงทำประชาคมเพื่อพิจารณาถึงความจำเป็นเร่งด่วนของครัวเรือน เพื่อปล่อย ยืมเงินจำนวนนี้ให้กับครัวเรือนๆ ละ 10,000 บาท กำหนดแบ่งคืน 5 งวด ภายใน 3 ปี ตาม ระเบียบของคณะกรรมการ โดยเงินที่ได้รับคืน จะทยอยจัดสรรให้กับครัวเรือนอื่นๆ หมุน เวียนกันไปอย่างเท่าเทียม นอกจากนี้ ครัวเรือนส่วนใหญ่จะมีเงินบริจาคหรือดอกเบี้ยยืมคืนให้ กับหมู่บ้านตามแต่สมควรใจ

เงินจำนวนนี้เป็นเงินยืมปลอดดอกเบี้ยที่รัฐจัดสรรมา หากหมู่บ้านจัดการไม่ดี จะถูกยุบ โครงการ แต่นั่นไม่เกิดขึ้นกับบ้านยางน้อย ตรงกันข้าม ในปี 2557 นี้เอง โครงการ กข.คจ. ของบ้านยางน้อย ได้รับรางวัลชนะเลิศระดับจังหวัด ในด้านการมีธรรมาภิบาล และความ โปร่งใส ท่ามกลางหมู่บ้านในจังหวัดสุรินทร์ที่ได้รับเงินช่วยเหลือจากโครงการนี้จำนวน ทั้งสิ้น 1,257 หมู่บ้านด้วยกัน

นับเป็นความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากรากฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยแท้จริง ซึ่งที่นี้ไม่ใช่แค่ผู้หลักผู้ใหญ่เท่านั้น แต่ประชากรเด็กของบ้านยางน้อยก็มีบทบาทในการ พัฒนาหมู่บ้านไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน...

เมื่อเยาวชน ริจะเป็นจิตอาสา

เด็กๆ ของบ้านอย่างน้อยก็เหมือนกับเด็กในหมู่บ้านอื่นๆ ที่ยังวิ่งเล่นสนุกสนานไปตามประสา แต่เพราะสิ่งที่ผู้ใหญ่ได้ร่วมแรงร่วมใจกันทำ ชวนให้นึกถึงคำกล่าวที่ว่า ‘ตัวอย่างที่ดี มีค่ายิ่งกว่าคำสอน’ ที่นิยามสิ่งที่เกิดขึ้นกับเด็กๆ บ้านอย่างน้อยได้อย่างสอดคล้องนุ่มเนียน

พวงศิริ วิทย์พงษ์พันธ์ ครูโรงเรียนบ้านสำโรง และคณะกรรมการบ้านอย่างน้อย ย้อนความให้ฟังว่า ในปี 2553 มีโครงการจาก สปสช. ที่อบต. ได้ผลักดันงบประมาณปีละ 16,000 บาท ให้มาพัฒนาหมู่บ้านน้อมอง เงินจำนวนดังกล่าวได้นำมาใช้ทำกิจกรรมส่วนรวมในเรื่องของการทำความสะอาด เป็นค่าน้ำ ขนมห ซึ่งนอกจากช่วยให้หมู่บ้านสะอาด ยังเป็นการเชื่อมโยงมิตรระหว่างคนในหมู่บ้าน

นอกจากนี้นับเวทีประชาคมได้มีมติให้ทุกครัวเรือนรับผิดชอบหน้าบ้านของตัวเอง ซึ่งนับเป็นการสร้างจิตสำนึกที่ดีให้กับทุกคน

“ที่นี่เด็กๆ เขาเห็นผู้ใหญ่ทำ ก็เลยอยากทำ เกิดการรวมตัวของเยาวชนกันขึ้นในทุกวันอาทิตย์ เพื่อเก็บขยะ โดยมีสมาชิกด้วยกัน 12 คน แม้จะเพิ่งเริ่มทำในปี 2557 นี้ แต่กลับประสบผลสำเร็จ แรกเริ่มเก็บได้ 3-4 ถุงปุ๋ย แต่วันนี้แทบไม่มีขยะเหลือแล้ว ทุกวันนี้มีแค่ถุงพลาสติก 2-3 ถุงเท่านั้น ที่ผลลัพธ์ดีขนาดนี้ เพราะเมื่อผู้ใหญ่รู้และเห็นว่าเด็กทำ เขาก็ไม่กล้าทิ้ง”

กระบวนการดังกล่าวเกิดการย้อนกลับ เมื่อเด็กเริ่มทำจนเกิดเป็นสำนึกที่ดีต่อสังคม ก็มีการพูดเตือนไปยังพ่อแม่ ถ้าใครเข้ามาในชุมชนนี้ จะเห็นได้ว่าไม่มีถังขยะ เพราะหมู่บ้านนี้ รวมถึงหมู่บ้านอื่นๆ ในตำบล ล้วนจัดการดูแลกันเองภายใน ไม่ต้องพึ่งงบประมาณในการจัดการ

เห็นที เยาวชนของบ้านอย่างน้อยคงจะต้องคิดกิจกรรมใหม่ๆ ขึ้นมา เพราะวันนี้แทบไม่เหลือขยะให้เก็บกันอีกแล้ว...

มีเวลา มานวดกะลาผ่าเท้า

อย่างที่กล่าวไปแล้วว่าร้านสาธิตการตลาดบ้านยางน้อยเป็นจุดศูนย์รวมของหมู่บ้าน ที่นี่จึงเป็นแหล่งกำเนิดรวมถึงที่ตั้งของอะไรหลายต่อหลายอย่างด้วยกัน

สุรชาติ เอกา ที่ปรึกษาและคณะกรรมการหมู่บ้าน เล่าให้ฟังว่า ช่วงปี 2553 ทางโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลศรีณรงค์ได้เข้ามาแนะนำให้ชาวบ้านจัดตั้งกลุ่มง่ายๆ เพื่อส่งเสริมสุขภาพของประชาชนในตำบล

ผลลัพธ์ที่ได้คือการทำกะลानวดฝ่าเท้าบริเวณด้านหน้าของร้านค้า เพื่อให้คนที่มาซื้อของในตอนเช้า ตอนเย็น รวมถึงคนที่มาจับกลุ่มพูดคุยได้ขยับย้ายผ่อนคลาย

แถมยังได้สุขภาพ

ด้วยความที่เท้าเปรียบเสมือนจุดพักของร่างกาย เป็นที่รวมของเส้นปลายประสาทต่างๆ การได้นวดกระตุ้นฝ่าเท้าจึงเป็นการช่วยให้ระบบการไหลเวียนของโลหิตไปยังอวัยวะต่างๆ ภายใในร่างกายดีขึ้น ส่งผลให้มีการขับถ่ายของเสียออกจากเซลล์และปรับสภาวะสมดุลของร่างกาย กระตุ้นการทำงานของระบบประสาท ลดการปวดเมื่อย

จึงเป็นที่มาของการเชื่อใจให้นวดเท้าด้วยกะลานั้นละ 5-10 นาที ที่หน้าศูนย์สาธิตการตลาดบ้านยางน้อย แค่มายับเขยื้อนฝ่าเท้า ก็เท่ากับสร้างเสริมสุขภาพที่ดีไปในตัว...

สุรชาติ เอกา

มีเศษเหลือ ไม่ต้องเอากลับ

ช่วงราวปี 2552 ทางคณะดำเนินงานได้เกิดความคิดที่จะส่งเสริมการออมโดยใช้กระบอกไม้ไผ่มาทำเป็นกระปุกออมสิน แขนงห้อยไว้ที่ร้านค้าสาธิตการตลาดบ้านยางน้อย มีชื่อติดกำกับเอาไว้

นี่เป็นนวัตกรรมส่งเสริมการออมเพิ่มเติม โดยสมาชิกที่มาซื้อของที่ร้านค้ามีเศษเหลือ ก็เอามาหยอดที่กระปุกไม้ไผ่ ซึ่งเป็นกระปุกไม่มีฝาเปิด

ออมทรัพย์กระบอกไม้ไผ่มีสมาชิกจำนวน 51 ครั้วเรือน หลังผ่านไปหลายปี ส่วนใหญ่ไม่เคยมาเปิดกระปุก ทั้งไว้เป็นเงินออมกันungguให้ลูกหลานต่อไปในอนาคต สิ่งเดียวที่เป็นปัญหาตอนนี้ คือมอดแมลงที่มากัดแทะ ทางกลุ่มจึงกำลังมองหาวัสดุใหม่ๆ มาใช้ เพื่อกรณีสมาชิกอยากจะออมสักสิบยี่สิบปีไว้รดลูกรดหลาน

บุญศรี บอกว่า ทุกวันนี้ ประชาชนในบ้านยางน้อยมีกินมีใช้ไม่ขาด กิจกรรมกลุ่มต่างๆ เริ่มเติบโตจนสามารถเลี้ยงตัวมันเองได้ เวลานี้แค่เพียงบริหารดอกผลให้แตกยอดแตกกอ ขยายต่อไป เรียกว่าให้ดอกผลทำงานแทน...

ฌาปนกิจสงเคราะห์

รู้ไหมว่า งานศพของคนต่างจังหวัดต้องใช้เงินเท่าไร พวงศิริ วิฑยพงษ์พันธ์ ลำทับว่า เห็นจะมีงานศพนี้แหละที่เปลืองสุสีหรือเปลืองกว่าคนเมืองหลวง บางบ้านเสียชีวิตที่หมดกันเรือนแสน

“นี่ยังเป็นสิ่งที่เรายังก้าวไม่พ้น บางทีเห็นคนเมืองหลวงจัดกันแบบเรียบง่าย แต่ที่บ้านเรา งานศพต้องใหญ่โต ล้มหมูสับตัว ล้มวัวตัวสองตัว ไม่นับรวมเครื่องต้ม และค่าใช้จ่ายอื่นๆ อีกมาก” พวงศิริกล่าว

ที่นี่จึงมีกลุ่มฌาปนกิจหมู่บ้าน ซึ่งตั้งขึ้นในปี 2555 เพื่อช่วยเหลือครัวเรือนสมาชิกที่มีการเสียชีวิตเกิดขึ้น ใช้การดำเนินงานเรียบง่าย คือเปิดรับสมัครสมาชิกเข้าร่วม ซึ่งถึงปัจจุบันมีอยู่ด้วยกัน 47 ครัวเรือน เมื่อมีการเสียชีวิตเกิดขึ้นในครอบครัวของสมาชิก คณะกรรมการจะเดินเก็บเงินครัวเรือนสมาชิกครัวเรือนละ 500 บาท เพื่อนำเงินส่วนนี้ไปมอบให้กับครัวเรือนที่มีคนเสียชีวิต...

หมู่บ้านจัดการตนเอง หมู่ที่ 9

บ้านวังศิลา หมู่ที่ 9 ก็เป็นอีกตัวอย่างหนึ่งของหมู่บ้านจัดการตนเอง โดยมีจุดศูนย์กลางอยู่ที่การส่งเสริมเศรษฐกิจ และการส่งเสริมที่ว่านี้ มีใ้การหาเงินให้ได้มากๆ แต่คือการลดรายจ่าย เพิ่มการออมให้มาก เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ของประชากร แต่การที่หมู่บ้านจัดการตนเองจะประสบความสำเร็จได้ จำต้องมีพื้นฐานด้านการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในหมู่บ้าน เส้นทางที่บ้านวังศิลาเดินมานั้นนับเป็นระยะทางก็คงไกล นับเป็นระยะเวลาก็คงเนิ่นนาน กว่า จะมาถึงวันนี้

พื้นฐานของการมีส่วนร่วม ทุกคนต้องหันหน้าเข้าหากัน ที่นี้มีประชุมประชาคมหมู่บ้านทุกเดือน สัดส่วนในการ เข้าร่วมสูงถึงร้อยละ 70 กิจกรรมทั้งหมดล้วนตั้งไข่ความคิดจากเวทีแห่งนี้ ทั้งยังเป็นท่บริหารความเห้นแย้ง ข้อพิพาท

ที่ชวนให้ชื่นชองหมองใจ ผ่านคณะกรรมการหมู่บ้านที่ช่วยเป็นตัวกลางเชื่อมประสานความสามัคคี

คำเบ้า มูลจุล คือผู้ใหญ่บ้านวังศิลา หมู่ที่ 9 ชายวัยกลางคน เคลื่อนไหวคล่องแคล่ว รอยยิ้มที่โรยสีชมพูบน ขณะที่เป็น **สายลม ดลบันดาล** ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน นั่งอยู่ที่ศูนย์สาธิตการตลาดบ้านวังศิลา ซึ่งถือเป็นศูนย์รวมของหมู่บ้าน ด้วยเป็นร้านค้าของชุมชน ด้านหลังศูนย์สาธิตการตลาด มีกลุ่มทำขนมที่กำลังเริ่มตั้งฐานอย่างมั่นคง

บ้านวังศิลา หมู่ที่ 9 เป็นหมู่บ้านแยกจากบ้านยางชุมใต้ มีจำนวนประชากรทั้งหมด 619 คน จำนวน 139 ครัวเรือน ความเป็นหมู่บ้านจัดการตนเองของบ้านวังศิลานั้นสะท้อนผ่านกลุ่มกิจกรรมมากมาย แตกยอดแตกกอต่อขยายกันมานานกว่าสองทศวรรษ ที่ล้วนมีจุดเริ่มต้นจากปัญหา นำมาสู่การร่วมแรงร่วมใจเอาชนะไปพร้อมกัน...

ศูนย์สาธิตการตลาดบ้านวังศิลา

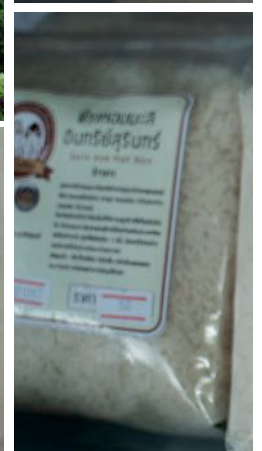
เมื่อความยากไร้ได้กัดเซาะคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ ทั้งหมู่บ้านประสบปัญหาเดียวกัน ด้วยที่ดินเป็นชุมชนเกษตรกรรม ทำนากันทุกบ้าน ลองนึกภาพหมู่บ้านในชนบทเมื่อ 20 กว่าปีก่อนดู โครงสร้างพื้นฐานแทบไม่ต้องพูดถึง ลำพังให้มีข้าวกิน มีเครื่องอุปโภคเพียงพอก็ก็น่าต้องลุ้นกันปีต่อปี

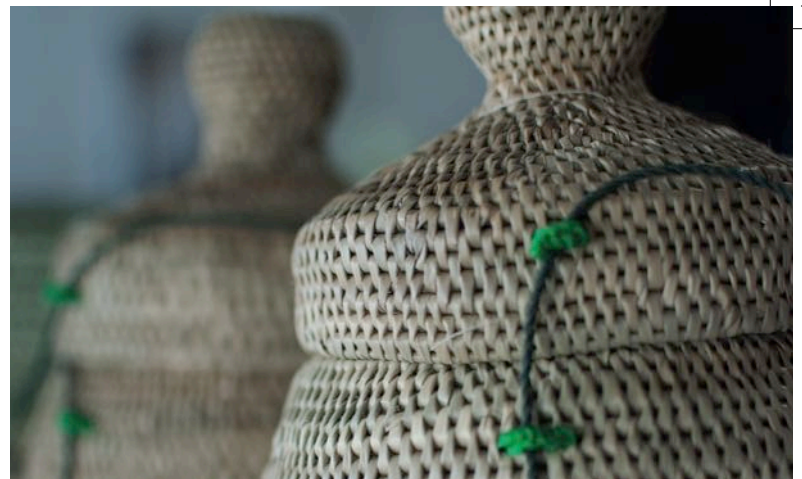
สายลม ตลับทอง ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านวังศิลา ย้อนความให้ฟังว่า เมื่อปี 2535 บ้านวังศิลาลำบากมาก อยู่ห่างจากอำเภอ 2 กิโลเมตร ไม่มีร้านค้าแม้แต่ร้านเดียว ผู้ใหญ่บ้านในเวลานั้นจึงคิดวิธีแก้ปัญหาด้วยการทำร้านค้าของชุมชนขึ้น ซึ่งก็คือศูนย์สาธิตการตลาดบ้านวังศิลา

“เริ่มต้นมีการเก็บหุ้นคนละ 100 บาท รวมสมัครพรรคพวกได้ 65 คน รวมทุนตั้งต้น 6,500 บาท ใช้ในการซื้อของเข้าร้าน อาคารก็ช่วยๆ กันทำ ใช้กำไรที่ได้จากการขายขยับขยายเรื่อยมา พอดำเนินการมาไ้ระยะหนึ่ง ก็เปิดให้มีการเพิ่มหุ้นได้ แต่ไม่เกิน 5 หุ้นต่อคน” สายลมเล่า

ในส่วนของการปันผล แต่ละปีจะมีการนำกำไรที่ได้หลังจากหักค่าใช้จ่ายทั้งหมดมาปันผลคืนให้กับสมาชิก โดยมีการปันผลอยู่ 2 ส่วนด้วยกัน ส่วนแรกคือการปันผลหุ้น ซึ่งจะคืนให้ร้อยละ 50 หมายความว่า ถ้าสมาชิกถือหุ้น 100 บาท จะได้เงินคืน 50 บาท ส่วนที่สองคือการปันผลยอดซื้อ โดยคณะกรรมการจะมีการคำนวณผลกำไร และจ่ายให้ตามความเหมาะสม โดยเฉลี่ยจะอยู่ที่ราว 6 เปอร์เซ็นต์

หลังดำเนินการมาได้ 10 ปี กลุ่มเริ่มบริหารจัดการโดยใช้รูปแบบของคณะกรรมการ มีการคัดเลือกบุคคลที่เหมาะสมเข้ามาบริหารงาน คัดเลือกคนขาย

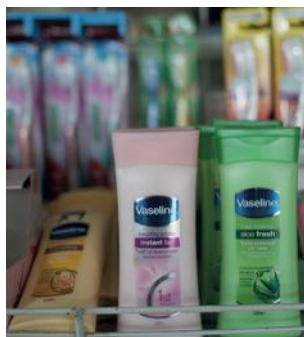

เมื่อเริ่มมีเงินหมุนเวียนในคลังมากขึ้น กลุ่มก็เริ่มมีการจัดสวัสดิการคืนให้กับชุมชน อาทิ การมอบของให้กับผู้สูงอายุในวันผู้สูงอายุ มีการมอบทุนการศึกษาให้เด็กที่ขาดแคลนในหมู่บ้าน ส่งเสริมกิจกรรมด้านกีฬา มีการจัดงบประมาณหมู่บ้านปีละ 30,000 บาท งานบุญต่างๆ ปีละ 20,000 บาท งบประมาณไฟป่าละ 60,000 บาท โดยเป็นที่รู้จักในตำบลศรีณรงค์ว่า งานบั้งไฟของบ้านหมู่ที่ 7, 9 และ 12 นั้น มีความยิ่งใหญ่มาก

นอกจากนี้ ทางศูนย์สาธิตการตลาดบ้านวังศิลา ยังเปิดให้ชาวบ้านได้กู้เงินในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 2 ต่อเดือน ร้อยละ 15 ต่อปี เพื่อให้ครัวเรือนนำไปหมุนเวียน หรือส่งเสริมให้เกิดกลุ่มอาชีพขึ้นอย่างกลุ่มออมทรัพย์เย็บผ้าบ้านวังศิลา กลุ่มจักสานกระติบข้าว กลุ่มทำขนม กลุ่มเกษตรอินทรีย์ ก็ล้วนแล้วแต่เกิดขึ้นจากเงินกู้ยืมที่ได้มาจากศูนย์สาธิตการตลาดแห่งนี้ แล้วสินค้าที่เกิดจากกลุ่มต่างๆ ก็ล้วนกลับมาตั้งวางอยู่ที่ศูนย์สาธิตการตลาด ทั้งขนม ข้าวอินทรีย์ กระติบข้าว ที่สำคัญที่ร้านค้าแห่งนี้ยังส่งเสริมให้ชุมชนเลิกการใช้สารเคมีในการเกษตร ด้วยการไม่ขายยาฉีดหญ้า สารเคมีไล่แมลง และปุ๋ยเคมี

ปัจจุบันศูนย์สาธิตการตลาดบ้านวังศิลา มีทุนรวมมูลค่า 56,400 บาท มีกำไรสะสมประมาณ 650,000 นับเป็นความสำเร็จที่ชาวบ้านวังศิลาต่างภาคภูมิใจ...

กลุ่มออมทรัพย์เย็บผ้าบ้านวังศิลา

ความตกต่ำทางเศรษฐกิจหลังวิกฤตต้มยำกุ้งส่งผลกระทบต่อผู้คนจำนวนมาก ไม่เฉพาะกับวงการสงฆ์หรือวัดเท่านั้น หากผลกระทบติดต่อกันเป็นลูกโซ่ โรงงานอุตสาหกรรมหลายแห่งโดนพิษพายุเศรษฐกิจในคราวนั้น โซเชียลเซไปอย่างไร้ระเบียบ บ้างล้มหายปิดตัวลง บ้างเพื่อความอยู่รอดก็จำต้องลอยแพพนักงาน เมื่อไม่มีงานทำ สมจิต เนียมมะณี ยเลือกที่จะกลับบ้าน ที่ตำบลศรีณรงค์ ในช่วงปี 2541

ความคิดในตอนนั้นของสมจิต คือไม่อยากกลับไปทำงานเมืองหลวงแล้ว จึงตัดสินใจซื้อจักรเย็บผ้า 1 หลัง ใช้ความสามารถที่ติดตัวมา รับจ้างเย็บประกอบ ซ่อมแซม แต่งทรง เพียงพอสำหรับการเลี้ยงชีพ ผสมผสานกับการทำเกษตรในที่ดิน ก็สามารถอยู่ได้ไม่ขัดสน

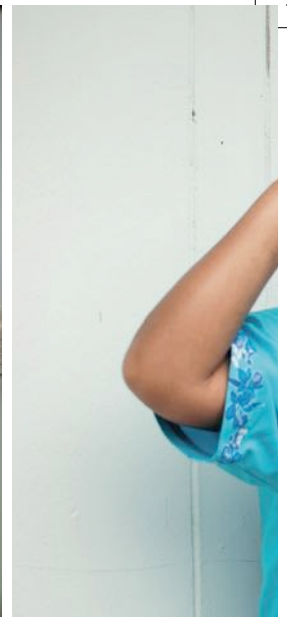
กระทั่งในปี 2554 อบต.ศรีณรงค์ผ่านงบกระตุ้นเศรษฐกิจชุมชนจำนวน 100,000 บาท จึงได้รวมสมัครพรรคพวกจำนวน 10 คน เปิดระดมทุนจากสมาชิก จำนวน 10 หุ้่นๆ ละ 100 บาท บริหารจัดการรูปแบบคณะกรรมการตามข้อตกลงกลุ่ม โดยมีสมจิตเป็นประธานกลุ่มฯ

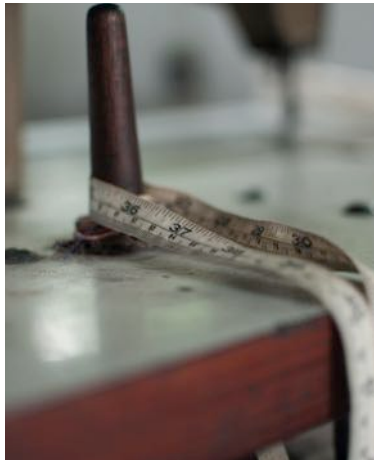
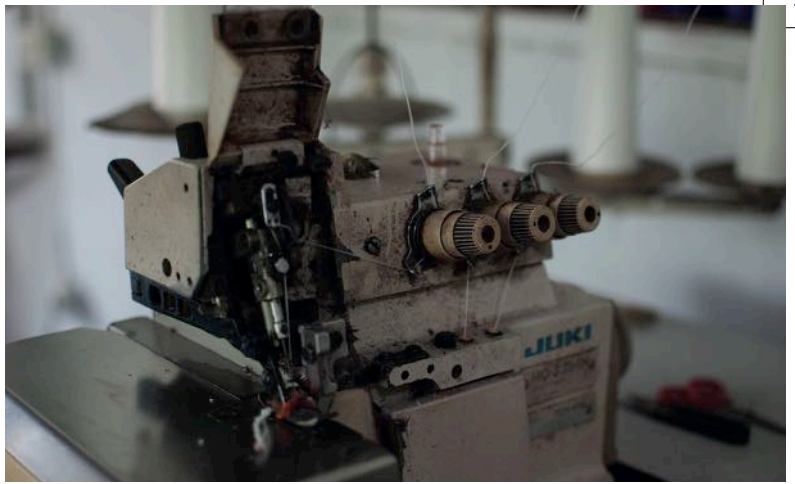
เริ่มต้นกลุ่มได้ซื้อจักรเย็บผ้าจำนวน 5 หลัง เครื่องมือเครื่องใช้ที่

จำเป็น มีการแบ่งงานกันตามถนัด รายได้ขึ้นกับจำนวนงานที่ทำ โดยกลุ่มจะมีลูกค้าคอยป้อนงานเย็บประกอบให้ ซึ่งในการเย็บประกอบจะมีรายละเอียดว่า เย็นส่วนไหน ราคาเท่าไร ซึ่งงานส่วนใหญ่ถูกส่งมาจากกรุงเทพฯ ผ่านรถประจำทาง

นอกจากนี้สมาชิกกลุ่มทุกคนต้องออมเงินไม่ต่ำกว่าเดือนละ 100 บาท เพื่อเก็บเป็นเงินทุนหมุนเวียน ผักไว้ในบัญชีกลุ่มฯ ที่เปิดไว้กับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ปัจจุบันกลุ่มมีทุนหมุนเวียนจำนวน 35,000 บาท สมาชิกมีรายได้ต่อเดือนเฉลี่ยเดือนละ 4,000 บาทต่อคน ที่สำคัญส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เย็บผ้ากลุ่มเดียวด้วย...

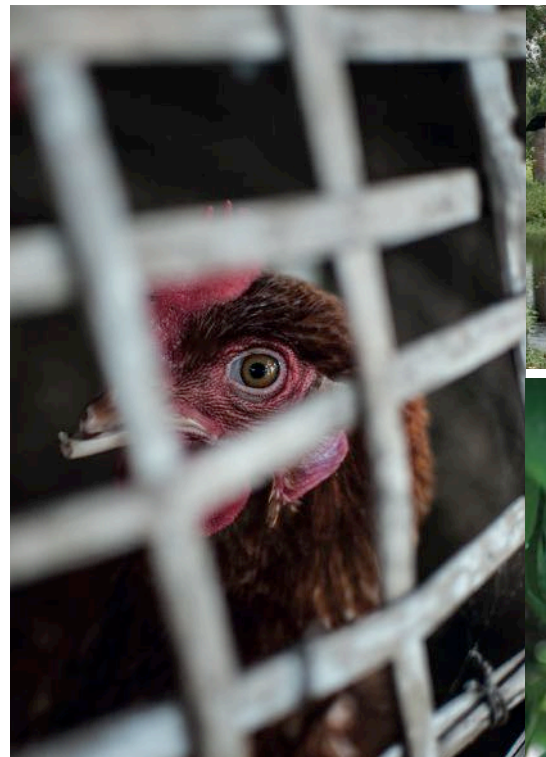
สายสมร จารุวันโน

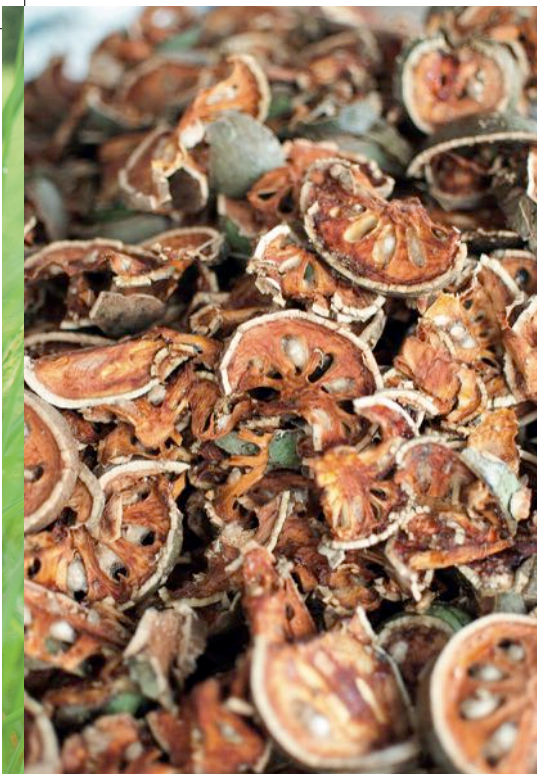
กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์บ้านวังศิลา

หลายคนเชื่อไปแล้วว่า การทำเกษตรอินทรีย์ให้ผลผลิตที่ช้า ไม่ทันใจ แต่ถ้าลองพิจารณาให้ดี คิดอย่างถี่ถ้วน จะพบว่า เกษตรอินทรีย์จะให้ผลผลิตช้ากว่าแค่ในช่วงแรกเท่านั้น ลองคิดว่า ที่ดินที่เคยถูกเคมีมาก่อน เวลาผ่านไปย่อมต้องใช้เคมีมากขึ้น ดินเสื่อม รายจ่ายเพิ่มขึ้น ขณะที่ผลผลิตไม่เท่าเดิม ไม่นับรวมถึงผลกระทบต่อสุขภาพที่จะเกิดขึ้นกับตัว ผิดกับเกษตรอินทรีย์ที่ให้ผลผลิตต่อเนื่องทุกปี ต้นทุนต่ำ เป็นความยั่งยืนอย่างแท้จริง ถ้าเกษตรกรทั้งประเทศมองเป้าแบบเดียวกันก็คงจะดี

สายสมร จารุวันโน หรือที่ชาวบ้านเรียกกัน ยายหมอน เห็นอย่างนี้ ทำเกษตรอินทรีย์มาตั้งแต่ปี 2532 โดยจุดเริ่มต้นนั้น เกิดจากการได้ไปร่วมเรียนรู้กับผู้เชี่ยวชาญด้านเกษตรจากประเทศญี่ปุ่นที่จังหวัดสระบุรี สายสมรได้ซึมซับเอาหลักคิดด้านการเกษตรอินทรีย์โดยไม่มีข้อคิดงัดในใจ

“ฟังแล้ว ก็ยอมรับว่าเขาพูดถูก เกษตรอินทรีย์ใช้ต้นทุนน้อย แม้จะไม่เร็ว แต่ถ้าทำได้ครั้งเดียวจบ จะอยู่กับเราไปตลอด เราไม่ต้องเสียเวลาปรับปรุงดิน ที่สำคัญ ถ้าลองเทียบกัน

เกษตรอินทรีย์ให้ผลผลิตดีกว่า ข้าวเม็ดสวย น้ำหนักดี ดินไม่เคยมีปัญหา แลມสุขภาพดี เป็นผลกำไรอีกอย่าง ยายไม่เจ็บไม่ป่วย แข็งแรงดี” สายสมรเล่า

บนที่ดิน 25 ไร่ ผลผลิตของสายสมรคือข้าวหอมมะลิอินทรีย์ 18 ไร่ อีก 7 ไร่ มีสวนครัว บ่อเลี้ยงปลาตก ปลานิล เลี้ยงหมู

ปุ๋ยที่ใช้ก็เป็นปุ๋ยหมักทำเอง ใช้รำอ่อน แกลบ ขี้หมู รวมกองกัน ใส่หัวเชื้ออีเอ็ม กาก น้ำตาล น้ำหมักหอยเชอร์รี่กับซากพืช ผสมกันแล้วตากใส่ถุงทันที วางเปิดให้ลมพัด อย่าให้ปุ๋ย ร้อน เพียงหนึ่งสัปดาห์ก็สามารถเอาไปใช้ได้ สังเกตว่าจะมีรา และเย็น ส่วนสารไล่ศัตรูพืช ของสายสมรก็ใช้บอระเพ็ด ใบสะเดา แช่วน้ำหมักจนส่งกลิ่น เวลาใช้ก็รวมกับปุ๋ยไป

วิธีการของสายสมรดูไม่ยุ่งยาก ปลอดภัย ได้ผลจริง ภายในสวนเกษตรผสมผสานของ สายสมร ยังมีพืชไร่อีกหลายชนิดให้เก็บกิน แทบไม่ต้องไปซื้อหากัน ในอนาคตยังมีแผนขยาย เลี้ยงหมูเพิ่ม ปลูกถั่ว ปลูกงา

นอกจากนี้ ยังมีการรวมกลุ่มของชาวบ้านวังศิลาเพื่อทำเกษตรอินทรีย์โดยเฉพาะ ผลิต ข้าวปลอดภัย โดยได้รับบสนับสนุนจากกรมพัฒนาที่ดิน กลุ่มหมอดินอาสา เพื่อพัฒนา เกษตรอินทรีย์ ซึ่งสายสมรนี้แหละเป็นแกนนำ

ข้าวหอมมะลิอินทรีย์ของกลุ่มได้รับมาตรฐาน มสร. จากกรมการข้าว สามารถเป็นแบบ อย่างให้คนในชุมชนได้ ปัจจุบันมีสมาชิก 10 คน มีคณะกรรมการ 5 คน กลายเป็นเครือข่าย เกษตรอินทรีย์ที่พร้อมจะต่อยอดสิ่งใหม่ๆ ให้กับชุมชน

เหนื่อยเินไฉแล้ว เมื่อมองย้อนกลับมาที่การทำเกษตรอินทรีย์ สายสมรว่า สิ่งที่ดีที่สุดคือ สุขภาพของคนทำและคนรับประทาน ตัวคนทำไม่ป่วยไม่เจ็บ อากาศบวมเคมี ปวดหัว ไม่ เกิด ขณะเดียวกันผู้บริโภคข้าวก็อุ่นใจ ว่าได้รับประทานข้าวที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพจริงๆ...

คำเบ้า มูลจุล

โรงสีอุ่นใจ ไกลๆ คุณ

เมื่อแทบทุกบ้านมีที่นา การมีโรงสีที่เชื่อใจได้ใกล้ๆ ตัว ย่อมดีกว่าเอาไปสีข้างนอก อย่างน้อยเงินค่าสีก็หมุนเวียนอยู่ในชุมชน ที่สำคัญยังมีราคาถูกกว่า แล้วสิ่งที่เหลือจากการสีก็ไปสูการทำปุ๋ยต่อไปอีก

คำเบ้า มูลจุล ผู้ใหญ่บ้านวังศิลา เล่าให้ฟังว่า เมื่อ 2 ปีก่อน ทางหมู่บ้านประชาคมกันอยากได้โรงสีของชุมชน ประกอบกับช่วงเวลานั้นหมู่บ้านได้งบจากโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) มา และมีการรวมหุ้นๆ ละ 100 บาท ซื้อได้ไม่จำกัดหุ้น เริ่มต้นมี 54 คน โดยสั่งซื้อเครื่องสีข้าวที่สามารถสีข้าวกล้องได้ด้วย

รายได้ของโรงสีอยู่กับการรับจ้างสีข้าว โดยผู้สีข้าวจะต้องให้ค่าบริการร้อยละ 30 สมาชิกหรือคนนอกก็เสียเท่ากัน ส่วนรายได้อีกทางมาจากการปล่อยกู้ยืม โดยใช้ทุนหมุนเวียนในกลุ่ม เป็นการกู้เพื่อส่งเสริมอาชีพ ผู้กู้ต้องทำโครงการเสนอ จะเลี้ยงหมู หรือค้าขาย ก็ทำโครงการมา ทางคณะกรรมการกลุ่มจะพิจารณาตามความเหมาะสม ถ้ามีคนกู้มากก็เฉลี่ยเงินกันไป โดยเก็บดอกเบี้ยร้อยละ 2 ต่อเดือน ในอนาคตกลุ่มจะมีการติดตามประเมินผลผู้กู้ด้วย

ข้อดีของการเป็นสมาชิก คือมีเงินปันผลคืนให้ทุกปี โดยจะมีการปันกำไรให้ร้อยละ 5 นอกจากนี้ยังมีการจัดสวัสดิการให้กับสมาชิก โดยถ้ามีการเสียชีวิตจะได้รับ 500 บาท ทั้งแบ่งร้อยละ 5 ของกำไร เป็นทุนพัฒนาหมู่บ้าน แบ่งร้อยละ 5 ของกำไร เป็นทุนช่วยเหลือเด็กยากจนที่ต้องการทุนเล่าเรียน...

เมื่อมีเศษข้าว เราก็เอามาทำขนม

เมื่อมีโรงสี ก็มีเศษข้าว เมื่อขายไม่ได้ราคา ก็นำมาบดทำแป้งข้าวเจ้าหอมมะลิ นำมาผสมกับแป้งสาลี เครื่องอีกหลากหลาย สร้างอาชีพเพิ่ม รวมถึงรายได้ให้กับกลุ่มแม่บ้านที่มารวมตัวกัน

สายลม ตลับทอง เป็นหัวเรือใหญ่ของกลุ่มทำขนมบ้านวังศิลา สมัครพรรคพวก รวมกัน 20 คน ต่อยอดมาจากกลุ่มออมทรัพย์เย็บผ้า และสานกระติบ

วัตถุดิบการทำขนม ส่วนใหญ่ก็อยู่ในชุมชน อย่างข้าวอินทรีย์ของสายสมร เมื่อสีแล้วเหลือเศษข้าว กลุ่มจะเป็นผู้รับซื้อเพื่อทำขนม ไข่ไก่นั้นก็มาจากในหมู่บ้าน ด้วยเมื่อก่อน อบต.ศรีนครฯ สนับสนุนให้ครัวเรือนเลี้ยงไก่ไข่กันทุกหมู่บ้าน ไข่เป็ดก็มาจากในหมู่บ้านเช่นเดียวกัน ฟัก และฟักทองก็มาจากสวนครัวในชุมชน ส่วนผสมที่ต้องซื้อก็มีเพียงน้ำตาล และแป้งสาลี

รุ่งระวี คำหาวย สมาชิกกลุ่มทำขนมบ้านวังศิลา เล่าให้ฟังว่า ตอนนั้นขนมเปียะของกลุ่มใช้แป้งข้าวเจ้าหอมมะลิ กับแป้งสาลีในสัดส่วนที่เท่ากัน แต่ในอนาคตจะพยายามปรับสูตรไปใช้แป้งข้าวเจ้าหอมมะลิทั้งหมด

ขนมของกลุ่มในเวลานี้มีอยู่ด้วยกันหลายอย่าง ทั้งคุกกี้ ทองม้วน ทองพับ ขนมเปียะที่มีทั้งไส้เผือก ฟัก และถั่ว

แม้กลุ่มจะเพิ่งเริ่มต้นในปี 2557 แต่ก็สามารถเดินได้ไว ด้วยรสชาติและคุณภาพ ประสานกับความร่วมมือของทุกภาคส่วนในตำบล ที่ช่วยกันนำไปขาย รวมถึงการได้มีโอกาสไปออกร้านในงาน OTOP ก็ช่วยให้ขนมเป็นที่รู้จัก...

หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ หมู่ที่ 2

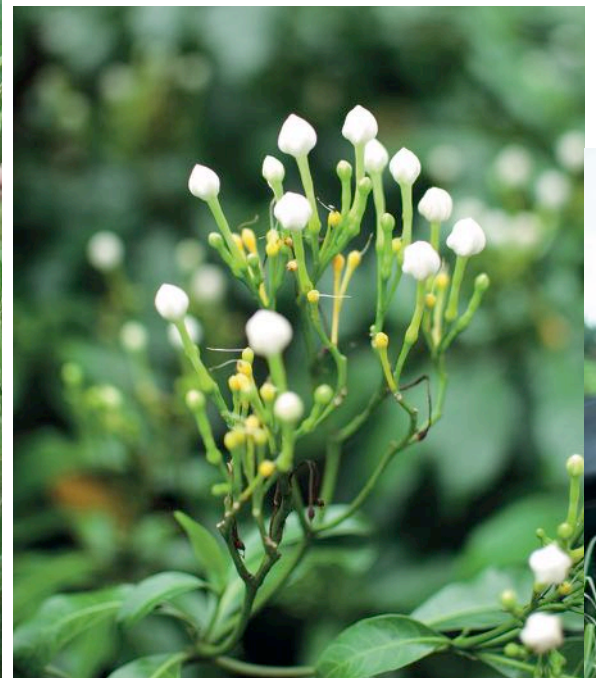
ที่บ้านเบง หมู่ที่ 2 เกิดการรวมตัวของบ้านที่ทำเกษตรผสมผสานภายในครัวเรือน โดยไม่พึ่งสารเคมี ดำเนินรอยตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ครัวเรือนต้นแบบของหมู่ที่ 2 ซึ่งนับเป็นแกนหลักของแรงบันดาลใจ คือบ้านของ สายสุนีย์ รวมรัมย์ กับแปลงเกษตรของ หล้า นະมิรัมย์ ลองไปดูกันว่าพวกเขาทำอะไรกันบ้าง

จากความสำเร็จของบุคคลทั้งสอง สำเภา ช่อทอง ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 2 บ้านเบง จึงได้มีโครงการผลักดันให้บ้านเบงเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ โดยผลักดันขยายผลเป็น 30 บ้าน และมีความตั้งใจจะทำให้ได้ทั้งหมู่บ้าน...

การเริ่มต้นใหม่ของ สายสุนีย์ รวมรัมย์

ด้วยความเป็นห่วงลูกที่กำลังจะเข้าสู่วัยรุ่น กับความเหนื่อยจากการเดินทาง และชีวิตในกรุงเทพมหานคร **สายสุนีย์ รวมรัมย์** เลือกที่จะกลับบ้านเพื่อดูแลลูกอย่างเต็มที่

นี่ก็เป็นเวลากว่า 3 ปีแล้วที่ได้กลับมาอยู่บ้าน มีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นมากมาย จากจุดเริ่มต้นที่คาดหวังเพียงรายได้เข้าบ้านวันละ 100 – 200 บาท เพื่อมาจุนเจือครอบครัว วันนี้สายสุนีย์ไปไกลเกินที่หวัง มีรายได้ตามเป้า ได้อยู่กับครอบครัว และได้สร้างการเปลี่ยนแปลงในบ้านหมู่ที่ 2 หรือบ้านเบง ด้วยการเป็นบ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง

สายสุนีย์ เริ่มต้นด้วยการขายมาลัย เนื่องจากเห็นญาติที่อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เลือดยากลองทำ แต่เพื่อเป็นการประหยัดต้นทุน สายสุนีย์จึงเริ่มต้นทำตั้งแต่การปลูกดอกไม้ โดยเลือกดอกพุทธรักษาที่ต้นทุนต่ำ และดูแลง่ายกว่าดอกมะลิ ซื้อมาต้นละ 25 บาท มาปลูกในบริเวณบ้านเพื่อนำมาขายเป็นมาลัยขาย

จากต้นพุทธรักษาที่ขยับขยาย เริ่มมีการขุดบ่อเลี้ยงปลา ทำเล้าเป็ด เล้าไก่ รวมถึงเลี้ยงหมู ทั้งหมูบ้าน และหมูป่า นอกจากนี้ยังปลูกข้าว

โดยไม่ใช้สารเคมี ด้วยมีมูลหมู ขี้เป็ดขี้ไก่ที่มีอยู่ในบริเวณบ้าน ตักเก็บใส่ถุง เอาไว้รอฤดูกาลทำนาครั้งใหม่มาถึง นำปุ๋ยจากมูลสัตว์เหล่านี้ผสมดินไถกลบ แล้วหว่านเมล็ดพันธุ์ต่อไป ขณะที่สารไล่ศัตรูพืช ก็ได้ น้ำหมักที่ทำจากหอยเชอรี่มาใช้ ฉีดไล่ศัตรูข้าว

เมื่อเดินผ่านดงต้นพุทธรักษา จะเห็นนาข้าวของสายสุนีย์อยู่ทางด้านหลัง กำลังเขียวสวย รอบลายเดือนคงเก็บเกี่ยวได้ เห็นหลังคารดสีแดง ซึ่งสายสุนีย์ใช้ทำเป็นตู้ฟักไข่ อาศัยความร้อนจากดวงอาทิตย์ นับเป็นความคิดที่เข้าท่าและน่าสนใจ ไก่ไข่ รวมทั้งเป็ดวิ่งเล่นอยู่ในเล้า ขณะที่หมูป่าก็เพิ่งออกลูกมา แลดูน่ารักน่าชัง มีบ่อน้ำที่ทั้งใช้เลี้ยงปลาและใช้ในการเกษตร เป็นภาพสร้างสรรค์หนทางของการยังชีพตัวเองที่น่าชื่นชม

จากจุดเริ่มต้นจนวันนี้ รายได้จากครัวเรือนจึงมาจากหลากหลายทางทั้งข้าว ปลา หมู ผักสวนครัว รวมถึงมาลัยที่ร้อยให้พ่อบ้านเขาไปขาย รวมไปถึงการเป็นแม่ครัวที่โรงเรียนบ้านเบงท่าลาดอีกอย่างหนึ่ง

การตัดสินใจกลับบ้านของสายสุนีย์นั้นนับเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญชีวิตที่ได้อยู่พร้อมหน้ากับครอบครัว กับผืนดินที่คุ้นเคยนับเป็นความสุขที่ไม่ต้องลำบากลำบากแสวงหา เพียงแค่ไม่หยุดนิ่ง หยิบจับอะไรในบ้านทำก็อยู่ได้

ความสำเร็จของสายสุนีย์ ทำให้เกิดการต่อยอดภายในหมู่บ้าน โดย **สำเภา ช่อทอง** ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 2 บ้านเบง ได้พยายามผลักดันให้เกิดหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ โดยผลักดันขยายผลเป็น 30 บ้าน และมีความตั้งใจจะทำให้ได้ทั้งหมู่บ้าน ซึ่งตัวสำเภา ออกอาการเงินเล็กน้อย ด้วยที่บ้านทำรับเหมา ไม่มีพื้นที่ทำกิน แต่ก็ตั้งใจไว้ว่าจะหาพื้นที่มาทำให้ได้อย่างที่ลูกบ้านทำบ้าง...

สำเภา ช่อทอง

ความสุขของเหล่า นะมิมรัมย์

แปลงนาของ **เหล่า นะมิมรัมย์** อยู่ริมถนนทางเข้าหมู่บ้านหมู่ที่ 2 หรือบ้านเบง ริมรั้วปลูก ผักสวนครัวอย่างกระถิน พริก มะเขือเทศ ภายในที่นามีเพิงที่ประกอบด้วยคอกควาย ยุ้ง ฟาง ด้านหลังเป็นบ่อเลี้ยงปลา มีลมมะพร้าว กล้วย ตรงขอบบ่อ ที่ติดกับคอกควายนั้นมี แปลงผักสวนครัวขนาดย่อม มีทั้งซุ้มบวบทำจากไม้ไผ่ที่ปลูกใช้เอง เป็นอุโมงค์สีเขียวให้ ผลผลิต กระถินไปหน่อยเป็นแปลงที่หาได้ทั้งกะเพรา โหระพา ตะไคร้ มะเขือเทศ มะนาว ใบแมงลัก ข่า ทั้งยังมีผลไม้อย่าง มะม่วง มะละกอ กล้วย แก้วมังกร น้อยหน่า ซึ่งล้วนแล้ว เป็นแหล่งทำกินในครัวเรือน และรายได้เสริม

รายได้หลักของ เหล่า มาจากการเลี้ยงควาย และการทำนา ซึ่งทั้งนาและสวนครัวของ เกษตรกรคนนี้ไม่มีสารเคมี ถ้าพึ่งเอาซี้ควายมาใช้ทำปุ๋ยหมักก็แทบจะใช้ไม่ทันแล้ว ในยาม เย็นที่ข้าวกำลังขึ้นรวงของเดือนตุลาคม เหล่าจะพาควายออกไปเดินในทุ่งนา ก่อนด้อนกลับ เข้าคอกยามที่แสงตะวันอ่อนแรงลง

แรกเริ่มนั้นไม่มีแปลงผักหรือบ่อเลี้ยงปลาอย่างที่เห็น มีเพียงทุ่งนาเต็มพื้นที่ กระทั่งมี หมอдинอาสาที่รู้จักกันนำโครงการชุดสระพริมาแนะนำ ดินที่ได้จากการขุดก็นำมาถมที่นา ส่วนหนึ่ง กลายเป็นพื้นที่ปลูกผักสวนครัวอย่างทุกวันนี้

เมื่อมีพื้นที่ที่เริ่มต้นปลูกพืชสวนครัวดังที่เห็น ประกอบกับการเลี้ยงปลาตก ปลาช่อน จน เหล่าแทบไม่ต้องออกจากบ้านก็มีกิน

นอกจากนี้ การเกษตรของเหล่ายังเป็นเกษตรอินทรีย์ นอกเหนือจากปุ๋ยซี้ควายแล้ว ยัง ทำน้ำหมักจากสมุนไพรไผ่ฉาดพ่นแมลง โดยส่วนผสมที่ใช้ก็มาจากสวนของตัวเอง ทั้ง บอระเพ็ด ฟ้าทะลายโจร ตะไคร้

เห็นเรียบง่ายแบบนี้ แต่เหล่าก็มีรายได้จุนเจือครอบครัวไม่ได้ขาด เฉพาะควายพ่อพันธุ์ แม่พันธุ์นั้น ก็มีราคาถึง 50,000 – 70,000 บาท กับข้าวในนา และผักปลาในสวนในบ่อ ซึ่ง ทั้งหมดล้วนขายได้ เปลี่ยนเป็นเงินมาหล่อเลี้ยงครอบครัว มีก็ซื้อ ไม่มีก็ไม่ซื้อไม่เป็นหนี้ หลักการใช้ชีวิตของเหล่าเป็นแบบนี้

นี่ยังไม่นับรวมอาชีพคนขับรถส่งน้ำดื่ม ซึ่งเหล่าจะรับจ้างส่งในช่วงเช้า ได้เงินเหลือใช้ใน แต่ละวัน ก่อนกลับเข้าที่นาที่สวน ปลูกผักเลี้ยงปลา พาควายออกไปเดินเล่น เรียบง่ายแบบ นี้ เป็นความพอเพียงที่คนรู้จักใช้ชีวิตพอใจ...

ให้ชุมชนช่วยดูแล Welfare

คำว่าสวัสดิการนั้นกินความหมายกว้าง จากที่เล่ามาตั้งแต่เรื่องหมู่บ้านจัดการตนเอง จะเห็นว่ามีการจัดสวัสดิการแทรกอยู่เสมอ เรียกว่าเป็นตำบลแห่งสวัสดิการ ไม่ว่าจะกลุ่มอาชีพใดก็ตาม หรือแม้กระทั่งกลุ่มออมทรัพย์ ที่พยายามส่งเสริมการออมของสมาชิก นี่ก็เป็นสวัสดิการ

พอมาเข้าสู่หมวดหมู่ของสวัสดิการ จึงแทบหมดเรื่องที่จะเล่า เพราะสอดแทรกอยู่ในเรื่องอื่นๆ อยู่แล้ว ยังดีเหลือพระเอกอยู่อีกหนึ่งเรื่อง เป็นสวัสดิการที่เริ่มต้นมานานมากแล้ว และยังคงดำเนินอยู่อย่างแข็งขัน

มาปนกิจสงเคราะห์ของบ้านหมู่ที่ 1 และ 10 กลุ่มนี้เริ่มต้นกันมานานมาก ที่เป็นสองหมู่บ้าน เพราะแต่ก่อนเคยอยู่หมู่เดียวกัน ก่อนจะแยกออกเป็นสองหมู่บ้านหลังจากที่กลุ่มนี้ตั้งขึ้นแล้ว แต่ทำไปทำมา กลุ่มนี้เติบโตขยาย กินพื้นที่ไปถึง 10 หมู่ จะมีก็แต่หมู่ที่ 7, 9 และ 12 ที่แยกไปจัดของตัวเอง...

กาปนกิจสงเคราะห์หมู่ 1, 10

อย่างที่กล่าวไปแล้วว่า คนต่างจังหวัดมีงานศพนี้แหละที่แพงสูสีหรือแพงกว่าคนเมืองหลวง เป็นงานที่เจ้าภาพต้องมีให้กินเต็มที่ ไม่ใช่การกินพอเป็นพิธี เช่นนั้นงานศพแต่ละครั้ง เจ้าภาพต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่าย หลายครั้งหลายหนถึงกับเสียทีนากันไปเลยก็มี

บุญมี จันทา เป็นชายสูงวัยที่คุยสนุก แต่งตัวสมวัย จะมีก็แต่แว่นกรองแสงนั้นแหละที่กระซางวัยลงมาเหลือเกิน บุญมีเคยเป็นผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 10 ปัจจุบันเกษียณแล้ว แต่ยังมีเรี่ยวแรงช่วยงานกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้านอยู่ไม่ขาด และบุญมีนี่แหละที่เป็นผู้ริเริ่มทำกาปนกิจสงเคราะห์มาตั้งแต่ปี 2534

ชายผู้นี้เรียกสิ่งที่ตนริเริ่มและดำเนินอยู่เรื่อยมาว่า ‘การทำบุญทางอ้อม’ เนื่องจากเห็นว่า บ้านหมู่ที่ 1 บ้านสำโรง หมู่ที่ 10 บ้านสำโรงเหนือ รวมถึงหมู่ที่ 13 บ้านยางน้อย ที่ในเวลานั้นยังเป็นส่วนหนึ่งของบ้านสำโรงเหนือ ก่อนจะแยกออกมาตอนปี 2540 ถ้ามีการเสียชีวิตเกิดขึ้น บ้านนั้นต้องใช้เงินเยอะ ซึ่งคนชนบทไม่มีเงินมากมาย ต้องไปกู้หนี้ยืมสิน บางคนขายที่นาขายควาย จึงปรึกษากันในกลุ่มผู้นำหมู่บ้าน เพื่อหาวิธีการบรรเทาภาระของครัวเรือนที่มีผู้เสียชีวิต

“เราคุยกันว่า จะทำยังไงให้มีเงินช่วยสงเคราะห์ทางอ้อม เพราะคนยาก

คนจนทั้งนั้น กลายเป็นว่ามีคนตายที่ต้องเป็นหนี้ ต้องเสียทรัพย์ของบรรพบุรุษ” บุญมีเล่าที่มาให้ฟัง

เป็นที่มาของกลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์ โดยรับสมัครครัวเรือนเข้าเป็นสมาชิก ตั้งต้นที่หมู่ที่ 1, 10 และ 13 รวมเริ่มต้นได้ 226 ครัวเรือน เมื่อมีการตายเกิดขึ้น จะมีการเก็บเงินจากครัวเรือนสมาชิกครัวเรือนละ 30 บาท เพื่อรวมเงินจำนวนนี้ไปมอบให้ครัวเรือนผู้เสียชีวิตไว้ใช้จ่าย

กาลเวลาผ่านไปมีครัวเรือนสมาชิกจากหมู่บ้านอื่นเข้าร่วม เวลานี้มีด้วยกันทั้งหมด 700 ครัวเรือน จาก 10 หมู่บ้าน ตกหล่นเพียงแค่หมู่ที่ 7, 9 และ 12 ที่รวมตัวกันจัดฌาปนกิจ-

สงเคราะห์อีกกลุ่มหนึ่ง

วิธีการดำเนินงานมีคณะกรรมการ ปัจจุบันมี 18 คน แต่ละคนมีเขตรับผิดชอบของตัวเอง เมื่อมีการตายเกิดขึ้นในบ้านของสมาชิก คณะกรรมการจะเดินออกไปยังครัวเรือนที่ตนดูแลอยู่ โดยจะมีการออกหนังสือให้กับกรรมการทุกคนเพื่อเป็นหลักฐาน รวมถึงเวลาส่งมอบเงินก็มีหนังสือแจกแจงชัดเจน

แม้จะรวมเงินได้มากกว่า 20,000 บาท แต่บุญมีก็เห็นว่ายังไม่พอ จึงตั้งอีกกลุ่มเฉพาะของหมู่ที่ 1 กับหมู่ที่ 10 เก็บครัวเรือนละ 100 บาท เพื่อให้มีเงินช่วยเหลือเพิ่มขึ้น มีสมาชิกกว่า 200 ครัวเรือน ทั้งหมดล้วนเป็นสมาชิกในกองฌาปนกิจสงเคราะห์ 30 บาทกองแรกด้วย ดังนั้นถ้าสมาชิกในครัวเรือนบ้านหมู่ที่ 1 และ 10 เสียชีวิต ก็จะได้เงินจากทั้ง 2 กอง รวมแล้วมากกว่า 40,000 บาท

นี่ก็เป็นการทำบุญทางอ้อมที่เกิดขึ้นและดำรงอยู่มานานกว่า 20 ปีแล้ว ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันแบบนี้แหละที่เป็นส่วนหนึ่งในการสร้างรากฐานการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ เป็นการเชื่อมสัมพันธ์ ตลอดจนสร้างสำนึกที่ดีในเรื่องของการแบ่งปัน

‘ช่วยได้ก็ช่วยกันไป’ บุญมีพูดด้วยรอยยิ้ม...

ภูมิปัญญาเพื่อสุขภาพ

Folk Wisdom for Health

ในอดีตตำบลศรีณรงค์เป็นพื้นที่ๆ ห่างไกลสิ่งอำนวยความสะดวก จนปัจจุบันก็ยังไม้คืบใกล้สักเท่าไร เป็นตำบลที่อยู่ไกลที่สุดจากอำเภอเมืองสุรินทร์ คิดเป็นระยะทางถึง 90 กิโลเมตร ห่างจากเมืองบุรีรัมย์ราว 40 กิโลเมตร ในอดีตเวลาผู้คนประสบเหตุ เกิดเจ็บป่วยก็ต้องดูแลรักษาเบื้องต้นกันด้วยตัวเอง กับอาศัยหมอยาพื้นบ้าน

ภูมิปัญญาของหมอพื้นบ้านจึงเป็นเรื่องเด่นของตำบลศรีณรงค์ ทั้งการนวดเพื่อรักษา การเป่าต่อกระดูก ตลอดจนการนวดแผนไทย แต่ปัจจุบันพื้นที่มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เป็นทางเลือกให้ประชาชนอีกทาง

แต่วันนี้ จะพาไปรู้จักกับภูมิปัญญาพื้นบ้านที่เป็นเรื่องเด่นของตำบลศรีณรงค์กัน...

ทองคำ โพธิ์เทพ

นวดรักษากับ ‘ตาทองคำ’

บ้านของ **ทองคำ โพธิ์เทพ** เป็นบ้านชั้นเดียว ปลูกอย่างเรียบง่าย พออยู่อาศัย บริเวณบ้านมีลานที่ปลูกเพิงพักวางแคร่ไวนั่งเล่น หลายๆ ครั้ง คนในตำบลหรือบ้านใกล้เคียงจะมาเพิงพักนั่งเล่นนอนเล่นกลายเป็นห้องนวดจำเป็น ท่ามกลางลมที่พัดโกรกเข้ามาไม่ขาดสาย ด้วยด้านหลังเป็นทุ่งนาโล่งกว้าง ยิ่งในช่วงเดือนสิบใกล้เก็บเกี่ยวแบบนี้ ลมดีชวนให้เคลิบเคลิ้มยิ่งนัก

บ้านโนนโจด หมู่ที่ 4 นั้นอยู่ค่อนข้างไกล แต่ก็ไม่ใช่อุปสรรคสำหรับคนที่มาหา ด้วยทองคำ หรือที่ชาวบ้านเรียก ‘ตาทองคำ’ เป็นแพทย์แผนไทยที่ใช้การนวดรักษาคนไข้ ชื่อเสียงของตาทองคำเดินทางไกลหลายทิศทาง นั่นทำให้ตาทองคำเองต้องเดินทางอยู่ตลอดเวลา

ตาทองคำ ย้อนความให้ฟังว่า เริ่มต้นการบิบนวดตั้งแต่เป็นสามเณรที่วัดบ้านโคกก่อง มีพระอาจารย์สอนให้นวดจับเส้น บวชเรียนเป็นสามเณรอยู่ 2 ปี ก็ออกมา เมื่อออกมาใช้ชีวิตฆราวาส ก็ได้ใช้วิชาความรู้ที่ติดตัวมาหาเลี้ยงชีพ

โกษา บุตรวัด (ซ้าย)

ในปี 2530 ตาทองคำ ได้เข้าร่วมอบรมหมอชาวบ้าน ที่โรงพยาบาล รามาธิบดี ต่อมาในปี 2535 ได้ผ่านการอบรมหลักสูตรนวดแผนไทย 372 ชั่วโมง ที่ศูนย์พัฒนาการแพทย์แผนไทย อรุณงษ์ กรุงเทพฯ ได้รับเกียรติบัตร รับรองที่ออกโดยกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข นอกเหนือจาก เกียรติบัตรแล้ว ตาทองคำยังมีหนังสือรับรองแพทย์พื้นบ้านด้วย

การนวดของตาทองคำนั้นคือการนวดเพื่อรักษา โดยใช้การจับแล้วไล่ เส้น อาการป่วย อาทิ การงอเข้าไม่ได้ ปวดหัว ปวดไหล่ ปวดตัว ปวดขา ตาทองคำสามารถใช้ความรู้ที่มีอยู่รักษาให้ได้

เมื่อความรู้ที่สืบทอดมาเป็นที่ยอมรับ ตาทองคำจึงเริ่มถ่ายทอดความรู้ ให้กับ **โกษา บุตรวัด** ผู้เป็นคู่ชีวิต รวมถึงถ่ายทอดให้กับลูกศิษย์ในหมู่บ้าน เกิดการรวมกลุ่มไปโดยปริยาย

ปัจจุบันกลุ่มนวดจับเส้นมีสมาชิก 4 คน ให้บริการนวดจับเส้นสำหรับ คนในและคนนอกชุมชนที่แวะเวียนเข้ามา สำหรับค่าบริการก็แล้วแต่จะให้ เป็นไปตามกำลังทรัพย์ อย่างกรณีของตาทองคำนั้น บางวันอยู่บ้าน บางวัน ออกนวดตามที่ต่างๆ ที่ได้รับการเชิญมา นั้นเป็นรายได้หลักจุนเจือครอบครัว

ถ้าอยากได้บรรยากาศจริงๆ แนะนำให้มาที่บ้านของตาทองคำ เพึ่งพัก หรือห้องนวดจำเป็นที่เปิดโล่งแบบ 360 องศา บวกกับลมเย็นๆ ที่พัดเข้ามา ไม่ขาดสาย ชวนให้เคลิ้มยิ่งแล้ว...

จากก๊วนแม่ค้าตำส้ม สู่กลุ่มนวดแผนไทย

กลุ่มนวดแผนไทยตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 11 บ้านโคกสนวน มี สมใจ ยางงาม ประธานกลุ่มเป็นผู้บุกเบิกเรื่องวิชานวดแผนไทย

ความเริ่มต้นตรงที่ สมใจ เดินทางไปขายไก่อย่างสม่ำเสมอที่เกาะเสม็ด โดยเป็นแม่ค้าหาบเร่ในยามที่บ้านว่างเว้นจากการทำนา เมื่อเห็นว่า เป็นลู่ทางทำเงินที่ดี จึงชักชวนเพื่อนๆ ที่อยู่หมู่บ้านเดียวกันไปกันขาย ไก่อย่างสม่ำเสมอ ขายได้อยู่ 2 ปี มีแม่ค้าหาบเร่เต็มหาด จนมีคำสั่งจาก ทางการให้หยุดขาย

ทุกคนจึงเดินทางกลับบ้าน มีเพียงสมใจที่ยังอยู่ที่เกาะ ซื้อเรือเล็ก ไม้ใช้หาปลา ประจวบกับมีคนชักชวนไปนวด สอนวิชาประสมกับครู พักลักจำจนสามารถนวดได้ โดยเป็นลักษณะการปูผ้านวดตามชายหาด

สมใจ ยางงาม

หลังจากนวดได้ระยะหนึ่ง พบว่า รายได้ดี สมใจ จึงชวนเพื่อนๆ กลับมาที่เกาะเสม็ดเพื่อรับจ้างนวด แม่บ้านจากบ้านโคกสนวนไปกันเกือบหมดหมู่บ้าน กระจายเต็มเกาะเสม็ด จนต้องแยกเกาะไปเกาะช้าง

สมใจกับกลุ่มเพื่อนจัดอยู่ในกลุ่มผู้รับจ้างนวดตามชายหาดที่เกาะเสม็ด โดยช่วงปี 2545 เมื่อกลับมาบ้าน พอตินายอำเภอมาเยือนหมู่บ้าน ทามหาคนนวด ผู้ใหญ่บ้านในเวลานั้นจึงแนะนำกลุ่มแม่บ้าน นายอำเภอพอใจ จึงได้สนับสนุนจัดตั้งเป็นกลุ่ม รวมสมาชิกได้ 41 คน มีการไปเข้าอบรมเพิ่มเติมกับสถาบันการแพทย์แผนไทย กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ได้รับใบประกาศนียบัตรที่รับรองโดยกระทรวงสาธารณสุข

นอกจากนี้ ทาง อบต. ยังได้สนับสนุนงบประมาณจำนวนหนึ่งในการสร้างอาคารโรงเรือนสำหรับเป็นสถานที่นวด สมาชิกบางส่วนยังคงไปๆ มาๆ ระหว่างบ้านกับเกาะ

ปัจจุบัน สมใจไม่ได้ไปนวดที่เกาะเสม็ดแล้ว เพราะได้ขายสิทธิ์ให้กับผู้อื่นไปแล้ว รวมถึง **คำพอง สุขะมัทตั้ง** ผู้เป็นวิทยากรให้กับกลุ่ม ก็ได้กลับมาอยู่บ้านเป็นการถาวร เปิดให้บริการนวดที่บ้าน

โดยกลุ่มมีบริการนวดตัว 1 ชั่วโมง 150 บาท นวดน้ำมัน 1 ชั่วโมง 300 บาท นวดฝ่าเท้า 1 ชั่วโมง 200 บาท...

เป่าต่อกระดูกด้วยสมุนไพร

ย้อนกลับไปเมื่อราว 20 ปีก่อน พื้นที่ตำบลศรีณรงค์ห่างไกลจากโรงพยาบาล ยามผู้คนประสบเหตุ หรือเจ็บป่วย ก็ต้องพึ่งพาปราชญ์ชาวบ้านตามศาสตร์ต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่แล้วผสมผสานความเชื่อเข้ามาด้วย แต่ในปัจจุบัน การแพทย์สมัยใหม่เริ่มเข้าถึงประชาชนในพื้นที่ จึงเป็นทางเลือกที่เพิ่มขึ้นให้กับผู้คน กระนั้นความนิยมก็ยังไม่เปลี่ยนแปลงไปมากนัก เพราะถึงอย่างไรเสีย ภูมิปัญญาพื้นบ้านก็เข้าถึงง่ายกว่า มีราคาถูกกว่า แถมยังเป็นที่คุ้นเคยกันในชุมชน

บัวทอง พุดชา ชาวบ้านยางชุมเหนือ หมู่ที่ 12 เป็นปราชญ์พื้นบ้านที่ใช้การเป่าต่อกระดูกด้วยสมุนไพรในการรักษาผู้ป่วยที่ประสบเหตุแขน ขาหัก โดยในปี 2535 บัวทองได้ไปเรียนวิชาเป่าต่อกระดูกกับอาจารย์ ที่อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

ความรู้ที่ได้ร่ำเรียนมานั้นถูกนำมาใช้ครั้งแรกกับลูกชายของตัวเอง เมื่อลูกชายวัย 3 ขวบ ประสบอุบัติเหตุตกจากฉางข้าว จึงทำการเข้าเฝือกเป่ากระดูก หลังจากนั้นก็ใช้วิชาความรู้รักษาชาวบ้านเรื่อยมา

วิธีการเป่ากระดูกนั้น บัวทองจะเริ่มด้วยการเข้าเฝือกให้ จากนั้นผู้ประสบเหตุจะต้องบูชาครูด้วยการยกขัน 5 อันประกอบด้วยดอกไม้ ธูป และเทียน จากนั้น บัวทองจะผ่านหมากแห้ง 7 ชั้น ท่องคาถาบูชาครู ก่อนใส่ปากเพื่อบดเคี้ยว ก่อนการเป่ามีการบูชาคาถาอีกครั้งแล้วเป่าลงไปที่บริเวณที่หัก

ถ้าผู้ประสบเหตุเป็นเด็กก็จะทำตามแบบที่กล่าวมา แต่ในกรณีของผู้ใหญ่จะมีการเพิ่มตัวยา คือ น้ำมันสกัดจากดีงูเหลือมเข้ามา โดยจำนวนของการเป่านั้นขึ้นกับอาการว่าหักมากน้อยเพียงใด 3, 5, 7 หรือ 9 วัน ต่อเนื่องกันเข้าเย็น โดยจะเป่าจำนวนเลขคู่เท่านั้น

นอกจากนี้ บัวทองยังรักษาบาดแผลสดด้วยการใช้สมุนไพรพื้นบ้าน มีสูตรตัวยาจากสมุนไพร 3 ชนิด คือ ขมิ้น บอระเพ็ด และชุมเห็ดเทศ โดยนำขมิ้นมาฝาน 7 ชั้น บอระเพ็ด 7 ชั้น ชุมเห็ดเทศ 7 ใบ นำมาบดด้วยก้นจนละเอียด แล้วสมานลงไปกับบาดแผล

เมื่อผู้ประสบเหตุหายดีแล้ว ต้องมาทำการยกครูอีกครั้ง โดยจะต้องทำการยกครูในวันอังคารเท่านั้น หากสัปดาห์นั้นวันอังคารเป็นวันพระ ให้เลื่อนไปวันอังคารของสัปดาห์ถัดไป ผู้ประสบเหตุจะต้อง

บัวทอง พดชา

นำดอกไม้ ธูป เทียน สุราขาว ปักจ้ยตามศรัทธา ซึ่งปักจ้ยนี้จะต้องมี
เหรียญ 2 สตางค์โบราณรวมอยู่ด้วย เหรียญ 2 สตางค์แบบเก๋านี้มา
เอาที่บัวทองได้ จากนั้นใส่ทั้งหมดลงไปในขัน 5 แล้วทำการยกครู

การรักษาของบัวทองได้รับการยอมรับจากคนในชุมชน ซึ่งจาก
กรณีที่ผ่านมา ได้เป็นเครื่องยืนยันว่าสามารถรักษาผู้ป่วยได้ กระนั้น
ก็ขึ้นอยู่กับผู้ประสบเหตุว่าจะเลือกการรักษาแบบใด เมื่อปัจจุบันมี
ทางเลือกหลากหลายทางในการรักษา...

เกษตรกรรมยั่งยืน Sustainable Agriculture

ที่นี่เป็นสังคมแห่งเกษตรกรรมโดยแท้ แทบทุกบ้านเป็นเจ้าของที่นา และปัจจุบัน ประชากรส่วนใหญ่ร้อยละ 90 ยังคงทำนาเป็นอาชีพหลัก แต่ด้วยราคาข้าวที่เอาน้ำมันไม่ได้ การมีแหล่งรายได้สำรองย่อมดีกว่าทำอย่างเดียว

หลายๆ บ้านเลือกทำเกษตรแบบผสมผสานในครัวเรือน แทบไม่ต้องซื้อหา วันหนึ่งไม่ต้องใช้เงิน หยิบเก็บเอาจากในบ้าน หลายบ้านเลี้ยงปลา หมู ไก่ เป็ด พร้อมผักสวนครัว

ที่สำคัญยังนำเอาไปขายได้ ยิ่งบ้านไหนทำแบบปลอดสารเคมี ซึ่งเป็นที่ต้องการของตลาดเวลานี้ พ่อค้าแม่ขาย หรือแม่ครัวก็มาซื้อถึงหน้าบ้าน ทำไปนานเข้า รายได้ก็เริ่มอยู่ตัว ผิดกับความต้องการผักปลอดสารที่เพิ่มสูงขึ้น

ส่วนบ้านหมู่ที่ 2 พื้นที่ติดลำน้ำมูล ก็มีกลุ่มเลี้ยงปลาในกระชังสร้างรายได้ให้กับกลุ่ม อยู่ดีไปอีกแบบ แถมด้วยธนาคารข้าว หลักประกันที่ยั่งยืนของสมาชิก เป็นทั้งกลุ่มสวัสดิการ กลุ่มเกษตร แล้วแต่จะเรียก...

นวัตกรรมเกษตรพอเพียง หมู่ที่ 7

เป็นเวลากว่าทศวรรษที่ บุญมา จันทรบุดร ได้ทำเกษตรกรรมแบบผสมผสานบนผืนดินทำกินของครอบครัวที่บ้านยางชุมใต้แห่งนี้ โดยมีต้นแบบคือบิดามารดา ที่เวลานี้เริ่มชราภาพ ทุกวันที่บุญมาเข้ามายังพื้นที่เกษตรผสมผสาน ก็จะพาพ่อกับแม่มาด้วย เพื่อสะดวกต่อการดูแล

บุญมา เป็นแกนนำในชุมชนมาโดยตลอด เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านมา 13 ปี และได้รับเลือกเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ปัจจุบันดำรงตำแหน่งรองนายก อบต. มีโอกาสได้ไปศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่อง ได้เก็บเกี่ยวความรู้และนำมาพัฒนาพื้นที่ทำกินของตน

นี่คือเกษตรกรตัวอย่างในชุมชน ขยันหมั่นเพียร ดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเกษตรพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทำเกษตรผสมผสานเลี้ยงครอบครัว ลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ รวมถึงไม่ใช้สารเคมี ผลผลิตส่วนใหญ่นำไปจำหน่ายที่ร้านของพี่สาวในหมู่บ้าน

การตัดสินใจครั้งใหญ่ของบุญมา คือการต่อท่อส่งน้ำจากฝายน้ำล้นของหมู่บ้าน ซึ่งอยู่ห่างออกไป 500 เมตร โดยทำร่วมกับพี่สาว ด้วยเห็นว่า ถ้าสามารถบริหารจัดการน้ำได้เอง ก็จะมีคามยั่งยืน ไม่ต้องรอน้ำฝาน้ำฝน

บุญมา แบ่งพื้นที่ทำการเกษตรของตนออกเป็น 3 แปลง แต่ละแปลงมีระดับความสูงต่ำที่แตกต่างกัน โดยขุดบ่อพักน้ำของตนเองอยู่ในบริเวณที่ทำสวนครัว ซึ่งจะเป็จุดพักน้ำ รวมถึงส่งน้ำต่อออกไป หนองเวียนจากแปลงที่ 1 สู่แปลงที่ 2 และแปลงที่ 3 โดยแต่ละแปลงจะมีระบบเปิดปิดน้ำ คำนวณความสูงต่ำเอาไว้ และได้ตั้งระดับน้ำไว้อย่างเหมาะสมกับกิจกรรม

นอกจากนี้ ยังมีการกั้นน้ำส่วนที่ไหลจากบ้านเรือนชุมชน โดย

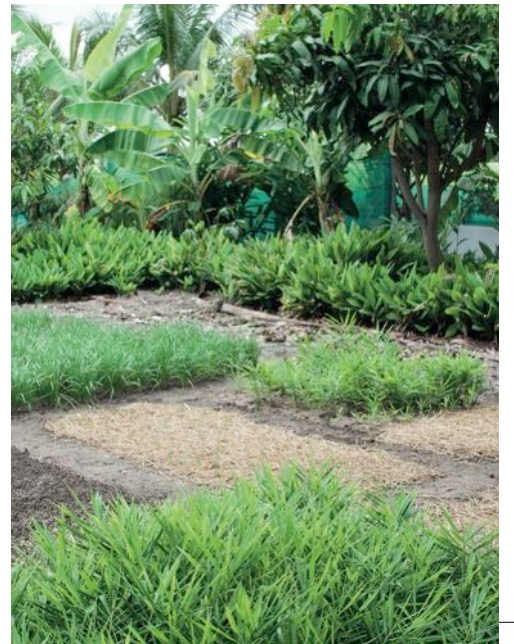
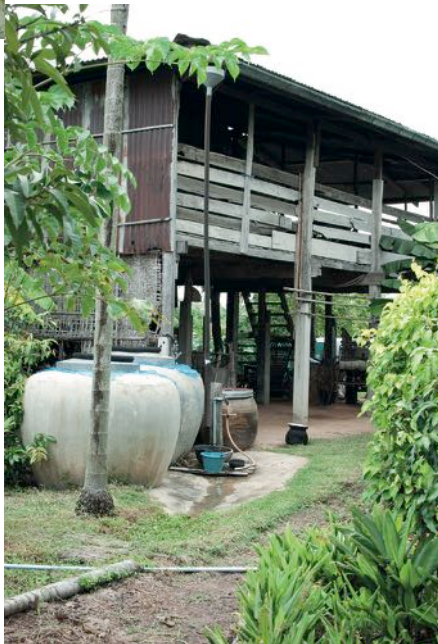

การวางท่อ และทำคลองดินให้ไหลผ่านที่นาลงไปสู่บ่อน้ำสาธารณะ โดยมีระบบจัดการน้ำเสียที่ใช้วัชพืชที่เกิดตามคลองดินช่วยตกตะกอนจนน้ำมีความสะอาดขึ้นแล้วปล่อยลงสู่หนองน้ำสาธารณะ เมื่อวัชพืชที่เกิดตามคลองดินมีมากเกินไป บุญมาก็นำมาใช้ประโยชน์ โดยนำไปเลี้ยงสัตว์ หรือทำปุ๋ย

พื้นที่ราว 12 ไร่ ของบุญมา แบ่งเป็นที่นา 10 ไร่ สวน 2 ไร่ รวมบ่อน้ำที่ปลูกไม้ยืนต้นอย่างมะพร้าวและกล้วยเอาไว้ ผลไม้ในสวนยังมีมะเฟือง ฝรั่ง ส้มโอ แล้วยังมีบ้านไก่ขนาดใหญ่ เวลานี้บุญมาทำนาได้ปีละ 2 ครั้ง และทำสวนเกษตรผสมผสานตลอดปี ถ้าปีไหนอยากทำนาปรังก็ทำได้ เพราะมีแหล่งน้ำอยู่กับตัว...

บุญมา จันทบุตร

เลี้ยงปลาในกระชัง หมู่ที่ 2

บ้านหมู่ที่ 2 บ้านเบงนี้ มีพื้นที่ส่วนหนึ่งติดลำน้ำมูล ในลำน้ำมีกระชังปลาเรียงรายอยู่คู่ขนานไปกับฝั่ง ในยามที่ดวงอาทิตย์ล้าแสง ทุกกระชังเริ่มหยุดนิ่ง มีเพียงบางกระชังที่คนเลี้ยงยังคงให้อาหาร

ประสิทธิ์ อินผอง ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 2 และประธานกลุ่มเลี้ยงปลาในกระชัง เชื่อเชิญให้ลองล่องเรือชมทิวทัศน์ สัมผัสบรรยากาศของลำน้ำมูล กับวิถีธรรมชาติ และหากมีการบอกกันล่วงหน้า ก็จะเตรียมปลาเผาไว้รับรองให้อิ่มท้องอีกต่อหนึ่ง

กลุ่มเลี้ยงปลาในกระชังเริ่มต้นในปี 2544 โดยเครือเจริญโภคภัณฑ์ หรือซีพี ได้เข้ามาดูแลแหล่งน้ำ เห็นว่าสามารถสร้างเศรษฐกิจได้ จึงได้สนับสนุนให้ผู้ใหญ่บ้านในสมัยนั้น เกษตรอำเภอ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. รวม 8 คน มาลงหุ้นคนละ 10,000 บาท เพื่อเริ่มต้นเลี้ยงปลาในกระชัง โดยซีพีเป็นผู้สนับสนุนพันธุ์ปลา อาหาร ตลอดจนส่งวิทยากรเข้ามาให้ความรู้จนสร้างกลุ่มขึ้นมาได้

กลุ่มดำเนินการทำกระชังปลาขึ้นมา โดยใช้โครงเหล็ก อวน และถังพลาสติก มาประกอบเข้าด้วยกัน โดยใช้โครงเหล็กขนาด 5X5 เมตรมาประกอบเข้ากับถังพลาสติก แล้วร้อยอวนเข้า การเลี้ยงในรุ่นแรกประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี กลุ่มสามารถทำอะไรได้ตั้งแต่ 4 เดือนแรกที่เลี้ยง จนสามารถคืนทุนให้กับสมาชิก และเอากำไรมาลงทุน แต่เมื่อเวลาผ่านไป 2 ปี กำไรเริ่มลดลงเรื่อยๆ จนประสบกับภาวะขาดทุน เนื่องจากทางซีพีเป็นผู้กำหนดราคา จึงหยุดดำเนินการในรูปแบบกลุ่มลง

หลังจากนั้นสมาชิกที่ยังสู้ต่อได้หันมาเลี้ยงของตัวเอง หาทุนของตัวเอง มีการกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์เพื่อนำมาลงทุน โดยแต่ละคนยังคงช่วยกันยามมีปัญหา

ปลาที่เลี้ยงนั้นคือปลานิล เป็นพันธุ์ปลาที่รับมา ซึ่งทั้งหมดผ่านการทำหมันแล้ว โดยที่ต้องเป็นปลาที่ทำหมันเพราะสามารถขุนให้อ้วน โตเร็ว เพียง 4 เดือนก็จับไปขายได้

ในช่วงปี 2548 อบต.ศรีณรงค์ ได้ประชาสัมพันธ์เรื่องงบเศรษฐกิจชุมชน ทางผู้เลี้ยงปลาในกระชังก็ได้รวมตัวกัน เพื่อกู้เงินจำนวน 100,000 บาท นำมาจัดสรรกันในกลุ่ม โดยต้องใช้คืนให้กับ อบต.ศรีณรงค์ ปีละ 20,000 บาท

ปัจจุบันผู้เลี้ยงปลากระชังได้กลับมารวมกลุ่มกันอีกครั้ง ด้วยศูนย์วิจัยประมงน้ำจืดแนะนำให้ตั้งเป็นกลุ่ม โดยมีการระดมหุ้นเดือนละ 50 บาท ในกลุ่มสมาชิก 24 คน เพื่อสร้างการออม รวมถึงระดมทุนเพื่อใช้ในกิจการกลุ่ม อาทิ การปล่อยกู้ การจัดสวัสดิการ แต่กลุ่มเพิ่งรวมตัวได้เป็นรูปเป็นร่างไม่กี่เดือนที่ผ่านมา เงินที่ระดม

เขายังน้อย ไว้เมื่อมีเงินทุนจำนวนหนึ่งแล้ว จะมีการทำประชาคมกลุ่มเพื่อหาแนวทางในการจัดการต่อไป

นอกจากนี้ทางกลุ่มยังได้ทำเรื่องขออนุญาตเลี้ยงปลาในแหล่งน้ำสาธารณะ ขึ้นทะเบียนผู้เลี้ยงปลากับกรมประมง รวมถึงขึ้นทะเบียนวิสาหกิจชุมชนกับทางสำนักงานเกษตรอำเภอ โดยเวลานี้ กลุ่มเป็นผู้กำหนดราคาเอง อยู่ที่ 63 บาทต่อกิโลกรัม...

ธนาคารข้าว บ้านโคกเม็ก

คำพันธ์ ปิตาทะสังข์ แกนนำของธนาคารข้าวยุคบุกเบิกจนถึงปัจจุบัน ย้อนความให้ฟังว่า จุดเริ่มต้นของธนาคารข้าวเกิดจากการทำคลองส่งน้ำเพื่อการเกษตร เมื่อปี 2536 โดยบ้านโคกเม็ก หมู่ที่ 6 ได้ส่งโครงการเข้าประกวดระดับภาค ได้รับรางวัลชมเชยเป็นเงินรางวัล 200,000 บาท ทางหมู่บ้านในเวลานั้นได้ทำประชาคมกันว่า จะนำเงินที่ได้รับไปทำอะไร มติที่ประชุมสรุปว่าให้ดำเนินการทำธนาคารข้าว เพื่อเก็บพันธุ์ข้าวไว้ในยามขาดแคลน

เริ่มต้นมีการลงหุ้นเป็นข้าวเปลือกจำนวน 80 กิโลกรัม โดยมีสมาชิกเริ่มต้นที่ 68 คน เมื่อฤดูแล้งมาถึง จะมีการเปิดให้สมาชิกกู้ยืมจำนวน 80 กิโลกรัม โดยจะต้องส่งคืนพร้อมดอกเบี้ยเป็นจำนวนข้าวเปลือก 10 กิโลกรัม กำหนดการกู้ยืมข้าวเปลือกปีละ 1 ครั้ง หากสมาชิกรายใดยังไม่นำส่งข้าวที่กู้ไปทั้งต้นและดอกเบี้ย จะไม่สามารถยืมได้อีกในคราวต่อไปจนกว่าจะส่งคืนทั้งหมด สมาชิกรายใดไม่ส่งคืนเป็นข้าวเปลือก สามารถส่งคืนเป็นเงินสดได้โดยอ้างอิง

ราคาข้าวเปลือกตามตลาดเวลานั้น

ภายใน 4 ปี ธนาคารข้าวมีจำนวนข้าวเปลือกจากดอกเบ๊หมุนเวียนเพียงพอที่จะสามารถคืนหุ้นตั้งต้น 80 กิโลกรัมให้กับสมาชิก ปัจจุบันธนาคารข้าวมีข้าวเปลือกในธนาคาร 21 ตัน

สมร ลุนลาด ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 6 บ้านโคกเม็ก เสริมอีกว่า จะมีการประชุมชี้แจงผลการดำเนินงานปีละ 1 ครั้ง รวมถึงเปิดรับฝากและปล่อยกู้ปีละ 1 ครั้ง ซึ่งจะทำราวเดือนพฤษภาคม ที่ตั้งนางข้าวอยู่ในที่สาธารณะบ้านโคกเม็ก มีคณะกรรมการดำเนินงานจำนวน 12 คน โดยแต่ละคนจะมีค่าตอบแทนปีละ 200 บาทเท่านั้น

ข้าวเปลือกหมุนเวียนจะมีจัดสรรบริจาคให้ชุมชนในการพัฒนาต่างๆ วัด โรงเรียน งานบุญ งานช่วยเหลือ แขนงนำมีการไปอบรมศึกษาดูงานเพื่อนำความรู้มาพัฒนากลุ่ม

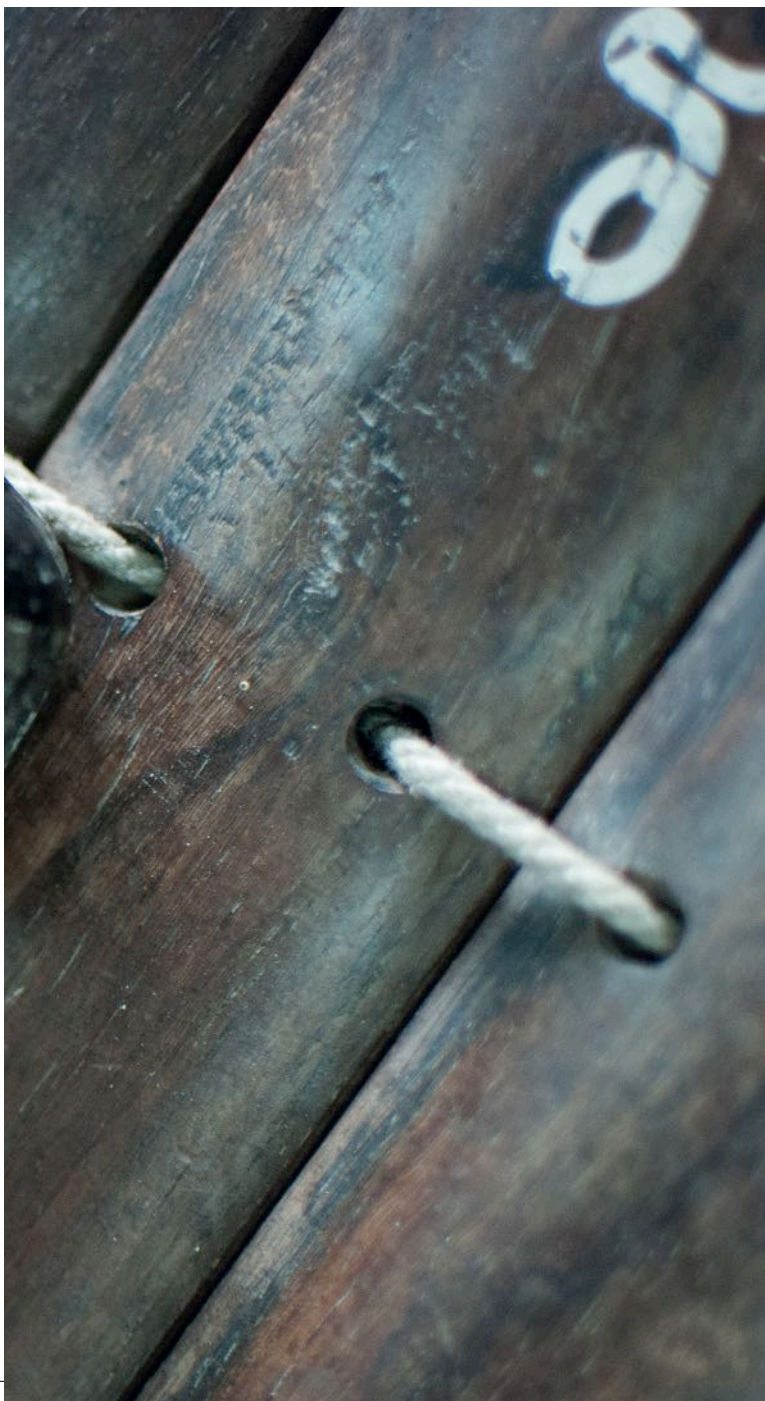
ปัจจุบันธนาคารข้าวมีสมาชิกทั้งหมด 70 ราย จากการดำเนินกิจกรรม ส่งผลกระทบด้านสุขภาพของคนในชุมชน โดยชุมชนมีข้าวบริโภคตามความต้องการ ด้านเศรษฐกิจสามารถกู้ยืมข้าวเพื่อไปลงทุนทำนาได้ ด้านสังคมเป็นการช่วยเหลือเกื้อกูลกันก่อให้เกิดความสามัคคีในชุมชน...

คำพันธ์ ปิตาทะสังข์

การศึกษา ‘วิชาชีวิต’ Education

การส่งเสริมการศึกษาของเด็กในปัจจุบัน ลำพังเพียงวิชาความรู้จากในตำราอย่างเดียวคงไม่พอ การติดอาวุธ หรือการเพิ่มทักษะวิชาในแขนงอื่นๆ จำเป็นต้องได้รับการผลักดันไปพร้อมกัน รวมถึงการผลักดัน ‘วิชาชีวิต’ อันเป็นวิชาที่ปูพื้นฐานความเป็นพลเมืองให้กับพวกเขาตั้งแต่เยาว์วัย

การออกแบบชุดกิจกรรมที่เสริมสร้างทักษะ กับวางรากฐานจิตสำนึกที่ดีไปพร้อมกัน จึงเป็นโจทย์ข้อใหญ่ที่ผู้ใหญ่อต้องขบให้ถ่วนถึ

ที่ตำบลศรีณรงค์ มีโรงเรียนตัวอย่างอยู่ 2 แห่ง ทั้งสองโรงเรียนได้ออกแบบชุดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ ตลอดจนจิตสำนึกแห่งความเป็นพลเมือง ลองไปดูว่า ทั้งสองโรงเรียนทำอะไรกันบ้าง...

กลุ่มอนุรักษ์ดนตรีไทยโรงเรียนบ้านสำโรง

พื้นฐานของชาวบ้านสำโรงนั้น ส่วนใหญ่เป็นไทยเดิม หรือไทยโคราช มีวัฒนธรรมเก่าแก่ออย่าง วงมโหรี วงปี่พาทย์ คณะลิเก ตลอดจนการละเล่นพื้นบ้าน ซึ่งปัจจุบันได้สูญหายไป เหลือเพียงเค้าโครงในความทรงจำ จึงได้มีการปรึกษารื้อฟื้นในหมู่ผู้นำชุมชนและชาวบ้าน เพื่อก่อตั้งศูนย์เรียนรู้ดนตรีไทยขึ้นในโรงเรียน

ณรงค์ บุญอั้ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสำโรง ย้อนความให้ฟังว่า กลุ่มอนุรักษ์ดนตรีไทยเริ่มก่อร่างตั้งตัวในปี 2536 โดยได้รับความอนุเคราะห์จาก แก้ว สายเพชร ซึ่งเป็นปราชญ์ด้านดนตรี บริจาคเงินซื้อเครื่องดนตรีไทยจำนวน 40,000 บาท รวมถึงมาช่วยสอนเด็กๆ ให้เล่นดนตรีไทย โดยในช่วงเวลานั้น บ้านสำโรงได้รับการคัดเลือกจากสภาวัฒนธรรมจังหวัดสุรินทร์ ให้เป็นหมู่บ้านวัฒนธรรมดีเด่นระดับจังหวัด

ดำเนินการต่อเรื่อยมาจนกระทั่งปี 2550 อบต.ศรีณรงค์ ได้สนับสนุนด้วยการจ้างวิทยากรเข้ามาสอน เนื่องจากปราชญ์ชุมชนส่วนใหญ่ไม่มีพื้นฐานเรื่องตัวโน้ต อาศัยทักษะการฟังและจำเท่านั้น

ศักดิ์ ฤทธิธิน ครูผู้ดูแล เสริมว่า เป้าหมายต่อไปของกลุ่มอนุรักษ์ดนตรีไทยโรงเรียนบ้านสำโรง คือการฟื้นวงปี่พาทย์ วงมโหรี ขึ้นมาใหม่ ซึ่ง ณ เวลานี้ตำบลเริ่มมีความพร้อม ประกอบกับตั้งแต่ปี 2554 เป็นต้นมา อบต.ศรีณรงค์ ได้สนับสนุนให้ที่นี่เป็นศูนย์เรียนรู้ดนตรีไทยประจำตำบล

“ตอนนี้เด็กในวงมีตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา ถึงชั้นมัธยมศึกษา เริ่มมีเครือข่ายใหญ่ขึ้น เด็กที่จบออกไปก็ยังคงเล่นดนตรีไทยต่อ ส่วนรุ่นใหม่ๆ เรามีความพยายามปลูกฝังให้ตั้งแต่ชั้นประถมต้น” ศักดิ์เล่า
ตั้งแต่ปี 2553 เป็นต้นมา โรงเรียนได้ส่ง

นักเรียนเข้าแข่งขันศิลปวัฒนธรรมนักเรียนประจำภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และได้รับรางวัลอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเวทีเหล่านี้เป็นเวทีที่เด็กได้ใช้หาประสบการณ์ นอกเหนือจากนั้น ยังมีเวทีในชุมชน เชื่อมโยงกับความเป็นจิตอาสา ช่วยในงานบุญ งานศพ งานประจําหมู่บ้าน โดยไม่คิดถึงผลตอบแทน ส่วนใหญ่เจ้าภาพจะให้เด็กเป็นน้ำใจ ถือเป็นกำลังใจเล็กๆ น้อยสำหรับเด็ก

อภิญญา สุขดาช อยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เล่าให้ฟังว่า ฟังเข้ามาหัดเล่นจะเล่นได้ราว 1 ปี ด้วยเห็นเพื่อนๆ เล่น ผสานกับความสนใจ จึงได้มาลองเล่นดู

“เพลงที่เล่นก็มีเพลงแขกบรเทศ 2 ชั้น เป็นเพลงที่เล่นทั่วไป งานมงคลก็เล่นได้ ส่วนเพลงที่ใช้ในงานศพ ก็มีเพลงดับโศก ลาวครวญ โศกพม่า” อภิญญาเล่า

ณ เวลานี้ วงมีเครื่องดนตรี 15 ชิ้น มีนักเรียนหมุนเวียนกันเล่นด้วยความที่เครื่องดนตรีก็มีกาลชำรุด งบประมาณโรงเรียนมี ตลอดจนงบประมาณที่ อบต. จัดสรรมาให้ จึงหมุนเวียนอยู่กับการซื้อเครื่องดนตรีมาเสริมแทน ซึ่งทางกลุ่มอนุรักษ์ดนตรีไทยโรงเรียนบ้านสำโรง ก็พยายามจัดสรรโอกาสให้กับเด็กๆ อย่างเต็มความสามารถ...

ศักดิ์ ฤทธิริน

รางวัลที่เคยได้รับ

ปี 2553 รางวัลเหรียญเงินเดี่ยวซิม ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ครั้งที่ 60 ที่จังหวัดอุดรธานี

ปี 2554 รางวัลเหรียญเงินเดี่ยวซิมและระนาดเอก ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ครั้งที่ 61 ที่จังหวัดมหาสารคาม

ปี 2555 รางวัลเหรียญเงินเดี่ยวซิม ระนาดทุ้ม ซออู้ ซอด้วง และจะเข้ ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ครั้งที่ 62 ที่จังหวัดชัยภูมิ

ปี 2556 รางวัลเหรียญเงินเดี่ยวซิม ระนาดเอก และฆ้องวงเล็ก ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ครั้งที่ 63 ที่จังหวัดนครพนม

โรงเรียนธนาคารบ้านสำโรง

คนที่เคยขาดแคลนย่อมรู้ถึงคุณค่าของการเก็บออม ตำบลเล็กๆ อย่างศรีณรงค์ไม่ได้มีความร่ำรวยอะไร ตรงกันข้ามเคยผ่านความลำบากขาดแคลนมาหลายครั้งหลายครา แม้ในปัจจุบันเอง คริวเรือนก็ยังมียายได้ไม่สูงนัก ดังจะเห็นว่า กิจกรรมต่างๆ ในตำบลศรีณรงค์นั้น จะส่งเสริมให้คนเก็บออมเป็นสำคัญ และกิจกรรมดังกล่าวก็ได้นำมาปลูกฝังให้กับเด็กๆ ในตำบลด้วย

โรงเรียนบ้านสำโรงเป็นโรงเรียนขยายโอกาสประจำตำบล นอกเหนือจากให้ความรู้ตามปกติแล้ว ที่นี่ยังส่งเสริมกิจกรรม หรือมอบวิชาชีพให้กับเด็กๆ โดยเห็นว่า พื้นฐานของเด็กแต่ละคนล้วนไม่ได้มั่งคั่งร่ำรวย ส่วนใหญ่ตรงกันข้ามเสียด้วยซ้ำ เช่นนั้นแล้วการติดอาวุธที่ชื่อว่าสำนึกดี บนวิถีทางที่สอดคล้องกับความเป็นอยู่จึงเป็นเรื่องที่โรงเรียนไม่ลังเลเลยที่จะทำ

ณรงค์ บุญอั้ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสำโรง เล่าว่า การส่งเสริมการออมนั้น โรงเรียนได้ทำมาตั้งแต่ปี 2549 บรรจุอยู่ในแผนปฏิบัติการของโรงเรียน ในเวลานั้นธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรยังไม่ได้เข้ามา วิธีการเรียบง่าย โดยใช้ครูประจำชั้นเป็นธนาคารในการรับฝากเงิน พอตอนสิ้นปีการศึกษาก็มีการคืนเงินให้กับนักเรียน

กระทั่งวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2555 ธนาคาร

เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) ได้เข้ามาสนับสนุนกิจกรรม โดยให้จัดตั้งเป็นธนาคารโรงเรียนบ้านสำโรงขึ้น สนับสนุนงบประมาณจำนวน 5,000 บาท รวมถึงให้ตู้ธนาคาร เคาน์เตอร์ทำการ คอมพิวเตอร์ โปรแกรม เครื่องปรับสมุด รวมถึงของชำร่วยอย่างกระปุกออมสิน กระเป๋า สมุด สำหรับเด็กที่มีการเก็บออมดีเยี่ยม

ข้อศรี สารพัฒน์ ครูประจำโรงเรียนบ้านสำโรง และประธานกลุ่มโรงเรียนธนาคารบ้านสำโรง เล่าความว่า ธนาคารโรงเรียนบ้านสำโรงมีเด็กเป็นเจ้าหน้าที่ดำเนินงาน ทั้งผู้จัดการ ผู้ช่วยผู้จัดการ พนักงานการเงิน พนักงานบัญชี พนักงานธุรการ ส่วนครูมีหน้าที่เป็นที่ปรึกษาเท่านั้น

ด้าน**ธารทิพย์ สุนทรา** ผู้จัดการธนาคารโรงเรียนบ้านสำโรง เสริมว่า ธนาคารโรงเรียนบ้านสำโรงจะเปิดทำการทุกวันจันทร์ถึงวันศุกร์ ตั้งแต่เวลา 11.30 – 12.30 น. และ 14.30 – 16.00 น. กลุ่มลูกค้าหลักของธนาคารก็มี ครู บุคลากรภายในโรงเรียน ผู้ปกครองนักเรียน

“การเปิดบัญชีครั้งแรก ต้องเปิดบัญชี 50 บาทขึ้นไป สำหรับนักเรียนที่มีอายุต่ำกว่า 7 ปี สามารถเปิดบัญชีได้ โดยไม่ต้องแนบสำเนาทะเบียนบ้านของผู้ปกครอง แต่ผู้ปกครองเป็นผู้รับผิดชอบในการถอนเงินเท่านั้น ส่วนเด็กที่โตกว่านั้น สามารถดำเนินการทุกอย่างด้วยตัวเอง” ธารทิพย์เล่า

สำหรับยอดเงินฝากทั้งหมดนั้น โรงเรียนนำฝากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์

การเกษตร ทางธนาคารจะเป็นผู้ดำเนินการต่อให้ โดยจัดสรรเป็น บัญชี 3 บัญชีด้วยกัน บัญชีแรก คือบัญชีกลุ่มนักเรียนโรงเรียนบ้านสำโรง บัญชีที่สอง คือบัญชีสวัสดิการ บัญชีที่สาม คือบัญชีทุนการศึกษา

คุณค่าตลอดจนคุณประโยชน์จากการเก็บออมคือรากฐานที่เด็กๆ ทุกคนจะได้รับ จากการค่อยๆ เรียนรู้ และปฏิบัติ ซึ่งจะช่วยให้หล่อหลอมและสร้างตัวตนของพวกเขาขึ้นทีละน้อย เป็นวิชาชีวิตที่มีค่าไม่แพ้ความรู้ที่ได้รับจากในห้องเรียน...

โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร

ภายในโรงเรียนบ้านเบงท่าลาด ซึ่งตั้งอยู่หมู่ที่ 2 บ้านเบง แดดู สะอาดสะอ้าน ไล่ตั้งแต่พื้นถนน อาคารเรียน ห้องครัว หรือแม้กระทั่งห้องน้ำ เพราะที่นี่ได้รับรางวัลโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร ซึ่งเป็นรางวัลระดับประเทศจากกระทรวงสาธารณสุข

ตามหน้าอาคารเรียนจะมีการจัดทำจุดล้างมือไว้สวยงาม ตกแต่งประดับเหมือนสวนขนาดเล็ก มีอ่างล้างมือให้ไว้ชำระล้างก่อนรับประทานอาหาร หรือกิจกรรมอื่นๆ ตามสะดวก

บุญล้อม เรืองแสง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเบงท่าลาด เล่าให้ฟังด้วยรอยยิ้มว่า โรงเรียนแห่งนี้ดำเนินการตามแนวทางของกรมอนามัย โดยผลักดันเด็กๆ ผ่าน 3 ชมรม ได้แก่ ชมรมอาหารปลอดภัย ชมรมสุภาพน้ำใช้ ชมรมเด็กไทยฟันดี ซึ่งทั้ง 3 ชมรมนี้ เด็กจะเป็นผู้ดำเนินการเอง โดยมีครูเป็นพี่เลี้ยงเท่านั้น...

ชมรมอาหารปลอดภัย

โรงอาหารที่สะอาดสะอ้าน ห้องครัว เป็นระเบียบ ด้านหน้าจะเห็นตะกร้าใส่ถาด หลุมฝังไว้ หม้อ กระทะ ตะหลิว ช้อนส้อม วางเรียงอยู่บนชั้น ทั้งหมดนี้ล้วนเป็นผลงานของเด็กๆ ที่ผู้ใหญ่ไม่ต้องบอก กระบวนการเรียนรู้จากฐานสู่ฐานได้แสดงประสิทธิภาพของตัวมันเอง

ผดุงเกียรติ จันทา เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประธานชมรมอาหารปลอดภัยเล่าให้ฟังว่า จะมีการจัดแบ่งน้องๆ ในชมรมทำความสะอาดโรงอาหาร ห้องครัว โดยเด็กๆ ที่นี้จะต้องรับผิดชอบงานตามของตัวเอง ชมรมมีหน้าที่ดูแลให้ทุกอย่างราบรื่นและเป็นระเบียบ นอกจากนี้ยังมีหน้าที่รับผิดชอบในโรงครัว เป็นลูกมือแม่ครัวในการปรุงอาหาร

นอกจากนี้ยังมีการรณรงค์ ‘ผิวสวย หน้าใส ไร้พุง’ สนับสนุนให้เพื่อนๆ กินผักผลไม้ ซึ่งที่โรงเรียนแห่งนี้ ไม่มีการขายขนมกรุบกรอบ รวมถึงน้ำอัดลม โดยเป็นนโยบายของ ผอ.บุญล้อม มาตั้งแต่เข้ารับตำแหน่งเมื่อปี 2538

ร้านสหกรณ์ของโรงเรียนนี้จะขายขนมไทย ผลไม้ ที่ล้วนแล้วแต่ใส่ใบตองเพื่อสานต่อโครงการขยะสลายด้วยมือเรา ซึ่งส่งเสริมให้นักเรียนคัดแยกขยะ จัดการขยะภายในโรงเรียนด้วยตัวเอง

ในโรงเรียนด้วยตัวเอง

หน้าที่หลักอีกอย่างของชมรมอาหารปลอดภัยคือการตรวจสอบการรับประทานอาหาร โดยนอกจากชมรมแล้ว ที่นี้จะมีการแบ่งฐาน หรือกลุ่ม เพื่อประกอบกิจกรรม โดยมีการแบ่งเป็น 8 ฐาน โดยฐานที่ 1 และ 2 จะมีความพิเศษ อย่างฐานที่ 1 นั้นจะเป็นฐานของเด็กอ้วนกับเด็กผอม ซึ่งจะมีพี่เลี้ยงประจำฐานคอยดูแล โดยสำหรับเด็กอ้วนนั้น แม่ครัวจะปรุงอาหารเฉพาะให้รับประทาน ส่วนเด็กผอมนั้นจะมีพี่เลี้ยงคอยดูแลให้กินอาหารให้หมดจาน ส่วนฐานที่ 2 จะเป็นเด็กที่ค่อนข้างผอม ค่อนข้างเตี้ย ซึ่งพี่เลี้ยงก็จะคอยดูแลเรื่องการรับประทานอาหาร

ชมรมแต่ละชมรม จะมีเพลงประจำชมรม โดยจะมีการร้องและเต้นในการประชุมชมรม ซึ่งจะจัดขึ้นสัปดาห์เว้นสัปดาห์ เพื่อมาดูว่าในสัปดาห์ที่ผ่านมามีปัญหาอะไรบ้าง โดยการส่งเสริมกิจกรรมผ่านบทเพลงนี้เป็นโครงการที่รุ่นพี่รุ่นก่อนๆ ได้ทำไว้ และนำมาปรับใช้ โดยมีครูคอยช่วยแต่งเพลงให้กับแต่ละชมรม อย่างชมรมอาหารปลอดภัยนี้จะมีเพลง ‘กินผักกินผลไม้’ เอาไว้ใช้ขับเคลื่อนกิจกรรมของกลุ่ม...

ผดุงเกียรติ จันทา

ชมรมสุขาน่าใช้

ห้องน้ำที่นี้แห่งสนิท ก่อนเข้าต้องถอดรองเท้าเปลี่ยน พื้นห้องน้ำจะต้องแห้งสนิทเสมอ กระทบบริเวณที่ปัสสาวะของเด็กนักเรียนชายยังแลดูสะอาด ไม่ส่งกลิ่นรบกวนแม้แต่หน่อย ความสะอาดน่าใช้ของสุขาที่นี่เป็นที่ยอมรับ ไม่นับรวมเรื่องความสวยงามที่เข้ามาเสริมแต่งให้ดูดีขึ้น

อินทิรา ชะนอมรัมย์ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประธานชมรมสุขาน่าใช้ เล่าให้ฟังว่า จะมีการจัดแบ่งคนเพื่อทำความสะอาดห้องน้ำ ลงน้ำยา ชักผ้าชำระ โดยเด็กๆ ที่นี้จะทำน้ำยาทำความสะอาด รวมถึงน้ำยาล้างจานใช้เอง โดยครูสอนแค่ครั้งเดียว จากนั้นรุ่นพี่จะถ่ายทอดต่อๆ กันภายในชมรม

ชวนพิศ เรืองแสง ครูโรงเรียนบ้านเบงท่าลาด เสริมว่า เรื่องสุขาน่าใช้นั้น ทางโรงเรียนได้ปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานสิ่งแวดล้อมระดับประเทศ (HAS) ของกรมอนามัย

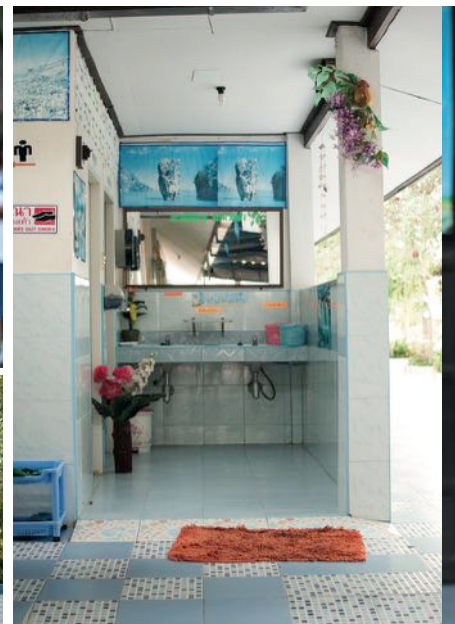
ชมรมสุขาน่าใช้จะมีการประชุมกันสัปดาห์เว้นสัปดาห์ โดยมีเพลง ‘สุขาร่าเริง’ เป็นตัวขับเคลื่อน...

อินทิรา ชะนอมรัมย์

ชวนพิศ เรืองแสง

ชมรมเด็กไทยฟันดี

ก่อนถึงบริเวณห้องน้ำ ที่นี่จะมีจุดแปรงฟันสำหรับเด็กทุกคนในโรงเรียน แบ่งเป็นโซนชัดเจนว่าตรงไหนของชั้นอะไร โดยที่นี่ส่งเสริมให้เด็กๆ ดูแลสุขภาพในช่องปากของตัวเอง โดยใช้ระบบชมรมเป็นตัวขับเคลื่อนอีกเช่นกัน

พิชิต ย่ำรัมย์ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประธานชมรมเด็กไทยฟันดี เล่าให้ฟังว่าหน้าที่ของชมรมจะมีการจัดสมาชิกชมรมทำความสะอาดบริเวณที่แปรงฟัน ทั้งยังมีการจัดทีมเพื่อตรวจสอบการแปรงฟันหลังเที่ยงของทุกวัน และในทุกวันจันทร์จะมีการย้อมสีฟันเพื่อตรวจสอบว่าน้องแปรงฟันสะอาดหรือไม่ โดยทำการตรวจสอบคราบหินปูน กับความสะอาดในช่องปาก ผ่านเม็ดยาที่เล็กๆ จะต้องเคี้ยว ถ้าไม่สะอาดจะแสดงออกเป็นสีแดง

ชมรมเด็กไทยฟันดีจะมีการประชุมกันสัปดาห์เว้นสัปดาห์ โดยมีเพลง ‘หวานคือยาพิษ’ เป็นตัวขับเคลื่อน...

หนูเล็ก ไกรรักษ์ ครูโรงเรียนบ้านเบงท่าลาด เสริมว่า ในแต่ละปี เด็กๆ จะมีการเวียนเข้าชมรม จากชมรมหนึ่งไปอีกชมรมหนึ่ง โดยแต่ละชมรมจะมีเด็กราว 35 คน...

พิชิต ย่ำรัมย์

สำหรับโครงการขยะสวยด้วยมือเราที่ต่อยอดขึ้นมานั้นจะส่งเสริมให้เด็กคัดแยกขยะ พลาสติกจะมีการเก็บล้าง ตาก เพื่อเก็บรวมไปขาย เศษอาหารจะนำไปฝัง ส่วนที่ย่อยสลายได้อย่างเปลือกผลไม้จะนำไปหมักรวมตามโคนต้นไม้ ซึ่งสำหรับโครงการนี้ก็มีเพลงขับเคลื่อนอีกเช่นเดียวกัน โดยเป็นเพลง ‘ขยะสวยด้วยมือเรา’

บริเวณด้านหน้าโรงอาหารจะมีจุดทิ้งขยะ ซึ่งจากตรงนี้จะนำไปเก็บไว้ที่ธนาคารสำนึกดี ซึ่งเป็นธนาคารเก็บขยะ แต่ครูที่นี้ตั้งใจใช้คำว่าสำนึกดี เพราะที่สุดแล้ว ผลลัพธ์คือการสร้างจิตสำนึก นอกเหนือจากความสะดวกสบายที่ชุมชนจะได้รับ...

หนูเล็ก ไกรรักษ์

เศรษฐกิจชุมชน

Local Economy

ในเรื่องของหมู่บ้านจัดการตนเองนั้น เรื่องเศรษฐกิจนับเป็นเรื่องเด่นที่เห็นได้ชัดเจน ด้วยเคยเป็นพื้นที่ๆ มีปัญหาความยากจน กิจกรรมต่างๆ ที่ชุมชนริเริ่มดำเนินการจึงเกี่ยวพันกับเรื่องปากท้องเป็นส่วนใหญ่

ในแต่ละหมู่บ้านจะมีกลุ่มอาชีพเสริมที่มีความโดดเด่นในแบบฉบับของตัวเอง ดังจะเห็นตัวอย่างส่วนหนึ่งจากหมวดหมู่หมู่บ้านจัดการตนเองไปแล้ว ในที่นี้จึงหยิบยกกลุ่มเศรษฐกิจชุมชนที่เหลือที่มีความโดดเด่นไม่แพ้กันมานำเสนอ

แต่ละอย่างล้วนเป็นของดีประจำตำบล ถ้าเปรียบเป็นบ้านที่มีลูกสาวสวย หัวกระไดของแต่ละกลุ่มก็ไม่เคยแห้ง มีคนมารับซื้อผลิตภัณฑ์ของกลุ่มออกไปจำหน่าย ผลัดกันแทบไม่ทันขาย...

ทอผ้าไหม บ้านยางชุมเหนือ

ในอดีตพื้นที่ตำบลศรีณรงค์เคยปลูกหม่อนเลี้ยงไหม เพื่อไว้ใช้ทอผ้าสวมใส่เอง แต่กาลเวลานำพาซึ่งความเปลี่ยนแปลง พื้นที่ๆ เคยปลูกหม่อนกลับกลายเป็นที่นา แม้จะไม่มีหม่อน ไม่ได้เลี้ยงไหมแล้ว แต่ภูมิปัญญายังคงอยู่ เป็นเสมือนถ่านที่ยังไม่มอดไฟ รอคอยใครสักคนจุดมันขึ้นมาอีกครั้ง

ที่บ้านยางชุมเหนือ หมู่ที่ 12 คือสถานที่ที่ ผู้คนกลับมาทอผ้าไหมอีกครั้ง หากแต่เวลานี้กลับกลายเป็นเศรษฐกิจชุมชนขนาดย่อมที่สร้างรายได้ให้กับครัวเรือนสมาชิก **อำลา สืบเทพ** ประธานกลุ่มทอผ้าไหม ย้อนความให้ฟังว่า กลุ่มเกิดขึ้นในปี 2540 โดยมีพัฒนาชุมชนมาให้ความรู้ ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่ม และมอบงบประมาณให้อีก 10,000 บาท เริ่มต้นรวมตัวกันได้ 10 คน ค่อยๆ ทำไปไม่เร่งรีบ

“ตอนเราเริ่มต้นนั้น ยังมีการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมกันเอง แต่พอกลุ่มเริ่มขยาย เลี้ยงไม่ทัน เลยต้องกระจายซื้อวัสดุจากชุมชนคนใกล้เคียง ในจังหวัดสุรินทร์ยังมีการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมอยู่เยอะ ไม่ต้องหาวัตถุดิบไกล แล้วปัจจุบันพื้นที่ๆ เคยปลูกหม่อนนั้น ถูกจัดสรรปันส่วนสำหรับครอบครัวที่ขยายขึ้น ลูกหลานปลูกบ้านเพิ่ม บ้างเปลี่ยนเป็น

อำลา สืบเทพ

หนูพิน สอนสวัสดิ์

ที่นา จนวันนี้ไม่ได้ปลูกหม่อนอีกแล้ว” อำลาเล่า

ความรู้เรื่องการทอผ้าไหมนั้น ทางกลุ่มมี **หนูพิน สอนสวัสดิ์** ผู้เป็นคุณยายของอำลา ซึ่งก็ได้สืบทอดความรู้มาจากคนเป็นแม่อีกที หนูพินเป็นคนสอนสมาชิกในกลุ่มให้รู้จักการทอผ้าไหม หนูพิน เล่าว่า ผ้าไหมของกลุ่มมีตั้งแต่ลายพื้นเรียบ ไปจนถึงลายมัดหมี่ ซึ่งเป็นลายที่ทำยาก มีขั้นตอนที่ซับซ้อนกว่าจะได้ลายที่สวยงามออกมา

การทอผ้าพื้นเรียบนั้น หนูพิน เล่าให้ฟังว่า เป็นการทอผ้าแบบง่ายๆ นำเอาด้ายเส้นยืนและด้ายเส้นพุ่งมาขัดกัน เพื่อให้เกิดเป็นผืนผ้า ด้ายเส้นพุ่ง และเส้นยืนอาจเป็นด้ายสีเดียวกัน หรือต่างสีกันก็ได้ หรือจะเอาเส้นด้ายที่เป็นด้นเงิน หรือด้นทองมาทอควบด้าย เพื่อให้ผ้ามีความมันสวยงามยิ่งขึ้น

ส่วนการทอผ้าลายมัดหมี่นั้น มีกรรมวิธีการทอที่ใช้เทคนิคการมัด และการย้อม เริ่มจาก

นำไหมมาย้อมสี แล้วมัดบริเวณที่ต้องการเก็บไว้ เมื่อนำไปย้อมสีอื่น จะได้ไม่ติดสี โดยย้อมเรียงลำดับจากสีอ่อนไปหาสีเข้มจนครบตาม ลวดลายที่กำหนด หลังจากนั้นจึงนำด้ายกรอเข้าหลอดตามลำดับ แล้วนำไปทอจะเกิดลวดลายบนผืนผ้าที่มีลักษณะคล้ายคลื่อน เหลื่อมล้ำ อันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของลายมัดหมี่

หนูพบว่า การทอผ้ามัดหมี่ซับซ้อน ยุ่งยาก ต้องอาศัยความ ขำนาญในการมัดย้อม และทอเป็นอย่างมาก

สมาชิกแต่ละคนมีอุปกรณ์ทอผ้าเป็นของตัวเอง ส่วนเงินทุนนั้น กลุ่มมีเงินทุนหมุนเวียนจากงบกระตุ้นเศรษฐกิจที่ อบต.ศรีณรงค์ ให้ ยืมเป็นจำนวน 100,000 บาท โดยผ่อนใช้ปีละ 20,000 บาท นอกจากนี้ยังได้รับการสนับสนุนจากภาคเอกชนอีกจำนวนหนึ่ง เงิน จำนวนนี้กลุ่มกระจายให้กับสมาชิกได้กู้เพื่อซื้อวัสดุที่จำเป็น โดยคิด ดอกเบี้ยร้อยละ 5 เพื่อนำดอกเบี้ยที่ได้หมุนเวียนเป็นเงินคงคลังของ กลุ่ม

นอกจากนี้ กลุ่มยังมีการจัดสวัสดิการให้กับสมาชิก เวลาสมาชิก เจ็บป่วยจะมีของเยี่ยม ถ้าเสียชีวิตจะมอบ 500 บาท ปัจจุบันกลุ่ม ทอผ้าไหมมีสมาชิก 42 คน มีคณะกรรมการ 10 คน เงินคงคลังอยู่ที่ ราว 240,000 บาท

กลุ่มทอผ้าไหมได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอชุมพลบุรีให้ขึ้นทะเบียนเป็นสินค้า OTOP แต่ยังไม่ได้ทำโลโก้ หรือบรรจุภัณฑ์ที่สวยงาม เพราะเวลานี้ก็ทอกันไม่ทันขาย โดยผ้า พื้นเรียบ 4 เมตร กลุ่มขาย 1,500 - 2,000 บาท ส่วนผ้ามัดหมี่นั้น ขนาด 2 เมตร ราคา 1,300 - 1,400 บาท

นี่ก็เป็นเสน่ห์แบบไทยๆ ของบ้านยางชุมเหนือ ยิ่งเวลาที่ทุกคน มารวมตัวกัน เอาเครื่องมือเครื่องมือแต่ละชิ้นมาวาง ตั้งหน้าตั้งตา ทำงานของตัว คอยหยอกกันไปมา เรียบง่ายแต่ดูมีความสุขอยู่ในที่...

ทอเสื่อกก ที่บ้านสำโรงเหนือ

จริงๆ แล้วชาวบ้านหมู่ที่ 10 บ้านสำโรงเหนือ หรือชาวบ้านจากหมู่บ้านอื่นในตำบล ส่วนหนึ่งมีความรู้ด้านการทอเสื่อ เป็นภูมิปัญญาที่สืบทอดต่อมาจากบรรพบุรุษ การทอเสื่อใช้เองในครัวเรือนเป็นเรื่องปกติที่พบเห็นได้ในช่วงรอกเก็บเกี่ยว อย่างลวดลายที่บ้านสำโรงเหนือทอกันก็เป็นลวดลายพื้นบ้านทั่วไป กระทั่งในช่วงปี 2554 การทอเสื่อกกของชาวบ้านสำโรงเหนือ ได้รับการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่ม เพื่อเป็นรายได้เสริมให้กับครอบครัว รวมถึงเป็นการถ่ายทอดและอนุรักษ์ภูมิปัญญาไปพร้อมกัน

สมจิตร ยำรัมย์ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 10 เฝ้าความให้ฟังว่า เริ่มต้นชาวบ้านสำโรงเหนือรวมตัวกันได้ 7 คน รับงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ ภายใต้โครงการกระตุ้นเศรษฐกิจชุมชนงบประมาณที่ได้ นำมาซื้อไม้เพื่อทำโรงเรือนที่ใช้เป็นที่รวมกลุ่ม ทำโฮง (โครงไม้สำหรับทอ มีที่นั่ง) ซื่อพื้ม (เครื่องสำหรับทอเสื่อ) โดยสมาชิกแต่ละคนจะมีอุปกรณ์ที่จำเป็นคนละชุด

อบต.ศรีณรงค์ จ้างวิทยากรมาสอนให้กับสมาชิกเป็นเวลา 15 วัน เพื่อเพิ่มทักษะ เทคนิควิธีในการทอเสื่อ จนกลุ่มสามารถดำเนินงานด้วยตัวเอง สามารถผลิตเสื่อกกที่มีลวดลายสวยงาม รวมถึงสร้างบุคลากรรุ่นใหม่ที่มีความสามารถในการทอเสื่อ

วิไลย พูนสวัสดิ์ สมาชิกกลุ่มทอเสื่อกก เป็นหญิงร่างเล็ก แม้จะไม่ได้มีความรู้ แต่เมื่อได้ทำ จึงพบว่า เธอมีความสามารถพิเศษในด้านการแกะลวดลาย โดยอาศัยจากการมองการสังเกต และลองทำด้วยตัวเอง จนสามารถสร้างลวดลายใหม่ๆ ให้กับเสื่อของกลุ่มได้

“ลองทำลายข้าวหลามตัด มัดหมี่ ดอกแก้ว โดยได้เห็นลายพวกนี้จากหมอนอิง จากผ้าไหม เลยลองแกะดู ลองผิดลองถูกจนสำเร็จออกมา” วิไลเล่า

การสร้างลวดลายใหม่ๆ ถือเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม นอกจากนี้กลุ่มยังลดต้นทุน ด้วยการปลูกต้นไผ่ไว้ใน

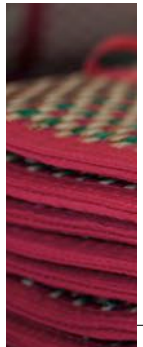
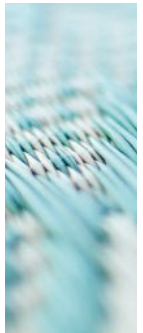
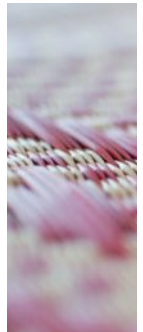
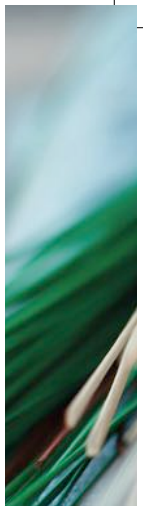

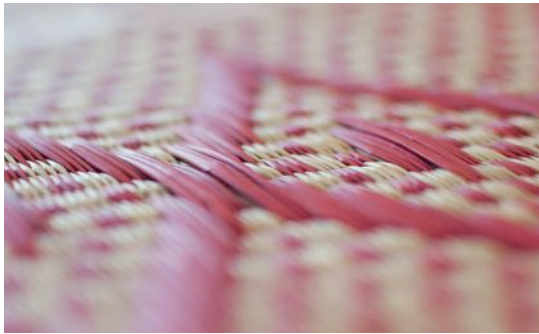
วิไลย พูนสวัสดิ์

หมู่บ้าน จากเดิมที่สั่งซื้อต้นไผ่มาจากโคราช ซึ่งช่วยให้ต้นทุนการผลิตลดลงไปอีก ทั้งยังช่วยให้พื้นที่ว่างเปล่าเขียวขจีไปด้วยต้นไผ่ บางบ้านที่ไม่ได้เป็นสมาชิกก็สามารถปลูกต้นไผ่แล้วนำมาขายให้กับกลุ่มได้ด้วย

วิธีการนำต้นไผ่มาใช้ ต้องผ่าตรงลำออก แล้วแกะออกเป็น 3-4 เส้น แล้วแต่นขนาดของต้น จากนั้นเอาไปตากแดด 15 วัน ดูให้แน่ใจว่าแห้งสนิท เพื่อป้องกันเชื้อรา จากนั้นนำมาย้อมสีที่ต้องการ แล้วล้างด้วยผงซักฟอก หรือน้ำยาล้างจาน จนสะอาด จากนั้นตากให้แห้ง วันเดียวกันนำมาใช้ได้

ผลงานของสมาชิกจะนำมาขายรวมกัน โดยจะมีรถมารับซื้อถึงที่ หรือมียอดสั่งทำเข้ามา โดยทางกลุ่มจะมีการเก็บดอกจากสมาชิกเข้ากลุ่มเพื่อเป็นทุนหมุนเวียนในยามจำเป็น อย่างพื้นที่

เป็น 2 พับ จะขาย 500 บาท ทางกลุ่มจะขอดอก 20 บาท ผืนที่เป็น 3 พับ ราคา 700 บาท
ทางกลุ่มจะเก็บดอก คำนวณตามเห็นสมควรในกลุ่มสมาชิก

นอกจากนี้ ในแต่ละปี กลุ่มจะส่งเสริมให้สมาชิกออมเงิน หรือเรียกการรวมหุ้นคนละ
100 บาท เป็นประจำทุกปี เพื่อให้มีเงินคงคลังหมุนเวียน ปัจจุบันกลุ่มมีสมาชิกเพิ่มเข้ามา
เป็น 25 คน ทุกคนสร้างรายได้เพิ่มเติมให้กับครอบครัว

กิจกรรมที่ต่อยอดจากภูมิปัญญาส่งผลกระทบต่อชุมชนในหลายด้าน ทั้งสังคม
เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม...

ดอกไม้ประดิษฐ์ด้วยวัสดุธรรมชาติ

ตรงทางเข้าบ้านของ กองแก้ว ก้อนฝ้าย เป็นซุ้มโคม่งค์ที่ทำจากไผ่ลำอ่อน ประดับตกแต่งด้วยไม้เลื้อย กับขวดพลาสติกสีซีขาวสด แลดูร่มรื่นและสวยงาม เปี่ยมด้วยความสร้างสรรค์ ซึ่งกองแก้วบอกว่า เธอเป็นคนชอบคิดประดิษฐ์นั่นนี่ในยามว่าง

ความชอบดังกล่าวนี้เอง ประสานกับความคิดสร้างสรรค์ที่มีอยู่ในตัว วันหนึ่งเดินออกไปยังที่นาของตัวเอง ได้เห็นหญ้าหางกระรอกที่ขึ้นงามอยู่ จนคิดอยากจะนำมาทำเป็นดอกไม้ประดับแจกัน ต่อมาได้ไอเดีย นำใบตาลที่มีอยู่ตามหัวไร่ปลายนามาย้อมสี ทำเป็นดอกไม้ประดิษฐ์ยามว่างจากการทำงานในไร่

กระทั่งปี 2555 องค์การบริหารส่วนตำบลศรีนครินทร์สนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่ม รวมสมาชิกได้ 10 คน โดยทาง อบต. ให้งบประมาณสนับสนุนด้านอุปกรณ์ รวมถึงพาไปออกงานตามเวทีต่างๆ เช่นเดียวกับการพัฒนาชุมชน รวมถึง กศน. ที่พากลุ่มของกองแก้วไปหา

ประสบการณ์ตามทีต่างๆ

เริ่มต้นมีการรวมหุ้นในกลุ่มสมาชิกคนละ 500 บาท เพื่อซื้ออุปกรณ์ที่จำเป็น ทุกคนมารวมตัวกันที่บ้านของกองแก้ว ซึ่งตั้งอยู่หมู่ที่ 11 บ้านโคกสนวน เพื่อเรียนรู้เทคนิควิธีทำ เมื่อมีความชำนาญก็แยกย้ายกันไปทำที่บ้านของตัวเอง

กองแก้ว เล่าว่า กลุ่มจะแบ่งงานกันไปทำเท่าๆ กัน แล้วนำงานมาส่งร่วมกันเพื่อจำหน่าย มียอดสั่งเข้ามา รวมถึงไปออกงานจากการเชิญของ อบต. โดยเงินที่ได้จะเก็บส่วนหนึ่งไว้เป็นทุน ที่เหลือจะแบ่งเท่าๆ กันในกลุ่มสมาชิก

หลังจากทำดอกไม้แล้ว กลุ่มคิดว่า ต้องมีแจกัน จึงทำแจกันจากไม้ไผ่ เพื่อมารองรับดอกไม้ประดิษฐ์สวยๆ โดยยังคงใช้วัสดุจากธรรมชาติ ซึ่งได้กลายเป็น

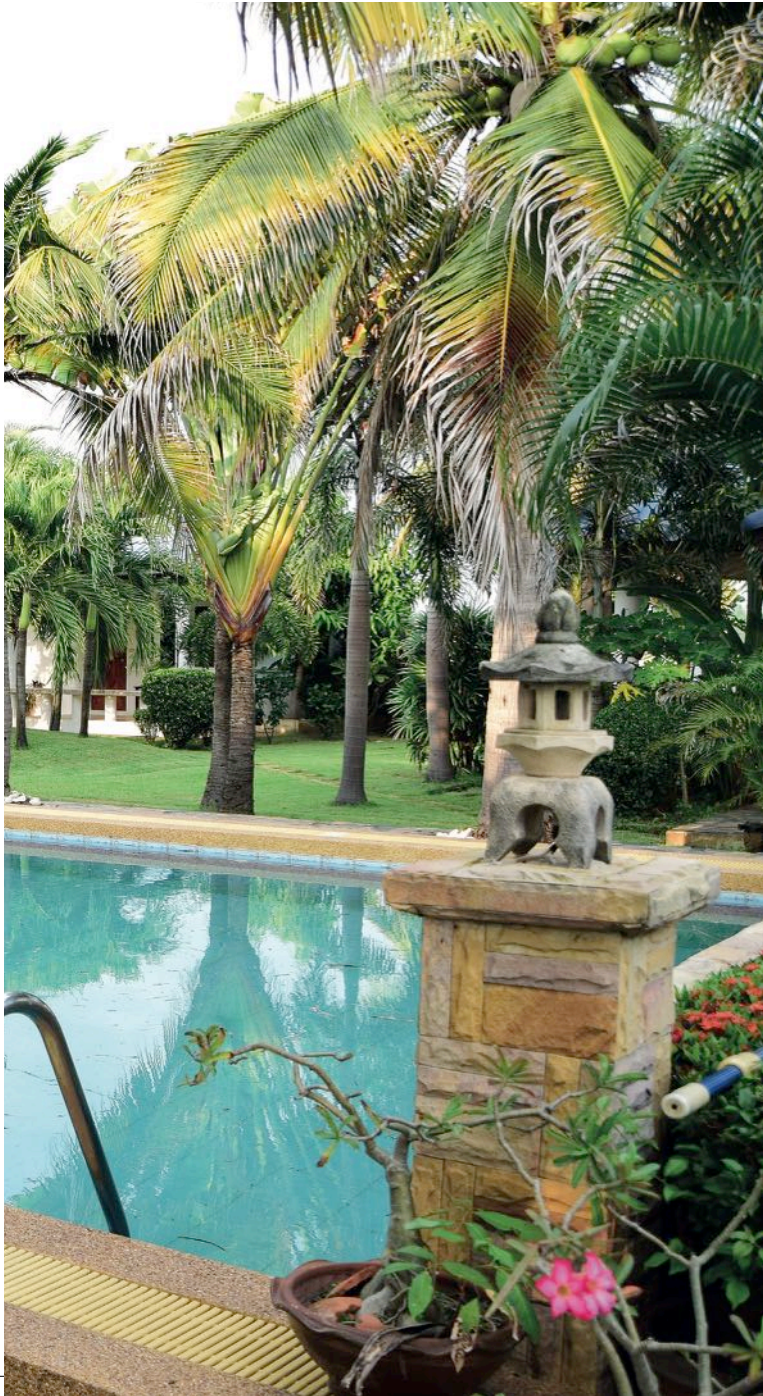

จุดขายของกลุ่มไปแล้ว

ดอกไม้ประดิษฐ์แต่ละดอกที่เห็น แทบไม่น่าเชื่อเลยว่า กลุ่มขายกันละ 10 บาทเท่านั้น ส่วนแจกันขายเป็นคู่ๆ ละ 300 บาท ถ้าใครอยากซื้อเดี่ยวก็ 150 บาท

ดอกไม้แต่ละดอกดูสวยงาม การมองเห็นสิ่งทั้งหลายๆ คนมองข้ามนับเป็นความสามารถพิเศษอย่างหนึ่ง จากเริ่มต้นเป็นงานอดิเรก กลายเป็นอาชีพเสริมที่สร้างรายได้ให้กับกลุ่มแม่บ้านในยามว่าง ทั้งการรวมกลุ่มที่เกิดขึ้น ยังช่วยให้ทุกคนได้มีโอกาสไปขายงานตามทีต่างๆ ได้ไปเห็นของดีจากทีอื่น เกิดไอเดียใหม่ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงผลงานของกลุ่มต่อไป...

พักผ่อนหย่อนกาย Stay

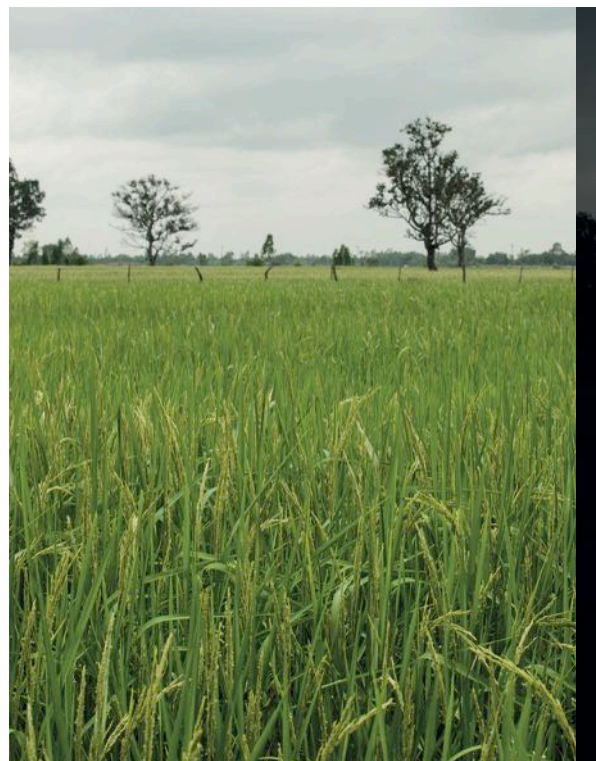
เห็นเป็นชุมชนเกษตรกรรมแบบนี้ แต่ก็มีอะไรให้ชมมากมาย ถ้าใครแวะมา ก็ไม่ต้องไปหาที่พักอื่นไกล ตำบลศรีณรงค์มีที่พักไว้ให้บริการ เป็นโฮมสเตย์ทันสมัย หรือจะแบบดั้งเดิมเป็นกันเอง ที่นี้มีให้เลือก...

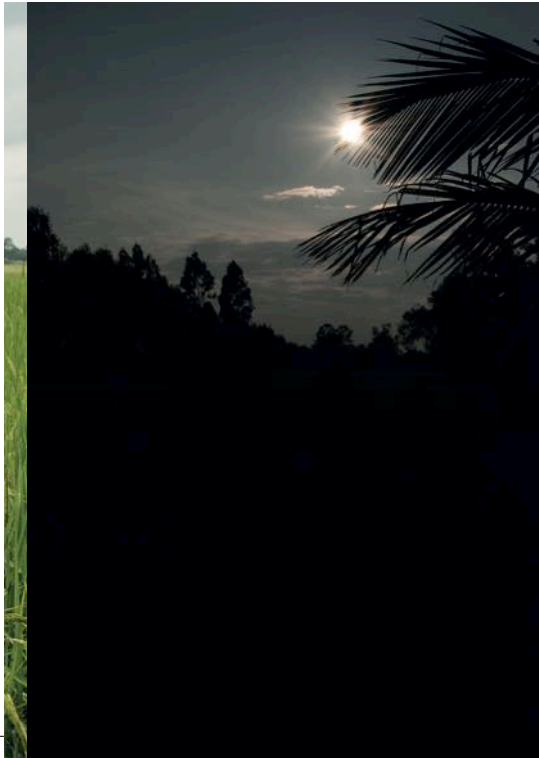
บ้านเหมือนฝัน รีสอร์ท

บ้านเหมือนฝัน รีสอร์ท หรือโฮมสเตย์ จะเรียกแบบไหนก็แล้ว แต่ ที่นี่เป็นบ้านของ **ประมุข แสงงาม** ที่แบ่งสัดส่วนด้านหลังทำเป็น ห้องพักจำนวน 5 ห้อง บรรยากาศร่มรื่น เขียวครึ้มไปด้วยต้นไม้ ด้านหลังติดท้องนา

ตั้งอยู่เลขที่ 127 หมู่ 6 บ้านโคกเม็ก ตำบลที่ที่เข้ามาบ้าน สุนัข พันธุ์บางแก้วเจ้าถิ่นก็เข้ามาหาต้อนรับ แต่เห็นอย่างนี้ไม่ดู ซื่ออ่อน อีกต่างหาก ช่างในสะอาด สวยงาม และร่มรื่น มีสระว่ายน้ำให้แช่ ดับร้อน พักผ่อนหย่อนกายให้หายเหนื่อย

ห้องพักกะทัดรัด ติดเครื่องปรับอากาศ เครื่องทำน้ำอุ่นพร้อม เติยงนุ่มน่าหนุนนอน ที่สำคัญสะอาดสะอ้าน มีแม่บ้านเข้ามา ทำความสะอาดให้ทุกวัน ออกไปργกแค่ไหน กลับมาก็เป็นระเบียบ เหมือนเข้าพักวันแรก...

โฮมสเตย์รองรินทร์

เห็นชาวบ้านเรียกกันติดปาก เพราะเป็นบ้านของ **ศรีสุรินทร์ แสนกล้า** รองนายก อบต.ศรีณรงค์ ตั้งอยู่ที่เลขที่ 75 หมู่ 13 บ้านยางน้อย

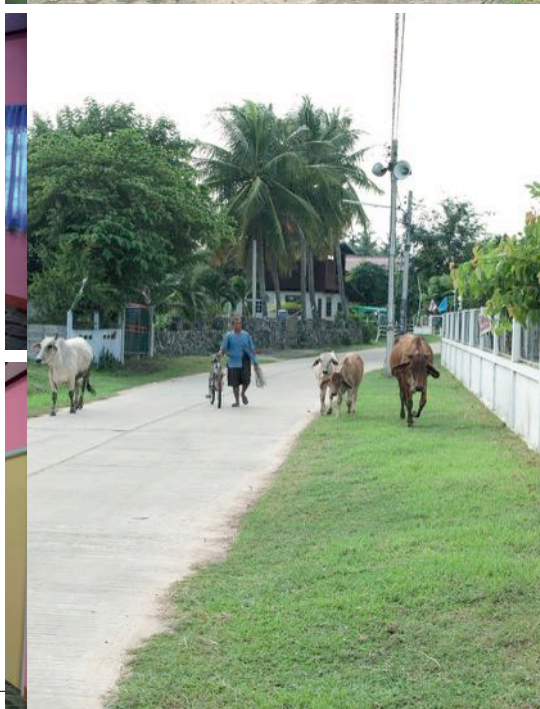
รองรินทร์ทำบ้านหลังนี้อาไว้ แต่ยังไม่มีการมาอยู่ เลยเปิดเป็นที่พักโฮมสเตย์ ข้างในบ้านทาสีชมพูสด มีด้วยกัน 3 ห้องนอน มีโซนรับแขกพร้อม ครวอยู่ด้านหลัง หุงหาอาหารตามอัธยาศัย

ห้องนอนมีฟูกนอนพร้อม ไม่ได้ติดเครื่องปรับอากาศ แต่ตอนเย็นอากาศดี เปิดพัดลมก็เพียงพอ

ที่นี่เชิดชูสะอาดสะอ้าน กับตัวบ้านที่ยังใหม่เอี่ยมอ่อง พร้อมให้บริการแขกที่แวะเวียนกันเข้ามาพักผ่อนหย่อนกาย บ้านหมู่ 13 เจียบสงบ เพราะเป็นหมู่บ้านเล็กๆ ขึ้นชื่อเรื่องความสะอาด มองไปทางไหนไม่เห็นขยะสักชิ้น

ถ้าแวะเวียนผ่านมา ต้องการที่พักอยู่สบาย ลองมาที่นี่ดู...

อาหารพื้นบ้าน

Local Food

แรกได้คุยกับคนศรีนครถึงเรื่องอาหารการกิน แทบทุกคนจะเอ่ยถึงงานจับปลาไหล ซึ่งเป็นงานใหญ่ระดับตำบล รองจากงานบุญบั้งไฟเดือน 5 เมื่อขอคนที่นี้แนะนำอาหารพื้นถิ่น วัตถุดิบจากปลาไหลจึงได้รับการเสนอขึ้นมาเป็นลำดับแรก

เอามาทำอะไรดี ผัด ทอด แกง ทำแบบไหนดี แต่มาแนวอาหารป่าแบบนี้ ต้องผัดเผ็ดถึงจะเหมาะ แต่จะทำยังไง อันนี้ต้องติดตาม

เมนูเดียวไม่พอ งานนี้ต้องขอสอง มีผัดแล้วต้องต้ม คนอีสานรับประทานอาหารรสจัด ต้มจืดนี่ไม่อยู่ในสายตา ต้องอะไร ‘แซ่บๆ’ ถึงเข้าที่

ช่วงนี้ปลากดเยอะ ว่าแล้วแม่ครัวก็เสนอต้มโคล้งปลากด จะมั่วรออะไร ไปเข้าครัวที่บ้านโคกเม็ก หมู่ที่ 6 กัน พ่อครัวอย่าง **ชาญชัย คังดงเค็ง** กับแม่ครัวนาม **เสงี่ยม แก้วคำ** กำลังรออยู่ที่นั่น พร้อมสาธิตวิธีการปรุงอาหารทั้งสองจาน...

ต้มโคล้งปลาสดใบมะขามอ่อน

เครื่องปรุง (สำหรับ 3-4 ที่)

ปลากด	5	ตัว
ข้าวเฒ่า (หั่นเป็นแว่น)	5	แว่น
ตะไคร้เฒ่า	2	ต้น
หอมแดงเฒ่า	5	หัว
กระเทียมเฒ่า	6	กลีบ
ใบมะกรูดเฒ่า	10	ใบ
พริกแห้ง (ทอดแล้ว)	15	เม็ด
น้ำ	1	ลิตร
เกลือ	1	ช้อนชา
น้ำปลา	2	ช้อนโต๊ะ
ใบมะขามอ่อน	1	กำมือ
เครื่องต้มโคล้ง	1	ช้อนโต๊ะ
(พริก ข้าว ตะไคร้ กระเทียม โขลกในอัตราส่วนที่เท่ากัน)		
ผักมะขามอ่อน	3	ผัก
ผักชีฝรั่งหั่น	3	ต้น
ใบกะเพรา	1	กำมือ

วิธีทำ (ติดตามหน้า 88)

ผัดเผ็ดปลาไหล

เครื่องปรุง (สำหรับ 5-7 ที่)

ปลาไหล (ตัวไม่ใหญ่มาก)	15	ตัว
พริกแดงหั่นเป็นแว่น	½	ขีด
กระเทียม	3	กลีบ
ใบมะกรูด (หั่นฝอย)	5	ใบ
พริกไทยสด	2	ขีด
กระชาย (หั่นฝอย)	½	ขีด
ขมิ้นผง	1	ช้อนชา
ใบกะเพรา (ทอดกรอบ)	1	กำมือ
น้ำมันพืช	3	ช้อนโต๊ะ
กะทิกล่อง (250 มล.)	2	กล่อง
พริกแกงแดง	2	ช้อนโต๊ะ
ซีอิ๊วขาว	2	ช้อนโต๊ะ
น้ำปลา	1	ช้อนโต๊ะ
น้ำตาลทราย	1	ช้อนโต๊ะ

วิธีทำ (ติดตามหน้า 89)

วิธีทำต้มโคล้งปลากดโบมะขามอ่อน

1. ต้มน้ำให้เดือด ใส่เครื่องต้มโคล้ง ข่าเผา ตะไคร้เผา กระเทียมเผา หอมแดงเผา ฝักมะขามอ่อน เกลือ
2. ใส่ปลากดที่เตรียมไว้ลงไป ไม่ต้องคนเพราะจะทำให้คาว
3. เมื่อปลาสุกแล้ว ประุงรสด้วยน้ำปลา ชิมจนได้รสชาติที่ชอบ
4. จากนั้นใส่ใบมะกรูดเผา ใบกะเพรา ใบมะขามอ่อน พริกทอด ปิดไฟ พร้อมเสิร์ฟ

วิธีทำผัดเผ็ดปลาไหล

1. สับปลาทั้งกระดูกเป็นชิ้นคล้ายเหรียญ โดยให้มีความหนาพอดีคำ นำคลุกเคล้ากับน้ำมัน
2. ตั้งน้ำมัน ทอดปลากับไขมันให้สุกกรอบ พักไว้
3. ตั้งกระทะ ใส่น้ำมัน ผัดกระเทียมให้หอม ใส่พริกแกงลงไป เดิมกะทิกล่องแรก ค่อยๆ ผัด เดิมกะทิกล่องที่สองเรื่อยๆ ผัดให้เข้ากันจนส่งกลิ่นหอม
4. ใส่ปลาไหลที่ทอดแล้วลงไป ผัดให้เข้ากัน จนเริ่มแห้ง ให้ใส่พริกไทยสด
5. ปรงรสด้วยซีอิ๊วขาว น้ำปลา และน้ำตาล (เพิ่มลดตามชอบ)
6. ใส่กระชายซอย ใบมะกรูดซอย ผัดให้เข้ากัน จากนั้นโรยใบกะเพราทอดกรอบ ปิดเตา พร้อมเสิร์ฟ

เที่ยวชมยามเย็น

Sightseeing

เสน่ห์ของตำบลศรีนครนาคอยู่ที่ผู้คน ที่ล้วนแต่มีมิตรจิตมิตรใจ ไปไหนก็เห็นรอยยิ้ม

ตำบลศรีนครนาคเป็นพื้นที่อยู่อาศัยกับพื้นที่ทำกิน ทุนเรื่องการท่องเที่ยวไม่มากเท่าไร แต่ถ้าได้มีโอกาสผ่านมาแล้ว ก็ลองมาเที่ยวชมสิ่งที่มีอยู่ เรียบง่ายใกล้ชิดวิถีชีวิตดั้งเดิม เจือกลิ่นอายของวัฒนธรรมประเพณีพื้นบ้าน อาจไม่ตระการตาเท่าเมืองใหญ่ แต่ก็อึมเอบใจอยู่ในที่

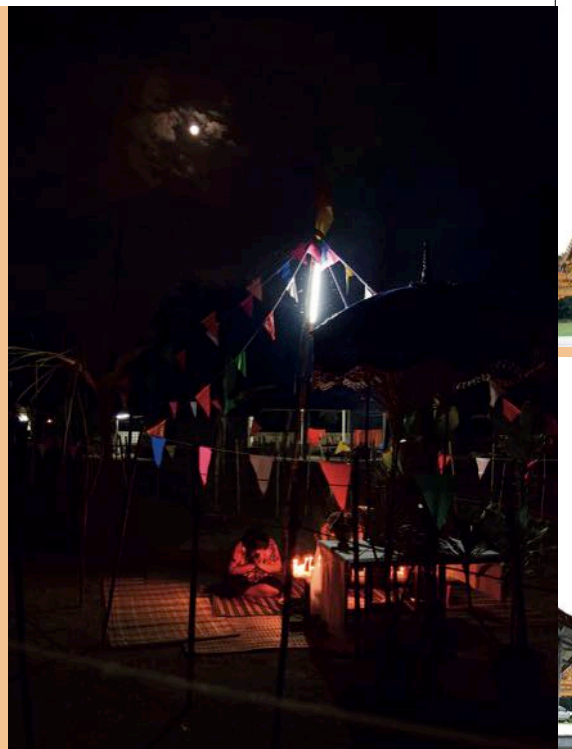
ที่เลือกมานี้ เป็นสถานที่ๆ คนในชุมชนนิยมไป ส่วนใหญ่ก็เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา ความเชื่อดั้งเดิม แต่ก็มีพาไปเที่ยวล่องเรือชมน้ำมุล ลำน้ำสายอีสานที่คนส่วนหนึ่งของตำบลศรีนครนาคอาศัยทำมาหาเลี้ยงชีพ...

วัดบรมนิวาศ (วันบ้านยางชุม)

วัดบรมนิวาศเป็นวัดเด่นประจำตำบลที่ประชาชนในพื้นที่แวะเวียนกันเข้ามาประกอบศาสนพิธีกันอยู่เสมอ โดยเฉพาะชาวบ้านจากหมู่ 7, 9 และ 12

ที่นี่มีความโดดเด่น ด้วยยังอนุรักษ์ประเพณีคีรีวงกต ซึ่งเป็นประเพณีวัฒนธรรมดั้งเดิมที่ทำขึ้นในวันออกพรรษา โดยคนในชุมชนตลอดจนพระสงฆ์จะมารวมตัวเพื่อช่วยกันทำเขาคีรีวงกต อันเปรียบเสมือนค่ายกลที่ช่วยขัดเกลาลิขิตใจผู้คนให้รู้จักบาปบุญคุณโทษ และสร้างศรัทธาในพระพุทธศาสนา

วิธีการทำ นำไม้ไผ่มาปักเป็นวงกลมล้อมหิ้งบูชาหลายๆ ชั้น วางกลให้แยบยล เพื่อให้คนเดินเข้าไปถวายนดอกไม้และบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ได้ง่ายๆ คนที่จะเข้าไปในคีรีวงกตจะต้องทำตัวเองให้สะอาดบริสุทธิ์ ปลอดจากอบายมุขทั้งปวง ต้องลด ละเลิกสุรา เมื่อเดินเข้าไปในคีรีวงกตต้องมีสติ มิฉะนั้นจะหลงทางเหมือนติดในเขาวงกต ผู้เข้าไปในคีรีวงกตจะต้องแสดงให้เห็นถึงความเพียรพยายาม มานะอดทน ตลอดจนความสงบนิ่ง เพื่อพาตัวเองเข้าไปใจกลาง กราบไหว้บูชาพระพุทธรูป เสมือนได้พบทางสว่าง...

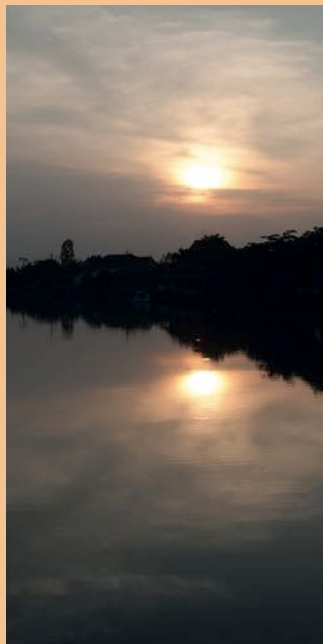

วัดศรัทธาวารินทร์ (วัดบ้านสำโรง)

ตั้งอยู่ในพื้นที่หมู่ที่ 10 บ้านสำโรงเหนือ เป็นอีกหนึ่งวัดเด่นประจำตำบล ด้วยเป็นที่จำวัดของเจ้าคณะตำบล เป็นวัดใหญ่ที่ชาวบ้านจากหมู่ที่ 1, 10 และ 13 นิยมมาทำบุญ ภายในมีโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม และศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์

ช่วงงานประเพณีทางพระพุทธศาสนา ที่นี่จะคลาคล่ำไปด้วยผู้คน ชาวบ้านเข้ามาช่วยงานที่วัด บรรยากาศของความร่วมมือร่วมใจเห็นได้ เรียบง่ายเป็นกันเอง...

พายเรือน้อย คอยกินปลาเผา เล่าเศรษฐกิจพอเพียง

เที่ยวชมแม่น้ำมูล ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อกับบ้านเบง หมู่ที่ 2 สามารถติดต่อสำรองเรือผ่าน ประสิทธิ์ อินผอง ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 2

เรือจะพาเลาะแม่น้ำมูล ชมทิวทัศน์ ตลอดจนวิถีชีวิตของกลุ่มผู้เลี้ยงปลา ท่ามกลางดวงอาทิตย์ที่เริ่มอ่อนแรง เมื่อกลับถึงฝั่ง ก็มาอ้อมท้องกับปลาเผา ที่จับขึ้นมาสดๆ จากกระชังเลี้ยง พร้อมน้ำจิ้มสูตรเด็ด อิ่มอร่อยคู่ไปวิว ทิวทัศน์ รับลมเย็นๆ ที่พัดผ่านมา

นี่ไม่ใช่แหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นทางการ แต่ในอนาคต ประสิทธิ์มีความตั้งใจที่จะทำให้ที่นี่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ชวนให้ผู้คนที่ผ่านมาได้ลองเรือพาย คอยกินปลาเผา และรับฟังเรื่องราวเศรษฐกิจพอเพียง...

ສັມກາບລ໌ 'ກາວະຟູນາ'

สัมภาษณ์ ‘ภาวะผู้นำ’

Interview

เรื่องของ ‘ภาวะผู้นำ’ นั้นสะท้อนหลายสิ่งหลายอย่างในพื้นที่ ผู้นำดีย่อมการันตีถึงความก้าวหน้าของชุมชน ผู้นำดีย่อมต้องมีจิตสาธารณะ มองประโยชน์ของชุมชนเป็นหลัก ที่สำคัญต้องเปิดใจรับฟังประชาชนของตัวเอง

ตำบลศรีณรงค์มีประชาชนที่เข้มแข็งเป็นทุนเดิม คนที่เข้ามาทำงานด้านบริหารจึงยังต้องทำงานหนัก การจะเข้ามาแล้วอาศัยทุนดั้งเดิมของชุมชน คงไม่ยั่งยืนเป็นแน่

อีกเรื่องหนึ่งที่ตกไม่ได้เลย คือความสามารถในการบริหาร ความเห็นต่าง ต้องมีความประนีประนอม ตลอดจนยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล ลองไปดูกันว่า ช้างเท้าหน้าของตำบลศรีณรงค์มีวิสัยทัศน์และความตั้งใจอย่างไรกันบ้าง ในการบริหารพื้นที่ให้ถึงพร้อมด้วยสุขภาวะในทุกด้าน...

A man with short dark hair, smiling, wearing a blue short-sleeved button-down shirt. He is standing in front of a blue metal fence. He is wearing a gold watch on his left wrist and a gold ring on his left ring finger. A pen is in his shirt pocket.

ประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วม

สุริยา ชลาชัย

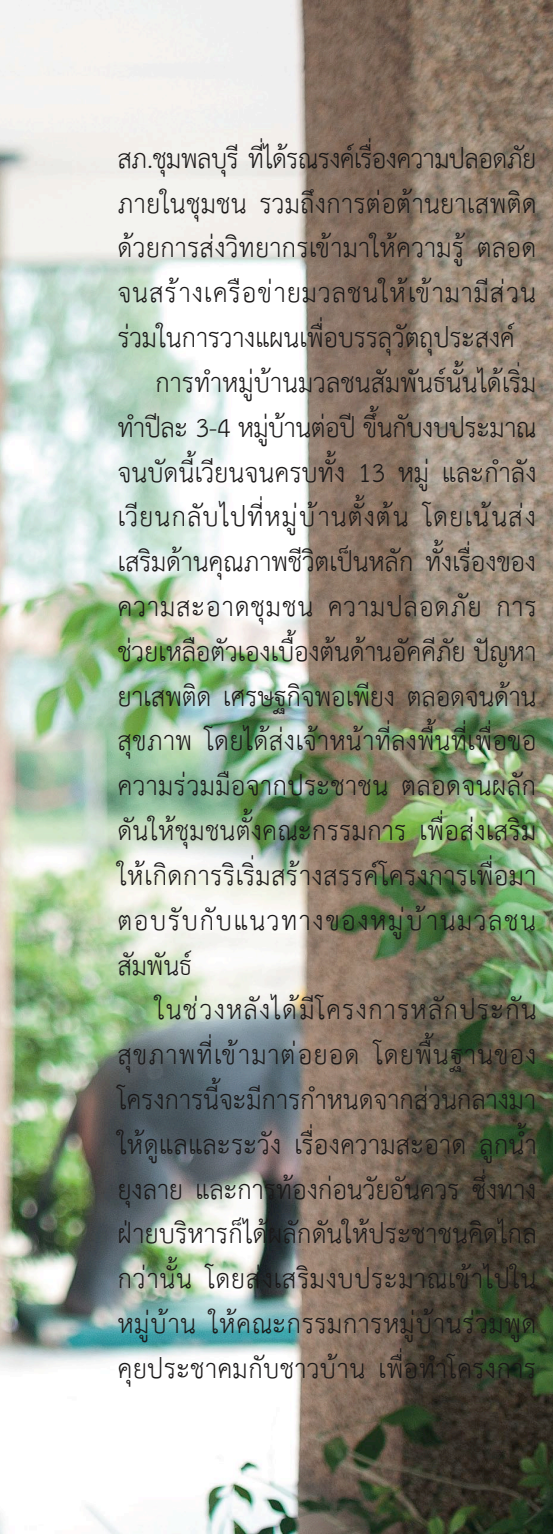
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์

ข้าราชการคือผู้รับใช้ประชาชน การตระหนักรู้เช่นนี้ ทำให้สุริยา เริ่มต้นปรับทัศนคติของข้าราชการในองค์กรของตัวเอง ด้วยเห็นว่า ข้าราชการต้องเข้าถึงประชาชน ไม่ใช่การนั่งอยู่ในห้องแอร์กับกองเอกสารเท่านั้น ข้าราชการ อบต.ศรีณรงค์ ต้องลงพื้นที่พบประชาชน อย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมการบริการเชิงรุก ตลอดจนสร้างความ เข้าใจ และความใกล้ชิดระหว่างข้าราชการกับประชาชน

สุริยาเริ่มต้นเล่าด้วยภาษากลางสลับกับภาษาอีสานพื้นถิ่น เจ้าตัวว่าพูดได้สั้นหน่อย ถ้าพูดกลางอย่างเดียวคงไม่ไหว เวลาไปพูด ที่ไหนก็พูดในลักษณะนี้ ไทยคำลาวคำจนเป็นเอกลักษณ์ ความถ่อมตัวและภูมิใจในถิ่นฐานกระมังที่เป็นเสน่ห์เวลาไปพูดที่ไหนก็ตาม

การทำงานในวาระที่ 2 ของการเป็นนายกองค์การบริหารส่วน ตำบลศรีณรงค์นั้น ยังคงเน้นที่การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน ดำเนินควบคู่ไปกับการสร้างธรรมาภิบาล เน้นความโปร่งใสในการ บริหาร ซึ่งตัวของสุริยาเองมีความเข้าใจในชุมชนแห่งนี้้อย่างแท้จริง ด้วยเข้ามามีบทบาทตั้งแต่เริ่มมีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ผ่าน บทบาทของสมาชิกสภา ประธานสภา รองนายกฯ กระทั่งมาถึง ตำแหน่งนายกฯ ในช่วง 5 ปีหลังมานี้

รูปธรรมของการต่อยอดการมีส่วนร่วมนั้นเกิดขึ้นตั้งแต่ปี 2552 ที่ริเริ่มทำหมู่บ้านมวลชนสัมพันธ์ โดยร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ

สภ.ชุมพลบุรี ที่ได้รับรณรงค์เรื่องความปลอดภัยภายในชุมชน รวมถึงการต่อต้านยาเสพติด ด้วยการส่งวิทยากรเข้ามาให้ความรู้ ตลอดจนสร้างเครือข่ายมวลชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อบรรลุมิติประสงค์

การทำหมู่บ้านมวลชนสัมพันธ์นั้นได้เริ่มทำปีละ 3-4 หมู่บ้านต่อปี ขึ้นกับงบประมาณ จนบัดนี้เวียนจนครบทั้ง 13 หมู่ และกำลังเวียนกลับไปหมู่บ้านตั้งต้น โดยเน้นส่งเสริมด้านคุณภาพชีวิตเป็นหลัก ทั้งเรื่องของความสะอาดชุมชน ความปลอดภัย การช่วยเหลือตัวเองเบื้องต้นด้านอัคคีภัย ปัญหายาเสพติด เศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนด้านสุขภาพ โดยได้ส่งเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่เพื่อขอความร่วมมือจากประชาชน ตลอดจนผลักดันให้ชุมชนตั้งคณะกรรมการ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการริเริ่มสร้างสรรค์โครงการเพื่อมาตอบรับกับแนวทางของหมู่บ้านมวลชนสัมพันธ์

ในช่วงหลังได้มีโครงการหลักประกันสุขภาพที่เข้ามาต่อยอด โดยพื้นฐานของโครงการนี้จะมีการกำหนดจากส่วนกลางมาให้ดูแลและระวัง เรื่องความสะอาด ลูกน้ำ ยุงลาย และการทอกร่อนวัยอันควร ซึ่งทางฝ่ายบริหารก็ได้ผลักดันให้ประชาชนคิดไกลกว่านั้น โดยส่งเสริมงบประมาณเข้าไปในหมู่บ้าน ให้คณะกรรมการหมู่บ้านร่วมพูดคุยประชาคมกับชาวบ้าน เพื่อทำโครงการ

มาขอรับงบประมาณไปบริหารจัดการกันเอง

สุรียา เล่าว่า ในช่วงเวลานี้ทาง อบต. ได้เน้นไปที่การสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีมากกว่าโครงสร้างพื้นฐาน โดยนอกจากประเด็นที่กล่าวมาแล้ว เจ้าหน้าที่สาธารณสุข รวมถึง อสม. ยังคงเข้าไปดูแลผู้สูงอายุ ผู้ป่วยติดบ้านติดเตียง ดังเช่นที่เคยทำมา นอกจากนี้ยังส่งเสริมการสร้างเยาวชนจิตอาสา ซึ่ง ณ เวลานี้รวมกลุ่มกันได้มากถึง 70 คน

นอกเหนือจากหมู่บ้านมวลชนสัมพันธ์แล้ว องค์กรการศึกษาอย่างโรงเรียนในสังกัด อบต. ก็ได้ส่งเสริมให้ตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษา เพื่อร่วมพูดคุยและจัดทำโครงการมาของบประมาณไปบริหารจัดการ

ชุมชนชนบทอย่างศรีณรงค์ไม่ได้มีงบประมาณเยอะ ดังนั้นรูปแบบชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเองจึงเป็นคำตอบที่ ณ ตอนนี้นำมาทดลองผลักต้น โดย อบต. ได้รณรงค์ไม่ให้มีถังขยะในพื้นที่ ด้วยไม่มีทรัพยากรที่เป็นกิจจะลักษณะ ถ้าครัวเรือนจัดการตนเองได้ เศษอาหารนำมาหมักทำปุ๋ย คัดแยกขวดพลาสติก รณรงค์ไม่ให้ถุงพลาสติกเข้ามาในพื้นที่ ซึ่งถ้าทำได้ ก็คงจะเป็นชุมชนต้นแบบด้านการจัดการขยะ

สุรียา เสริมต่อว่า คุณภาพชีวิตจะดีไม่ได้ ถ้ายังมีเรื่องของเหล้าและบุหรี โดยส่วนตัวของสุรียาเอง เคยสูบบุหรี่มาก่อน แต่ภายหลังจากศึกษาดูงาน เกิดความตั้งใจเลิกให้เป็นแบบอย่าง ทั้งยังรณรงค์ให้เลิกเหล้า และบุหรี ในสถานที่ราชการ โดยข้าราชการต้องทำให้เห็นเป็นแบบอย่าง ทั้งการจ่ายเบี้ยผู้สูงอายุในแต่ละครั้ง จะมีการประชาสัมพันธ์ให้กับผู้สูงอายุ เพื่อสร้างสุขภาพที่ดี สอดคล้องกับการลดการใช้สารเคมี ปุ๋ยเคมีในที่นา เพื่อสุขภาพของชาวบ้าน

ตอนนี้สุรียากำลังผลักดันโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ด้วยอยากให้ข้าวหอมมะลิเป็นของดีประจำตำบลศรีณรงค์ โดยพยายามลดการทำนาปรังลง เหลือแค่นาปี ซึ่งสามารถควบคุมผลผลิต ตลอดจนพักดิน โดยถ้าทำได้ ข้าวจากตำบลศรีณรงค์จะสามารถขายเป็นเมล็ดพันธุ์ที่ดียี่ห้อตำบลได้

การผลักดันแต่ละเรื่องแต่ละประเด็นนั้น ที่ตำบลศรีณรงค์ทำในลักษณะเข้าถึงตัวประชาชน ผ่านเจ้าหน้าที่ๆ คอยลงพื้นที่ไม่ได้ขาด ขณะเดียวกันก็พยายามส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมในโครงสร้างของการบริหารอย่างเต็มรูปแบบ ผ่านการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากภาคประชาชนให้เข้ามาร่วมตรวจสอบการทำงานของผู้บริหาร งบประมาณทุกบาททุกสตางค์ที่ใช้จะมีการติดป้ายประชาสัมพันธ์ในแต่ละหมู่บ้านเสมอ...

กาใจให้มวลชน

ปลื้มจิต ตอเสนา

ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลศรีนคร

ตามตำแหน่งแล้ว ปลัดถือเป็นข้าราชการ ไม่ใช่
นักการเมือง การมีจุดยืนที่แข็งแกร่ง ยึดถือประชาชน
เป็นที่ตั้งจะทำให้ทำงานได้ง่ายขึ้น ประกอบกับพื้นที่
ตำบลศรีนครนั้นโชคดี ที่ทั้งท้องที่ ท้องถิ่นสามารถ
ทำงานร่วมกันได้

ถิ่นกำเนิดของปลื้มจิตอยู่ที่ตำบลยะวีก อำเภอบึง
ชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ไม่ไกลจากตำบลศรีนคร
เท่าไรนัก แต่ญาติพี่น้องส่วนใหญ่เป็นคนตำบล
ศรีนคร จึงไม่แปลกที่ปลื้มจิตจะรู้สึกว่าเป็นบ้านของตัวอีกหลังหนึ่ง

โยกย้ายฐานทำงานมาเมื่อปี 2552 ด้วยความ
มุ่งมั่นตั้งใจเป็นข้าราชการที่ดี โดยมุ่งสร้างการมี
ส่วนร่วมให้มากที่สุด ทั้งข้าราชการใน อบต. ตลอด
จนประชาชนในตำบล พยายามปรับทัศนคติของ
เจ้าหน้าที่ให้เกิดการลงพื้นที่ ซึ่งรวมถึงตัวปลื้มจิต
เองด้วย ที่ต้องเข้าหาประชาชน

การทำหมู่บ้านมวลชนสัมพันธ์ที่ตำบลทำร่วมกับตำรวจ ก็ช่วยเสริมสร้างรากฐานความเข้มแข็งให้กับชุมชนของเรา โดยใช้ความร่วมมือร่วมใจสร้างความปลอดภัยในชุมชน ระแວ່ระวังปัญหาเสพติด

แต่ละปี ปลัดจิตพยายามสร้างความเข้าใจกับประชาชนที่ละน้อย เพราะเมื่อพูดถึงการพัฒนา ประชาชนจะติดกับคำว่างบประมาณ ซึ่งหลายครั้งหลายครา ก็ไม่มีงบประมาณ จำเป็นต้องสร้างความเข้าใจให้ประชาชนเห็นว่า ถ้าหากชุมชนเข้มแข็งจากภายใน อยู่ได้ด้วยตัวเอง น่าจะยั่งยืนกว่า แล้วหลายครั้งพอชุมชนริเริ่มทำ มีความเข้มแข็ง งบประมาณก็วิ่งเข้ามาหา แล้วเมื่อมีงบประมาณจ่ายลงไป ไม่ใช่ว่าจบแล้วจบกัน ในฐานะผู้บริหาร ต้องคอยตรวจสอบดูผลการใช้เงินว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์มากน้อยแค่ไหน

อย่างงบกระตุ้นเศรษฐกิจที่รัฐบาลให้ตำบล โดยคำนวณจากจำนวนหมู่บ้านๆ ละ 100,000 บาท เงินจำนวนนี้ปล่อยให้ทั้ง 13 หมู่บ้านกู้ยืมแบบปลอดดอกเบี้ย ในฐานะที่เป็นปลัด ต้องร่วมกับเจ้าหน้าที่ตรวจสอบการใช้เงินดังกล่าวว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ เพราะเป็นเงินหลวง และเป็นเงินที่หมุนเวียนอยู่ในชุมชน มีข้อกำหนดให้กลุ่มที่กู้ยืมผ่อนคืนปีละ 20,000 บาท เงินที่กลับคืน ก็นำมาปล่อยกู้ให้กับกลุ่มอื่นๆ ต่อไป

นอกจากนี้ ยังมีงบของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ หรือสสช. ที่อุดหนุนมาให้ทุกปีตามจำนวนประชากร คือหัวละ 40 บาท ปลัดเองในฐานะผู้ดูแลงบประมาณก็สนับสนุนตามข้อกำหนดที่ให้ อบต. อุดหนุนเพิ่มเติมไม่ต่ำกว่าร้อยละ 30 แต่ก็เลือกที่จัดสรรให้ไป 200,000 บาท อย่างปี 2558 ปลัดใส่ให้ 400,000 บาท เพราะเห็นว่า ตำบลมีความต้องการพัฒนาด้านคุณภาพชีวิตก่อน

อีกสิ่งหนึ่งที่ปลัดต้องทำคือการบริหารความขัดแย้ง ซึ่งถือเป็น

ปัญหาพื้นฐานที่ทุกที่ประสบ รุนแรงมากน้อยแตกต่างกันไป แต่ตำบลศรีณรงค์มีจุดเด่นอยู่ที่ความสามัคคี และการมีส่วนร่วมหลายๆ ครั้งที่มีความขัดแย้ง ก็พูดคุย ผู้บริหารเข้าไปช่วยเจรจาเปิดออกด้วยกัน

ตัวอย่างเช่นหมู่บ้านหนึ่ง เกิดขัดแย้งหลังการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านแตกออกเป็นสองฝั่ง ในฐานะคนบริหารก็ต้องช่วยเข้าไปพูดคุย เปิดประเด็นให้เขาเห็นว่า การเลือกตั้งจบไปแล้ว แต่หมู่บ้าน ประชาชนยังอยู่ ถ้ามีว่แต่ขัดแย้ง จะพัฒนาต่อไปได้อย่างไร ซึ่งจากนั้นพอมีการคัดเลือกสมาชิก อบต. ทั้งสองฝ่ายก็มาคุยกัน แสดงความคิดเห็น เลือกสมาชิก อบต. โดยไม่ต้องใช้เงินซื้อกัน พอผ่านด้านตรงนั้นมาได้ หมู่บ้านก็ไปต่อได้

ล่าสุดมีโครงการสุขภาพของ สสส. เข้ามา ในฐานะปลัด สิ่งหนึ่งที่ต้องบริหารจัดการ คือการสร้างความรู้เข้าใจในองค์กร แสดงให้เห็นว่า การมีโครงการเข้ามาไม่ใช่ภาระงานที่เพิ่มขึ้น หากแต่เป็นโอกาสในการพัฒนาชุมชน เพราะการเข้ามาของ สสส. ต้องยอมรับอย่างหนึ่งเลยว่า ตำบลศรีณรงค์เปลี่ยนแปลงเยอะมาก ทนและศักยภาพที่เดิมมีอยู่ได้รับการจัดการอย่างเป็นระบบระเบียบ หยิบใช้ได้ง่าย และช่วยเปิดโลกทัศน์ของเราจากการได้ไปเห็นที่อื่นๆ

ในส่วนของประชาชน ก็ต้องพยายามทำความเข้าใจ บางกลุ่มบางแหล่งอาจจะรู้สึกอึดอัดกับสิ่งที่โครงการสุขภาพต้องการ การชี้แจงเพื่อแสดงให้เห็นถึงผลดีของการจัดระเบียบทุนจึงเป็นหน้าที่ๆ พนักงานต้องทำ

แม้ทุกวันนี้ สิ่งต่างๆ จะเข้าที่เข้าทาง แต่กระนั้นก็ยังต้องรักษาความต่อเนื่อง เคยใกล้ชิดกับชาวบ้านอย่างไร ก็ต้องใกล้ชิดเหมือนเก่า เพื่อคอยช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา ประชาชนของศรีณรงค์วันนี้มีความเป็นอยู่ที่ดี มีความเข้มแข็งในชุมชน ในฐานะปลัดก็ขอเป็นกลไกเล็กๆ ที่ช่วยขับเคลื่อนให้ชุมชนก้าวหน้าอย่างยั่งยืนต่อไป...

มีปัญหา เรียกกหาทำนั้น

จักรพันธ์ แสงแก้ว
ทำนั้นตำบลศรีนคร

หลังการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่น บทบาทของกำนันจะตั้งอยู่บนความคลุมเครือ ตรงกึ่งกลางระหว่าง อบต. กับชาวบ้าน แต่นั่นก็ไม่ใช่ปัญหา หากมีความตั้งใจ กำนันก็ยังคงเป็นเพียงตัวหนึ่งที่สำคัญในการบริหารตำบล

กำนันจักรพันธ์ แสงแก้ว เป็นชายผิวเข้มแบบคนอีสานแท้ พูดเร็ว เปี่ยมด้วยอัธยาศัยไมตรีในน้ำเสียง เคยใช้ชีวิตอยู่กรุงเทพฯ หลังปลดประจำการทหาร ได้เรียนวิชาชีพตัดผม และเป็นช่างตัดผมในเมืองหลวงได้ระยะหนึ่ง ก่อนกลับบ้านที่ตำบลศรีณรงค์ เพื่อดูแลแม่ที่แก่เฒ่า จนวันนี้ก็สิบกว่าปีแล้ว

แรกยังคงยึดอาชีพช่างตัดผม ภรรยาตัดเย็บเสื้อผ้า รายได้เพียงพอกระทั่งได้รับโอกาสให้เป็นผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 11 บ้านโคกสนวน โดยเป็นผู้ใหญ่บ้านอยู่ 5 ปี จนได้เป็นกำนัน เวลานี้ก็ผ่านมา 5 ปีแล้ว ด้วยวัยที่ยังไม่มาก กำนันยังมีเวลาอีกหลายปีที่จะช่วยพัฒนาตำบลศรีณรงค์

หน้าที่หลักของกำนันคือการรักษาความสงบเรียบร้อย คุมกฎระเบียบในชุมชน ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท รวมถึงประสานงานอำนวยความสะดวกให้เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานราชการ เพราะยึดถือหลักการบูรณาการทุกภาคส่วน

จุดเด่นของตำบลศรีณรงค์อยู่ที่การมีส่วนร่วม นี่เป็นความโชคดีอย่างหนึ่งของฝ่ายบริหาร ประชาชนให้ความร่วมมือ ไม่ว่าจะเป็นงานเล็กงานใหญ่ ขอทางผู้ใหญ่บ้าน กำนัน หรือ อบต. ประสานไป ชาวบ้านจะไม่รีรอ และด้วยความที่ตำบลศรีณรงค์มีทุนและศักยภาพดีอยู่ก่อนแล้ว ทำให้คนที่เข้ามาอยู่ในตำแหน่งมีความกระตือรือร้น เพราะชาวบ้านที่นี่ทำจริง

กำนันทำโครงการสวัสดิการชุมชน ส่งเสริมการออมวันละ 1 บาท เป็นการออมระดับตำบล เริ่มต้นเมื่อปี 2556 ปัจจุบันมีสมาชิกมากกว่า 700 คน โดยจะมีการเก็บออม 3 เดือน ต่อ 1 ครั้ง ซึ่งสวัสดิการตรงนี้จะมอบให้กับสมาชิกที่ตลอดบุตรรายละ 500 บาท เจ็บป่วยนอนโรงพยาบาลให้คืนละ 100 บาท ไม่เกิน 3 คืนต่อปี เสียชีวิตจะมีการจ่ายตามขั้นบันได ขึ้นกับอายุสมาชิก โดยถ้าเป็นสมาชิกแรกเข้าประสบเหตุ จ่าย 2,000 บาท เกิน 6 เดือน จ่าย 3,000 บาท ซึ่งในอนาคตคงจะมีการปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสม โดยจะทำประชาคมกันในหมู่สมาชิกกันต่อไป

ทั้งยังเป็นแกนนำในเรื่องการทำสวัสดิการให้ อบพร. โดยร่วมกับนายกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิก อบต. จัดกิจกรรมระดมทุน อาทิ มวยวัด ผ้าป่าหมู่บ้าน โดยจะเก็บออมเงินที่ได้มาจ่ายเป็นสวัสดิการให้กับ อบพร. โดยถ้าเสียชีวิตในหน้าที่จะจ่ายให้ครอบครัว 20,000 บาท เสียชีวิตปกติ 3,000 บาท

และยังเป็นแกนนำเยาวชนในหมู่บ้าน พาเล่นกีฬา มีการเตรียมทีมฝึกซ้อมพาไปแข่งตามที่ต่างๆ โดยมีฟุตบอล วอลเลย์บอล และตะกร้อ

นอกเหนือจากงานการทั้งหมดทั้งมวลนั้นแล้ว กำนันยังมีอีกมุมหนึ่งของชีวิต จับเจียดเวลาส่วนหนึ่งอยู่กับการปลูกผัก ผลไม้ ทำนา และเลี้ยงวัว ดำเนินวิถีเศรษฐกิจพอเพียงตามรอยในหลวง พยายามลดต้นทุนการผลิต ไม่มีการจ้างคนงาน ไม่มีการใช้สิ่งของฟุ่มเฟือยค่อยๆ ทำไปไม่เร่งรีบ มีเวลาก็ขลุกอยู่ในสวน เป็นเกษตรกรที่มีความสุข...

ติดต่อ

ติดต่อ

Contact

องค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์

เลขที่ 23 หมู่ 1 ต.ศรีณรงค์ อ.ชุมพลบุรี จ.สุรินทร์ 32190

โทรศัพท์ 086-468-2913, 098-118-3524

กลุ่มดอกไม้ประดิษฐ์จากวัสดุธรรมชาติ

นางกองแก้ว ก้อนฝ้าย

เลขที่ 104 หมู่ 11 บ้านโคกสนวน

โทรศัพท์ 088-374-6425

กลุ่มทอเสื่อกก

นางเบญจ ยำรัมย์

เลขที่ 70 หมู่ 10 บ้านสำโรงเหนือ

โทรศัพท์ 098-595-0228

กลุ่มทอผ้าไหม

นางอำลา สืบเทพ

เลขที่ 39 หมู่ 12 บ้านยางชุมเหนือ

โทรศัพท์ 086-873-1288

ติดต่อประสานงานด้านอื่นๆ สามารถโทรศัพท์เข้ามาได้ที่

อบต.ศรีณรงค์ เรยินดีให้บริการ